

CUVIOSUL ISAIA PUSTNICUL

ASKETICONUL

EDITURA BUNAVESTIRE
BACĂU 1997

Cuviosul ISAIA PUSTNICUL

Invr. 92

ASKETICONUL

Tipărit cu binecuvântarea

P.S. IUSTINIAN

Episcopul Maramureşului şi Sătmarului

Editura Buna Vestire

Bacău - 1997

Cuviosul ISAIA PUSTNICUL

ASKETICONUL

Caragață Eugen

S-au tradus *Cuvintele* Avvei Isaia după lucrarea:

ABBE ISAIE

- Receuil ascétique -

Ediție îngrijită de:

Protosinghel Ioan Filaret

CUVÂNT ÎNAINTE

Cuviosul Isaia Pustnicul a trăit în veacul al cincilea, în pustia schetică din Egipt și în pustia din Gaza Palestinei. Este cunoscut ca un mare Părinte duhovnicesc, plin de înțelepciune și dreaptă socoteală; de aceea a și fost numit „înțeleptul între înțelepți“.

Cele treizeci de cuvinte către monahi care ne-au rămas de la dânsul, sunt izvorâte dintr-o adâncă trăire duhovnicească și reprezintă adevărata tradiție a Părinților pustiei.

El însuși spune ucenicilor săi că: nu înțelege să-i învețe altceva, decât ceea ce a auzit și a văzut la bătrânii săi Părinți duhovnicești (Cele 27 de capete despre paza minții, pe care le avem în Filocalia, vol. I, reprezintă un mic extras din Asketiconul Avvei Isaia).

Cele treizeci de cuvinte sunt, în primul rând, adresate ucenicilor săi; prin ele îi învață cum să-și petreacă viața în chilie, în singurătate, în legăturile cu frații, la rugăciune, la treburile obștești, în călătorie.

Cuprinsul acestor învățături este foarte felurit, dar nu-i greu de văzut că ele urmăresc să-i învețe pe monahi smerenia, să se îngrijească numai de păcatele lor, iar smerenia îi va aduce la dragostea frățească, arătându-le cum să se poarte unii cu alții.

Smerenia și dragostea sunt virtuțile de temelie ale vieții duhovnicești, dar ele urmăresc un lucru și mai înalt: dobândirea isihiei - a sfintei liniști - care este de trebuință în întâlnirea cu Dumnezeu în viața de rugăciune. De aceea, adesea vom întâlni la monahi întrebarea: „Cum să stau singur în chilie?” sau: „Cum să mă liniștesc în chilie?”. Și dacă această bogăție a fost aflată, încă mai trebuie ceva, să fie păzită, când te afli singur, când primești pe cineva, când trebuie să părăsești chilia pentru treburile obștești: la rugăciune, la masă, la ascultări. De aceea multe sfaturi ale Avvei Isaia au în vedere tocmai aceste împrejurări.

„Nu-i greu a te însingura în chilie, zice el, dar trebuie a cere neîncetat putere de la Dumnezeu pentru a ne lupta cu gândurile rele care ne vin”.

E ușor a sta în chilie în liniște, dar e greu de dus războiul cel neîntrerupt cu gândul. Iar dacă monahul este nepăsător față de acest lucru, toată osteneala lui este zadarnică. Deci toată îndeletnicirea din chilie: lucrul mâinilor, înfrânarea, citirea și cugetarea duhovnicească, trebuiesc făcute astfel încât să agonisească adevărata isihie, care stă în rugăciunea neîntreruptă și lupta cu gândurile rele.

Cuviosul Isaia atrage atenția îndeosebi asupra gândurilor despre aproapele și asupra gândurilor necurate. Lucru însemnat este iarăși ca să nu aduci vreo înrobire de gând din afară. Liniștea este primejduită să se risipească de întâlnirile necesare cu frații care vin să te cerceteze sau pe care îi întâlnești în afară. De aceea bunăvoința și bucuria întâlnirii cu frații trebuiesc însoțite de o

mare atenție asupra limbii. Pe cel ce vine să nu-l întrebi orice, ca să nu-ți lase vreo înrobire de ceva în chilie; la rugăciune și la masa obștească trebuiesc ocolite vorbăria și discuțiile fără rost; a păstra tăcerea și a te întoarce degrabă în chilie pentru a-ți plânge păcatele. La ascultările împreună cu frații, pe lângă râvnă și hărnicie, trebuiesc păzite de asemenea: smerenia, răbdarea și dragostea. Când frații merg la târg pentru a cumpăra sau a vinde ceva, trebuiesc evitate târguielile asupra prețului, pentru a nu-și pierde liniștea. Trebuie multă pază la întâlnirea cu rudeniile și cu femeile. În toate trebuie reținere, modestie, cuviință, fugă de familiaritate și îndrăzneală, ca să nu-și aducă omul singur război în chilie și să nu fie lipsit de frica de Dumnezeu.

Nevoința aspră a monahului, învățată Avva Isaia, trebuie însoțită de o neconținută veghe asupra celor mai mici greșeli și asupra răspândirii; de unde nevoia unei cât mai dese cercetări a conștiinței: „Cercetează-ți zilnic conștiința și roagă-te lui Dumnezeu să te ierte“ (Cuvântul IV).

Descoperirea sinceră și deplină a tuturor gândurilor către Părinții cei duhovnicești ajută foarte mult la cunoașterea și îndreptarea de sine. În felul acesta, monahul pe toate le lucrează „cu știință“: fie ostenelile trupești, fie rugăciunea, fie toate celelalte. „Fericit este cel ce toate le face cu știință“. „Cel ce s-a dăruit lui Dumnezeu cu știință“ (Cuvântul XVII).

Agonisirea dreptei socoteli care îi ajută monahului să se poarte întotdeauna „după Dumnezeu“, este pentru Avva Isaia, scopul întregii creșteri duhovnicești. Smere-

nia și rugăciunea necontenită însă o însoțesc neîncetat. Semnul adevăratei smerenii este „nesocotirea de sine“, a nu se socoti omul că este ceva, a nu se crede mai bun decât altul, a nu se înălța pe sine. Prin aceasta se taie rădăcina relei voințe față de aproapele: disprețuirea, dorința de a învăța sau îndrepta pe altul.

Adevărata smerenie se vedește în comportarea cu aproapele. Nu poți avea pace cu tine și cu Dumnezeu, dacă nu ai pace cu toți oamenii. Tăierea voii unită cu smerenia este condiția necesară viețuirii în pace cu ceilalți frați. „Ca să nu fie între voi amărăciune și certuri, tot omul trebuie să se supună aproapelui de bună voie, căci pentru aceasta a venit Domnul“ (Cuvântul VIII). „Cel ce ține la voia sa este lipsit de știință“ și „Dumnezeu nu ascultă pe cel ce nu și-a tăiat toate voile sale“ (Cuvântul IV).

Tăierea voii este semnul că omul s-a lepădat de îngâmfare, că nu se mai încrede în sine, în lucrurile sale, în dreptatea sa, în nevoința sau puterile sale.

„Pentru a cunoaște și a izgoni pe vrăjmașii cei ascunși trebuie mare smerenie și a se arunca întotdeauna înaintea lui Dumnezeu, încrezându-se în milostivirea Sa“.

Cuviosul Isaia învăța adesea: „Omul să se roage necontenit lui Dumnezeu, să se arunce înaintea Lui, să-și mărturisească din inimă neputința, să se socotească păcătos și să nu judece pe nimeni“ (Cuvântul VII).

O trăsătură caracteristică a învățăturilor Avvei Isaia este echilibrul între cele trupești și cele duhovnicești, dreapta măsură între viața de singurătate și legăturile frățești de viață obștească. Sunt pline de cuviință și

atenție învățăturile privitoare la primirea oaspeților, la purtarea față de frații împreună ostenitori, care sunt obosiți, slabi sau stângaci. În ele vedem toată bunăvoința, creșterea și dragostea. Căci, după Cuviosul Isaia, „lipsa de creștere și nefrica de Dumnezeu sunt tovarășe“ (Cuvântul V).

Reproșul făcut uneori monahilor din vechime, de uscăciune, asprime și neomenie, nu poate fi făcut Avvei Isaia care învață neconținut respectul față de aproapele, de păreri și de conștiința lui și osândește cu asprime nesimțirea față de altul, indiferența față de suferințele și greutățile lui.

Împreună cu sfaturile practice, atât de folositoare, Cuviosul Isaia, arată îndeosebi în cuvintele II și XXI, temeiurile și scopul ascezei creștine, care este privită ca o întoarcere a omului la starea de nepătimire de la început și la urmarea lui Hristos, cu ajutorul Lui. În trupul Lui lipsit de orice păcat, Hristos a restabilit firea de la început a omului și ne-a deschis calea mântuirii, arătându-ne cum să ne redobândim sănătatea prin pocăință, ascultarea poruncilor, tăierea voilor trupesti și a patimilor și, mai ales, prin smerenie. „Pentru aceasta a venit Domnul nostru Iisus Hristos, dar îngroșarea inimii noastre ne orbește cu voile noastre trupesti pentru că iubim mai mult poftele noastre decât pe Dumnezeu“ (Cuvântul V).

„Să ne grăbim să le tăiem de la noi și să dobândim smerenia pe care a avut-o Hristos. Nu poate fi ucenic al lui Hristos cine nu a tăiat de la sine toate patimile, nu a luat crucea și nu merge pe urmele Lui“. În centrul întregii asceze se află Hristos și crucea Sa.

Celui ce s-a lepădat de lume și de toată tulburarea lumească, Dumnezeu îi trimite duhul făgăduit prin Hristos, Duhul Sfințeniei, pe care lumea nu-l poate primi și Care, sălășluind în inima omului, aduce roadele Sale. „Pe un astfel de suflet nimic nu-l poate despărți de dragostea lui Hristos, precum spune Apostolul“ (Cuvântul XV).

Acestea fiind zise despre **Cuvintele** Avvei Isaia Pustnicul, sunt îndestulătoare pentru a ne atrage atenția asupra bogăției lor duhovnicești și asupra folosului sufletească a celor ce se călăuzesc de ele în viața călugărească.

CUVÂNTUL I

Învățăături către frații cei împreună cu sine

Ascultați în numele Domnului, voi care voiți să stați împreună cu mine, și fiecare să stea în chilia sa, cu frică de Dumnezeu. Nu nesocotiți lucrul mâinilor, pentru porunca lui Dumnezeu; nu fiți fără grijă de cugetarea duhovnicească și de neconținută rugăciune; păziți-vă inima de cugete deșarte și mintea să nu cugete la cineva sau la vreun lucru lumesc, ci cercetați-vă de-a pururi să vedeți în ce vă poticniți, silindu-vă să vă îndreptați, chemând pe Dumnezeu în ajutor, în strâmtoarea inimii, cu lacrimi și nevoință, ca să vă ierte, și să vă ajute să nu mai cădeți în aceleași păcate.

Să aveți înaintea ochilor în fiecare zi moartea, gândindu-vă cu teamă la ieșirea din trup, cum să scăpați de puterile întunericului care vă vor întâmpina în văzduh și cum să ajungeți fără împiedicare la Dumnezeu; gândiți-vă mai înainte la ziua cea înfricoșată a judecății și răsplătirii tuturor faptelor, tuturor cuvintelor și a gândurilor fiecăruia dintre noi. *Căci toate sunt descoperite înaintea ochilor Aceluia Căruia avem să dăm seamă* (Evrei 4, 13).

În afară de mare nevoie, să nu vorbiți nimic, nicio dată: nici la masă, nici la Biserică, nici să nu dați sfat celui ce cântă, dacă el nu v-a cerut. Fiecare să-și facă săptă-

mâna de rând la bucătărie, cu frică de Dumnezeu, fără a neglija duhovniceasca cugetare.

Nimeni să nu intre vreodată în chilia fratelui său; nu căutați să vă vedeți fără de vreme și nu iscodiți lucrul mâinilor altuia, ca să vezi dacă fratele tău lucrează mai mult decât tine sau tu mai mult decât el.

Când mergeți la lucru, nu vorbiți niciodată fără rost și feriți-vă de îndrăzneală; ci fiecare cu frică de Dumnezeu să ia aminte de sine, la rucodelia sa, la cugetarea duhovnicească și la sufletul său.

La sfârșitul slujbei sau după masă, nu vă adunați ca să vorbiți, nici cuvintele lui Dumnezeu, nici cuvinte lumești, ci fiecare să meargă la chilia sa și să-și plângă păcatele. Dacă totuși este nevoie să vorbiți între voi, vorbiți cât mai puțin, cu smerenie și pază, știind că vă vede Dumnezeu.

Nu vă sfădiți pentru nimic între voi și nu bârfiți pe nimeni, nu judecați pe nimeni, nu disprețuiți pe nimeni, cu gura sau cu inima, nu cârtiți împotriva nimănui și minciună niciodată să nu iasă din gura voastră. Să nu doriți nici a grăi, nici a auzi ceea ce nu vă este de folos. Să nu aveți răutate în inimă, nici ură, nici invidie față de aproapele și niciodată să nu aveți una în gură și alta în inimă, că *Dumnezeu nu se lasă batjocorit* (Galateni 6, 7), ci le vede pe toate, tănuite sau arătate.

Să nu ascundeți niciodată vreun gând, nici faptă, nici voie, nici bănuială, ci cu toată libertatea descoperiți-le starețului, și ceea ce vă va zice el siliți-vă să îndepliniți cu credință.

Luați aminte să nu nesocotiți sfaturile mele, ierta-

ți-mă, căci astfel nu veți putea sta împreună cu mine. Dacă le veți păzi și în ascuns și pe față, eu voi da seama pentru voi înaintea lui Dumnezeu, iar dacă nu le veți păzi, El vă va cere socoteală pentru nepăsarea voastră și de nevrednicia mea.

Celui ce va păzi sfaturile mele, în ascuns și pe față, Dumnezeu îi va păzi viața de tot răul și-l va acoperi de **toată** ispita ce va veni asupra lui, în ascuns sau pe față.

Rogu-vă, frații mei, nu uitați pentru ce v-ați lepădat de lume și fiți cu luare aminte la mântuire, ca să nu fie zadarnică făgăduința voastră și să nu vă rușinați înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților care pentru El s-au lepădat de lume și s-au nevoit.

Să știți că: fuga de certuri, osteneala, smerenia, tăierea cu știință a voii în toate, neîncrederea în tine și a **avea** de-a pururi păcatele tale înaintea ochilor, acestea **nasc** în om virtuțile. Pentru că odihna trupească, îndesularea și slava deșartă pierd toată agoniseala monahului.

CUVÂNTUL II

Despre starea firească a sufletului

Nu voiesc să nu știți, fraților, că la început, când Dumnezeu a făcut și a așezat în rai pe om, acesta avea **puerile** sale sănătoase și neclătite în starea lui firească. Dar când el a ascultat pe ispititorul, toată așezarea lui s-a întors împotriva firii și a căzut din slava sa.

Domnul nostru, din marea Sa iubire de oameni, S-a milostivit de neamul omenesc. Căci: *Cuvântul trup S-a făcut* (Ioan 1, 14), adică Om desăvârșit, asemenea nouă în toate, afară de păcat (Evrei 4, 15), pentru a aduce iarăși la starea sa firească ceea ce era împotriva firii; prin Sfântul Său trup. El a adus iarăși pe om în rai, ridicând pe cei ce merg după Sine și ascultă de poruncile Sale, ca să putem birui pe cei ce ne-au lipsit de slava noastră, învățându-ne o slujire sfântă și o lege curată, pentru ca omul să rămână în starea lui firească în care l-a creat Dumnezeu. Deci, cel ce voiește să se întoarcă la starea firească, să-și taie toate voile sale trupesti, până ce se va întări în această stare.

Se află în om un dor firesc și fără dorirea de Dumnezeu nu este dragoste de Dumnezeu. De aceasta Daniil a fost numit *bărbatul doririlor* (Daniil 9, 23). Vrajmașul a schimbat însă acest dor în dorire rușinoasă, care ne face să poftim cele necurate.

Se află în om o râvnă firească, iar fără râvnă pentru Dumnezeu nu sporim cu nimic, precum zice Apostolul: *Râvniți darurile cele mai mari* (I Corinteni 12, 31). Dar această râvnă pentru Dumnezeu a fost întoarsă împotriva firii, făcându-ne să ne pizmuim unii pe alții, să ne zavistuim și să ne mințim.

Există în om o mânie firească și fără mânie nu ar fi curăție, dacă omul nu s-ar mânia împotriva celor semănate în el de vrajmașul (Matei 13, 25). Astfel Fineas, fiul lui Eleazar, când s-a mâniat, a omorât pe israelit și pe femeie, iar mânia Domnului asupra poporului a încetat (Numeri 25, 8). Dar la noi, această mânie s-a schimbat în

mânie asupra aproapelui, pentru pricini fără de minte și nefolositoare.

Există în om o ură firească, și când Ilie a fost cuprins de ea, a ucis pe proorocii cei de rușine (III Regi 18, 40); la fel a făcut Samuel cu Agag, regele Amalecului (I Regi 15, 33); și fără această ură împotriva, sufletul nu se află în cinste. La noi această ură s-a întors împotriva firii, făcându-ne să urâm pe aproapele și să-l disprețuim, iar această ura izgonește toate virtuțile.

Se află în noi o mândrie firească față de cel potrivnic, și când Iov a fost cuprins de ea a ocărât pe vrăjmașii săi, zicându-le: *Ticăloșilor, vrednici de dispreț sunteți, goi de tot binele și nevrednici să stați alături și de câinele turmelor mele* (Iov 30, 8, 1). La noi, această mândrie față de vrăjmași s-a schimbat: am fost rușinați de vrăjmașii noștri și suntem plini de mândrie unii față de alții, jignindu-ne reciproc; ne îndreptățim în paguba aproapelui; și din pricina mândriei, Dumnezeu Se face potrivnic omului. Iată ce a primit omul la creație, dar după ce a mâncat din pomul neascultării, toate acestea s-au schimbat în patimi rușinoase.

Să ne silim, iubitorilor, să le lepădăm pe acestea și să ne agonisim ceea ce ne-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos în Sfântul Său Trup, căci El este Sfânt și întru sfinți Se sălășluiește. Să luăm aminte de noi înșine, ca să fim bine plăcuți lui Dumnezeu, să împlinim lucrul nostru după putere, să stăpânim fiecare din mădularele noastre, până ce iarăși vor fi la starea lor firească, pentru ca să aflăm milă în ceasul încercării, care va veni peste toată lumea (Luca 21, 26). Să rugăm necontenit bunătatea Sa

să vie în ajutor nevredniciei noastre și să ne izbăvească de vrăjmașii noștri. Că a Lui este tăria, ajutorul și puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL III

Despre rânduiala începătorilor

Mai înainte de toate avem nevoie de smerenie și să fim gata totdeauna a zice „iertați“, la tot cuvântul pe care îl auzim și la tot lucrul, căci smerenia surpă toată uneltirea celui potrivnic.

Nu te socoti pe tine a fi ceva în tot ce faci, ca să fii fără tulburare în cugetele tale. Fața să-ți fie serioasă dar blândă, față de străini, pentru ca frica lui Dumnezeu să se sălăsluiască întru tine.

Dacă ești în călătorie cu frații, îndepărtează-te puțin pentru a păzi tăcerea mergând, nu privi la dreapta și la stânga, ci cugetă cu mintea sau mai bine roagă-te în inimă. În locul unde ajungi nu fii nebăgător de seamă, ci cu pază în toate. Întinde mâna spre cele puse înainte ca și cum ai fi silit să mănânci. Dacă ești tânăr, să nu îndrăznești a ridica mâna să duci ceva la gura altuia. Unde te duci, să nu îndrăznești să te acoperi cu aceeași pătură cu altul, ci roagă-te îndelung în inimă, înainte de culcare.

Dacă ești ostenit de cale și ai vrea să fii uns cu puțin untdelemn din cauza oboselii drumului, să nu îngădui să-ți ungă decât numai picioarele, rușinându-te să te dezgolești, și nu primi să-ți ungă trupul cu untdelemn, decât

la mare nevoie și boală. Când ești în chilie și vine la tine un frate străin, fă și cu el tot așa: unge-i picioarele și zi către dânsul: „Fă dragoste și ia puțin untdelemn pentru a te unge“. Dacă el nu voiește, nu-l sili, iar dacă este un bătrân încercat, stăruie până ce-ți va îngădui să-l ungi peste tot.

Când te afli la masă cu frații, dacă ești tânăr, să nu zici cuiva „poftă bună“, ci adu-ți aminte de păcatele tale, ca să nu mănânci cu lăcomie. Întinde mâna numai la cele ce se află înaintea ta și nu spre cele dinaintea altora. Acoperă-ți picioarele cu haina și ține genunchii lipiți unul de altul. Dacă se află oaspeți la masă, dă-le cu față veselă cele de trebuință, și când nu mai mănâncă, spune-le de două sau de trei ori: „Faceți dragoste și mai luați“. Când mănânci, nu ridică ochii spre vecin, nu te uita înapoi și-n colo și nu vorbi fără rost. Nu întinde mâna spre cele de trebuință fără să zici: „Binecuvândați“.

Când bei apă, nu sorbi ca oamenii din lume. Dacă te afli împreună cu frații și-ți vine să scuipi, nu o face înaintea lor, ci ridică-te și mergi afară și scuipă. Nu te întinde de față cu alții. Dacă îți vine să caști, silește-te să nu deschizi gura, și-ți va trece. Să nu râzi cu gura mare, căci aceasta înseamnă lipsă de rușine.

Nu pofti ceva din cele ale aproapelui: nici haină, nici centură, nici culion și nu-ți împlini pofta făcând ceva ca el. Dacă faci un manuscris, nu te îngriji de împodobirea lui, că aceasta este patimă.

Dacă ai neglijat ceva din uitare, nu minți de rușine, ci fă metanie și zi: „Iartă-mă“ și greșeala va trece.

Dacă cineva îți spune un cuvânt aspru, nu te porni

cu inima împotriva lui, ci grăbește-te să faci metanie, înainte de a se ivi în inimă osândirea, altfel degrabă va veni mânia.

Dacă cineva te vorbește de rău, nu te porni împotriva, ci fă-i metanie, zicând: „Iartă-mă, că nu voi mai face!“, fie că știi despre ce este vorba, fie că nu știi. Toate acestea fac pe cei tineri să sporească.

Dacă lucrezi cu mâinile, nu fi nepăsător, ci sârguiește-te cu frică de Dumnezeu, ca să nu păcătuiești cu neștiință. La tot lucrul pe care-l înveți să-l faci, zi către cel ce te învață și să nu te rușinezi a-i zice de multe ori: „Fă dragoste și te uită dacă-i bine sau nu“. Dacă fratele te cheamă, în timp ce lucrezi cu mâinile, grăbește-te să vezi ce voiește, și fă lucrul la care te cheamă, lăsându-l pe al tău.

După ce-ai mâncat mergi la chilia ta și fă-ți rânduiala ta; nu te aduna la vorbă cu cei de la care nu ai ce învăța. Iar dacă unul din bătrâni vorbește cuvântul lui Dumnezeu, întreabă pe starețul tău: „Pot sta să ascult și eu, sau să mă duc la chilie?“ și fă ce-ți va zice el.

Dacă el te trimite afară din mănăstire pentru vreun lucru, întreabă-l: „Unde să mă duc, ce este nevoie să fac?“, și tot ceea ce-ți va zice, fă, fără adăogire, nici cu împuținare (Deuteronomul 13, 1). Dacă auzi convorbirea unora, să nu o ții minte ca să o spui altora; că de-ți vei păzi urechile, limba ta nu va păcătui.

Dacă vrei să faci ceva, iar cel cu care locuiești nu voiește, leapădă-ți pentru dânsul voia ta, ca să nu se ivească între voi ceartă și să nu-l mârhești.

Când un frate te-a primit ca oaspete, ferește-te să nu-i poruncești în ceva și să nu faci pe stăpânul. Dacă

locuiești cu alți frați, nu pofti să fii deopotrivă cu ei în convorbirile lor. Dacă ei îți poruncesc să faci ceva care tu nu ai voie, taieți voia și fă lucrul ca să nu-i întristezi, nici să-ți pierzi pacea și viețuirea pașnică cu ei.

Dacă locuiești cu un frate și el îți zice: „Gătește-mi ceva“, întreabă-l: „Ce anume să-ți gătesc?“. Și dacă el te lasă să alegi tu, zicând: „Ce vrei“, pregătește-i cu frică de Dumnezeu ceea ce vei găsi.

În fiecare dimineață când te scoli, înainte de a te apuca de lucrul mâinilor, rostește cuvintele lui Dumnezeu. Dacă este de reparat vreun lucru, fie vas, fie o coșniță sau altceva, fă-o cu râvnă și fără amânare. Dacă este de făcut vreun lucru plătit, să lucreze și fratele tău cu tine și să nu fii invidios; dar dacă lucrul este neînsemnat și fratele tău zice către tine: „Nu-i nevoie, frate, că îl fac eu singur“, supune-te, căci cel ce se supune, acela este mai mare.

Dacă vine vreun frate străin la tine, întâmpină-l cu ~~față~~ veselă și du-i cu bucurie lucrurile care le are cu sine și fă la fel și când pleacă. Poartă-te cu el după rânduială și cu frică de Dumnezeu, ca să nu se smintească de ceva. Ferește-te să-l întrebi despre lucruri nefolositoare, ci îndeamnă-l la rugăciune. Și când va sta, întreabă-l: „Ce mai faci?“. Mulțumește-te cu acest cuvânt și dă-i o carte ca s-o citească. Dacă e obosit, lasă-l să se odihnească, ~~spală~~ spală-i picioarele. Dacă îți spune cuvinte nepotrivite, sfătuiește-l cu dragoste, zicând: „Iartă-mă, eu sunt slab și nu pot răbda acestea!“. Dacă este slab și are haine murdare și rupte, cârpește-i-le. Dar dacă este unul din cei răătăcitori și tu ai credincioși la tine, nu-l băga înlăuntru

cu ei, ci dă-i ceva pentru dragostea lui Dumnezeu; iar dacă este vreun frate care vine în numele Domnului și vrea să se odihnească la tine, nu-ți întoarce fața de la el, ci primește-l cu bucurie printre ceilalți credincioși care se află la tine. Dacă este în lipsă, nu-l lăsa să plece cu mâinile goale, ci dă-i din binecuvântarea ce ți-a dat-o Dumnezeu, știind că ceea ce ai nu este al tău, ci dar de la Dumnezeu.

Dacă un frate îți lasă în grijă un lucru, nu umbla la el în lipsa lui, și dacă lucrul încredințat este de preț, zi-i lui: „Lasă-l aici cu toată încrederea“.

Dacă mergi în casa cuiva și dacă el iese afară și te lasă singur, nu iscodi cu ochii să vezi ce are în casă și nu deschide nimic: nici ușă, nici cutie, nici carte; și când voiește să iasă din casă, zi-i: „Dă-mi să fac ceva până te întorci“ și fără zăbavă fă ceea ce îți dă.

Nu lăuda ceea ce nu ai văzut și nu vorbi despre ceea ce ai auzit ca și cum tu însuși ai văzut.

Nu disprețui pe nimeni din pricina înfățișării sale.

Când mergi pentru trebuințele tale firești, nu fi nebăgător de seamă, ci adu-ți aminte de Dumnezeu Care te vede.

Când te afli în chilie la rugăciune, nu cumva din ne-păsare să te faci disprețuitor, căci în loc de a cinsti pe Dumnezeu, îți vei atrage asupra ta mânia Sa. Ci fii cu luare aminte: nu te rezema de perete, nu slăbănogi picioarele, rezemându-te când în unul când în altul, cum fac cei fără de minte. Împotrivește-te inimii să nu rătăcească după voile sale, pentru ca Dumnezeu să-ți primească jertfa. Dacă cântați mai mulți împreună, fiecare

să zică rugăciunea sa, și dacă printre voi se află vreun oaspete, poftiți-l să zică și el, stăruind de două sau de trei ori, fără silă.

În vremea Sfintei Jertfe, împotrivește-te gândurilor și stai cu mare frică de Dumnezeu, ca să fii vrednic de Sfintele Taine și Dumnezeu te va tămădui.

Nu cumva să-ți lași trupul să se înjosească în murdărie, că te va cuprinde slava deșartă. Dar cel tânăr să nu se îngrijească prea mult de trup, căci aceasta nu-i este lui de folos; ci până nu ajunge la vârsta bărbătească, tânărul să nu poarte niciodată haine frumoase, căci aceasta-i este lui spre tămăduire. Iar vin, nu lua decât la nevoie, dar nu mai mult de trei pahare.

Când râzi nu-ți arăta dinții, ci să ai fața plecată spre pământ cu rușine. Când te culci, să rămâi încins și să nu-ți bagi mâinile sub haine, căci trupul are multe patimi hrănite întru neștiință. Când trebuie să ieși, să te încălzi cu sandalele, până te întorci la chilie, unde să te obișnuiești să nu le porți. Când mergi, ține-ți mâinile la cingătoare, și nu le vântura ca mirenii.

Când mergi împreună cu cel mai mare nu o lua niciodată înaintea. Când el stă și vorbește cu cineva, nu fi nepăsător, așezându-te, ci stai în picioare, până ce îți va spune el ce să faci.

Dacă mergi în oraș sau în târg, ține ochii plecați ca să nu duci cu tine război în chilia ta, și nu dormi în casa în care inima ta se teme de păcat. Dacă trebuie să mănânci undeva și afli că acolo va mânca și o femeie, nu căuta să iei loc, că e mai bine să jignești pe cel ce te înveci decât să săvârșești desfrânare în ascunsul inimii. Ba

nici haină de femei să nu privești. Dacă o femeie îți zice pe cale: „Pace ție!“, răspunde-i în inimă, ținând ochii mereu plecați. De călătorești cu un bătrân, să nu-ți ducă el lucrurile, iar dacă amândoi sunteți tineri, duceți-le pe rând, și cel cu povara să meargă înainte.

CUVÂNTUL IV

Despre conștiința celor ce trăiesc în chilii

Dacă sunteți în călătorie și între voi se află cineva slab, lăsați-l să meargă înainte, ca să se poată odihni când are nevoie.

Dacă sunteți tineri și vă găsiți în afară, fie pentru spălat, fie la masă ca să mâncați, întâi fixați dinainte ceasul când să faceți aceasta, pentru ca să nu fiți deranjați atunci când va veni vremea spălatului; iar dacă în acel moment intră altul întâi, celălalt să intre altă dată.

Dacă întrebi pe un bătrân despre un gând, descoperă-i gândul cu libertate, dacă știi că este vrednic de încredere, și va păstra ceea ce i-ai spus.

Dacă afli vreo greșală a fratelui tău, nu o spune nimănui, că este moarte pentru tine.

Dacă unii vorbesc despre gânduri care te războiesc pe tine, nu căuta să le auzi, ca să nu-ți atragă luptă.

În timpul nopții, silește-te să faci multe rugăciuni, că rugăciunea este lumina sufletului.

Cercetează-te în fiecare zi, ce ai păcătuț și, dacă te vei ruga pentru păcatele tale, Dumnezeu te va ierta.

Dacă un frate se apucă să vorbească de rău pe altul față de tine, nu-l asculta și nu păcătui împotriva lui Dumnezeu, ci zi-i cu smerenie: „Iartă-mă frate, că sunt un ticălos; ceea ce spui este despre mine și nu o pot răbda“.

Dacă un frate te-a nedreptățit și cineva îl vorbește de rău față de tine, păzește-ți inima, ca nu cumva răul să se aprindă în tine; adu-ți aminte înaintea lui Dumnezeu de păcatele tale, că voiești să ți le ierte și nu răsplăti cu rău aproapelui.

Dacă pleci undeva cu frați necunoscuți, și dacă se vede că sunt mai mici decât tine, dă-le cinstea cuvenită celor mari.

Dacă se întâmplă să intri la un prieten, lasă-i pe ei să treacă întotdeauna înainte, fie la spălat, fie pentru a fi serviți și nu te purta ca și cum ei ar fi primiți pentru tine, ci dă-le cinste, zicând: „Pentru voi mi s-a făcut această primire“.

Dacă, fiind în călătorie cu frații, tu te abăți la vreun prieten, pentru o treabă, și dacă zici unui frate: „Stai aici“, iar prietenul te oprește la masă, să nu iei nimic în gură, înainte de a chema pe fratele, ca și el să se întărească împreună cu tine.

Dacă ești în călătorie cu mai mulți frați și nu poți să-i iei pe toți la prietenul tău, să nu-i nesocotești părăsindu-i în ascuns, ca să te duci să mănânci, ci împreună cu ei vezi ce-i de făcut și ascultă cu smerenie ceea ce-ți vor zice ei. Mergând împreună cu ei, să nu ai prea bună părere despre tine și să nu fugi de treburile de rând.

Dacă, fiind în călătorie, vrei să mergi la vreun frate, iar el nu voiește să te primească, de îl vei întâlni pe

drum mai apoi sau de va veni la tine, fără să știi, arată-i cea mai mare bunăvoință.

Dacă afli că cineva te vorbește de rău și dacă apoi îl întâlnești undeva sau vine la tine, primește-l cu față veselă și binevoitoare și nu pomeni cele auzite: „De ce ai zis așa?“, căci scrie la proverbe: *Cel ce ține minte răul, calcă Legea* (Pilde 21, 24).

Dacă sunteți mai mulți frați și mergeți la un frate sărac, să nu-l supărați cu cele de trebuință, ci cumpărați-vă cele de nevoie pentru hrana voastră, ca să mai și rămână, și mulțumiți-vă cu adăpostul găsit la el.

Dacă te duci la niște bătrâni pe care-i cunoști și dacă împreună cu tine merg și alți frați necunoscuți bătrânilor, nu vorbi cu bătrânii fără să-ți pese de ceilalți, ci dă rând și celor veniți cu tine ca să-și spună gândurile lor.

Dacă locuiesc și alți frați împreună cu tine și dacă îți sunt ascultători, poartă grijă ca să audă de la tine cele serioase, știind că vei da seama înaintea lui Dumnezeu pentru ei.

Dacă te-ai înstrăinat pentru Dumnezeu, nu căuta să ai legături cu oamenii locului și nu te amesteca în vorbă cu ei, căci altfel ar fi fost mai bine pentru tine să fi rămas aproape de părinții cei trupești.

Dacă mergi la munte să cercetezi pe frații din mănăstiri, rămâi la cel la care-ai mers și nu te duce la altul fără să-l întrebi: „Pot să mă duc sau nu?“. Și dacă el nu-i bucuros, nu-l supăra până pleci.

Dacă ai chilie într-un loc cunoscut, să nu ai mulți prieteni; este de ajuns unul, pentru caz de boală, și așa nu vei pierde virtutea înstrăinării.

Dacă faci bine unui sărac, nu-i cere să-ți facă vreun lucru nici cât de mic, ca să nu-ți pierzi plata pentru binefacerea arătată față de el.

Dacă intri într-o mănăstire pe care nu o cunoști, rămâi acolo unde ai fost rânduit și nu intra în altă chilie, fără să fii chemat.

Dacă trăiești deoparte, în chilia ta, să nu ții la tine vreun lucru care te-ar face să nesocotești porunca dragostei frățești, dacă fratele tău ți l-ar cere să i-l împrumuți. În afară de cazul când tu nu ai ceea ce îți este necesar și nu ai putea să te lipsești de el, ca să nu te tulburi. *Că e mai bine să pierzi unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă* (Matei 10, 29)).

Dacă ți-ai părăsit părinții cei trupești pentru a te înstrăina pentru Dumnezeu, nu mai lăsa aducerea aminte de dânșii să se întoarcă la tine, ci când te afli în chilie și când plângi pe tatăl sau pe mama ta, când îți amintești de fratele sau sora ta, când ți-e milă de copiii tăi și când mama dorește pe femeia ta, pe care ai lăsat-o, gândește-te la ieșirea ta, la clipa de neocolit a morții; atunci nici unul din ei nu te-ar putea ajuta. Deci, de ce să nu-i părăsești pentru virtute?

Dacă stai deoparte în chilia ta și-ți aduci aminte că cineva ți-a făcut vreun rău, ridică-te și te roagă lui Dumnezeu din toată inima ca să-l ierte, și așa gândul răzburii te va părăsi.

Dacă voiești să te împărtășești cu Sfintele Taine, ia aminte la tot gândul, ca să nu te împărtășești spre osândă (I Corinteni 11, 29).

Dacă în timpul nopții ai fost ispitit de vreo nălucire curvească, păzește-ți inima în timpul zilei ca să nu se gândească la cele ce ai visat, ca să nu te întinezi de acea plăcere și să atragi asupra ta o aspră mânie, ci aruncă-te înaintea lui Dumnezeu din toată inima, și El te va ajuta, căci Se milostivește de slăbiciunea omenească.

Dacă cineva te ocărăște, nu-i răspunde până ce va tăcea; iar dacă, uitându-te în tine nu găsești ceea ce ți-a spus el, fă metanie, ca și cum tu ai fi păcătuit, și bunătatea lui Dumnezeu te va primi din nou.

Dacă ești în călătorie cu frații și dacă între ei se află vreunul pe care-l iubești îndeosebi întru Domnul, să nu vorbești cu el prietenește de față cu ceilalți, de teamă ca să nu fie între voi unul mai slab și să pătimească de gelozie. Altfel, vinovat de păcatul său vei fi tu, care ai dat prilej de păcătuire.

Dacă mergi la frați, să nu aștepti să se bucure mult cu tine, ci dă slavă lui Dumnezeu că te primesc.

Dacă trăind deoparte, în chilie, te-ai îmbolnăvit, nu te descuraja, ci dă slavă lui Dumnezeu. Iar dacă ți se tulbură sufletul, zi-i: „Această boală oare nu-i mai bună decât gheena în care trebuie să mergi?“, și el se va liniști.

Dacă te duci la frați și unul din ei îți va zice: „N-am odihnă aici și vreau să locuiesc cu tine“, nu-i da prilejul, ca să nu se tulbure mai mult. Și dacă îți zice: „Sunt în primejdie“, din pricina unui lucru ascuns, ajută-l să fugă, dar nu-l primi să locuiască cu tine.

Dacă trăiești deoparte, în chilie, pune-ți măsură în hrană, dând trupului ceea ce îi este de trebuință ca să te ajute în ostenelile tale, și să nu dorești a ieși afară din chi-

lie. Nu te lua după gust și nu mânca nimic din plăcere, fie bun, fie rău.

Dacă se ivește nevoia să cercetezi vreun frate sau vreo mănăstire, nu da trupului până la săturare ceea ce găsești acolo bun, pentru ca să dorească să se întoarcă degrabă în chilie și să nu se păgubească.

Dacă dracii îți îndeamnă inima la vreo nevoință peste puterile tale, nu-i asculta, pentru că ei înflăcărează pe om tot spre lucruri peste puterile sale, până când cade în mâinile lor, și apoi se bucură de paguba lui.

Nu mânca decât o dată pe zi și dă trupului ceea ce este de trebuință, în așa măsură, încât, ridicându-te de la masă, să mai dorești a mânca.

Dacă faci vreo nevoință, să nu-ți pui nădejdea în ea, ci zi-i cugetului tău: „Pentru osteneala trupului meu, Dumnezeu ia aminte la mine, ticălosul“.

Priveghează cu pricepere, și nu lipsi trupul de ceea ce are nevoie, ci împlinește-ți rânduiala cu măsură și știință, ca nu cumva din prea multă priveghere sufletul să slăbească și să părăsească nevoința; ci jumătate de noapte ajunge pentru rânduială, iar cealaltă jumătate pentru odihna trupului. Înainte de culcare stai două ceasuri la rugăciune și cântare de psalmi, apoi odihnește-te, și când Domnul te va deștepta, fă-ți rânduiala cu râvnă. Dacă vezi că trupul îți este lenevos, zi-i: „Vrei odihnă în această puțină vreme, ca să fii aruncat în întunericul cel mai dinafară?“. Și dacă te îmboldești așa, puțin câte puțin, te vei întări.

Să nu ai prietenie cu astfel de oameni despre care conștiința ta s-ar teme să nu afle și alții; ca să nu dai cu

voia ta prilej de sminteală.

Dacă ai mers la mănăstire având un rob, și dacă îl ții mai departe, faci de rușine haina călugărească, iar dacă îl dai unui frate, păcătuiești înaintea lui Dumnezeu. Deci dă-i drumul să se ducă sau liberează-l. Iar dacă vrea să se facă monah, rămâne la alegerea lui, dar să nu stea cu tine, că nu-i de folos pentru sufletul tău.

Dacă tu îți duci viața ostenindu-ți trupul pentru Dumnezeu, și dacă din această pricină oamenii te laudă și te cinstesc, lasă-te de acestea și ia-ți o altă nevoie, ca să nu-ți fie zadarnică osteneala. Dacă însă scapi de slava deșartă, nu lua aminte la oameni, știind că lui Dumnezeu Îi place ce faci.

Dacă te-ai lepădat de lume, nu păstra nimic pentru tine. Și dacă îți vine poftă să umbli din loc în loc, câtă vreme simțurile tale sunt bolnave, îți primejduiești sufletul dacă umbli. Deci, e mai bine să-ți ostenești trupul cu lucrul mâinilor, stând în chilie și mâncându-ți pâinea ta.

Dacă mergi în oraș să-ți vinzi lucrul mâinilor tale, nu cere preț mare ca mirenii, ci dă-l pe ce se cuvine, ca să nu-ți pierzi așezarea chiliei. Când îți cumperi vreun lucru de trebuință, să nu te târguiești, zicând: „Dacă nu mi-l dai cu atât nu-l cumpăr“, ci stăruie puțin, și dacă nu ai cu ce-l plăti, lasă-l fără să zici vreun cuvânt. Și dacă te tulbură gândul: „Unde o să-l mai găsesc?“, zi-i lui: „Iată că m-am făcut ca Sfinții pe care Dumnezeu i-a încercat cu sărăcia, pentru a vedea statornicia voii lor, pentru ca apoi să-i ducă la îndestulare“.

Dacă un frate îți încredințează un lucru și se întâmplă să ai și tu nevoie de el, nu te atinge de lucru în lipsa

~~În~~ dacă nu ia-i spus-o înainte.

Dacă atunci când mergi în lume, un frate îți zice: „Cumpără-mi cutare lucru“, cumpără-l dacă poți. Dar ~~dacă~~ te afli împreună cu alții, nu face acest lucru fără să ~~fi~~ și ei, ca să nu-ți tulburi însoțitorii.

Dacă ești nevoit să mergi în satul tău pentru vreo ~~treabă~~, ferește-te de părinții cei trupești, nu te purta fa-
~~miar~~ cu ei și nu te amesteca în convorbirile lor.

Dacă ai luat ceva cu împrumut de la un frate, pen-
~~tu~~ trebuință, nu fi neglijent, ci gândește-te să i-l înapo-
~~zi~~ degrabă; dacă ai luat o unealtă, înapoiaz-o îndată
~~ce-ai~~ terminat treaba; dacă ai stricat-o, fă-i alta și nu fi
~~respăsător~~.

Dacă ai împrumutat vreun lucru unui frate sărac și
~~observi~~ că el nu poate să ți-l dea înapoi, nu-l necăji și nu
~~te purta~~ aspru cu el, oricare ar fi lucrul pe care i l-ai dat:
~~haine sau~~ haine.

Dacă unde te afli ți-ai luat chilie și ai făcut la ea re-
~~parații~~ și cheltuieli, apoi ai lăsat-o și un alt frate locu-
~~iești~~ în ea, să nu izgonești pe fratele, dacă apoi ai vrea
~~să te~~ reîntorci într-însa, ci caută-ți altă chilie, ca să nu
~~păcătui~~iești înaintea lui Dumnezeu. Iar dacă el singur, de
~~voie sa~~, voiește să plece, tu nu ești vinovat. Dacă tu ai
~~făcut~~ lucrurile în chilie, iar el le-a înstrăinat, nu i le mai
~~dat~~. Dacă îți părăsești chilia, bagă de seamă, să nu iei
~~ce-ai~~ ceea ce este necesar acolo, ci lasă pentru vreun
~~frate~~ sărac, și Dumnezeu îți va purta de grijă acolo unde
~~vei~~ merge.

Nu te rușina să mărturisești starețului tău tot gân-
~~dui~~ care-ți dă război și te vei ușura; că nimic nu bucură

aşa de mult pe draci, ca omul care-şi tănuieşte gândurile, fie bune, fie rele.

Ia aminte ca, împărtăşindu-te cu Sfintele Taine, să nu fii certat cu fratele tău; altfel te înşeli singur.

Dacă unele cuvinte ale Sfintei Scripturi ți se vor părea ușor de tâlcuit alegoric, tâlcuiește-le așa, dar ferește-te să nu neglijezi litera, ca nu cumva să te încrezi mai mult în propriul tău înțeles, decât în Sfânta Scriptură, căci aceasta este un semn de mândrie.

Dacă fratele tău, amăgit de cuvintele ereticilor, s-a rătăcit de la credință fără a-și da seama, se întoarce înapoi, să nu-l disprețuiești, căci aceasta i s-a întâmplat din neștiință.

Ferește-te să discuți cu ereticii, voind a apăra credința, de teamă, ca nu cumva otrava nerușinatelor lor cuvinte să te vatăme. Dacă găsești o carte eretică, nu dori să o citești, ca să nu-ți umple inima de venin ucigător, ci ține credința în care te-ai botezat, fără adaos, nici împuținare. Ferește-te de știința cea mincinoasă care se împotrivește învățaturii celei sănătoase, cum zice Apostolul (I Timotei 1, 10).

Dacă ești tânăr, neavând încă supus trupul, și dacă auzi povestindu-se despre înaltele virtuți ale Părinților, nu alerга la ele, voind să le agonisești fără osteneală, căci ele nu vin fără să le crești; iar dacă le vei face, ele vor veni singure.

Păzește-te de acedie (moleșeala voinței), că aceasta pierde agoniseala monahului. Când te lupți cu o patimă, nu te descuraja, ci aruncă-te înaintea lui Dumnezeu, zicând din toată inima: „Doamne, vino în ajutorul ticălo-

și mele!“ și vei avea odihnă.

Dacă, fiind în chilie, s-a semănat o necurăție în inima ta, stai împotriva ei, ca să nu pună stăpânire pe tine. **Adu-ți** aminte de Dumnezeu Care te vede și înaintea **Cărui** sunt descoperite cugetele inimii tale. Zi sufletului **tău** „Dacă te temi de păcătoșii asemănători ție, ca să **nu-ți** vadă păcatele, cu atât mai mult, teme-te de Dumnezeu Care pe toate le vede!“. Din această cugetare se **va** naște în tine frica de Dumnezeu, și dacă te vei întări **în ea**, vei rămâne netulburat în fața patimilor, precum **este** scris: *Cei ce nădăjduiesc în Domnul sunt ca muntele Sionului, nu se va clătina în veac cel ce locuiește în Ierusalim* (Psalmul 124, 1).

Dacă trăiești în nevoință, luptându-te cu vrăjmașul, **și dacă** îl vezi că slăbește în fața ta și bate în retragere, să **nu** ți se înveselească inima, pentru că răutatea dracilor **urmează** în urma lor; îți pregătesc un război mult mai aprig **ca cel** dintâi, rămâne o parte din ei în dosul cetății, fără **să se** miște din loc, și când te pornești împotriva lor, cei **lalți** fug ca și cum ar fi slabi; și dacă inima se înalță că **îmi** izgonit și ieși din cetate, se întorc împotriva și cei din **urmea**, și bietul suflet se află prins între ei, fără putință de **scăpare** (Iosua, cap. 8). Deci, cetatea este a te arunca **înaintea** lui Dumnezeu din toată inima, și El te va izbăvi **din toate** războaiele vrăjmașului.

Dacă te rogi lui Dumnezeu să te izbăvească de **un război**, și El nu te ascultă, să nu te descurajezi, că El **știe** mai bine decât tine ce-ți este de folos. În cererea pe **care o** faci lui Dumnezeu în vreme de război, să nu zici: **Îndepărtează-l de la mine**“ sau „Dă-mi aceasta“, ci roa-

gă-te așa: „Doamne Iisuse Hristoase, vino în ajutorul meu, nu mă lăsa să-mi fac voia mea, nu mă lăsa să păcătoiesc împotriva Ta. Fii milostiv de făptura Ta, nu mă trece cu vederea că sunt neputincios, nu mă părăsi, că la Tine scap (Psalmul 142, 9). *Vindecă sufletul meu că am greșit Ție* (Psalmul 40, 4). Toți prigonitorii mei sunt înaintea mea! Că eu nu am altă scăpare afară de Tine, Doamne; mântuiește-mă cu milostivirea Ta, să se rușineze toți cei ce se scoală asupra mea, căci ei caută sufletul meu să-l omoare. Că Tu, Doamne ești Atotputernic și prin Tine se slăvește Dumnezeu Tatăl și Duhul Sfânt în vecii vecilor. Amin“.

Și atunci conștiința ta îți va arăta în taina inimii tale pricina pentru care Dumnezeu nu te ascultă, iar tu nu o nesocoti, ci fă ceea ce îți cere să faci; că este cu neputință ca Dumnezeu să nu asculte pe om, afară numai dacă omul nu I se supune, fiindcă El nu e departe de om, ci poftele noastre Îl împiedică să ne asculte.

Nimeni să nu te amăgească. După cum pământul fără sămânță și fără de apă nu poate rodi de la sine, tot așa este cu neputință omului să aducă rod, fără nevoie și fără smerenie.

Să stăm, deci, preaiubiților, cu frică de Dumnezeu, păzind și împlinind virtuțile, fără să dăm sminteală conștiinței noastre, stăruind în frica de Dumnezeu până ce conștiința însăși se va elibera și se va uni cu noi, și apoi ea va deveni păzitoarea noastră, arătându-ne nouă toate slăbiciunile noastre. Dacă însă nu o vom asculta, ea se va îndepărta de la noi, și ne va părăsi și vom cădea în mâinile necruțătoare ale vrăjmașilor noștri, cum ne-a învățat

Domnul nostru, când a zis: *Împacă-te cu pârâșul tău cât ești pe cale, ca nu cumva pârâșul tău să te dea judecătorului și judecătorul slujitorului și să te arunce în temniță. Adevărat grăiesc ție: Nu vei ieși de acolo, până ce nu vei plăti cel din urmă ban* (Matei 5, 25-26).

Conștiința este numită „pârâș” pentru că se împotrivesc omului când el vrea să-și împlinească poftele trupului, și dacă omul nu o ascultă, ea îl predă vrăjmașilor săi. Din această pricină, plângând pe Efraim, Osea zicea: *Efraim a asuprit pe potrivnicul său* (5, 11) și: *a călcat în picioare judecata; a dorit Egiptul, și a fost dus cu sila de Asirieni* (7, 11). „Egiptul” înseamnă că inima omului a umblat după poftele trupesti. Că „A fost rob de asirieni”, înseamnă că vrând-nevrând ea ajunge de slujește vrăjmașilor săi.

Să ne îngrijim de noi înșine, prea iubiților, ca nu cumva ea să ne ducă cu sila la Asirieni, și să auzim acest cuvânt amar: *Regele Asirienilor veni în pământul lui Israil și duse pe Israil și pe Efraim în Asiria, și îi așeză la Halach și Habor, la râul Gozan* (IV Regi 17, 6) și ei se află acolo până în ziua de azi. Atunci regele Asirienilor despărți o parte din popoarele sale și le trimise să locuiască în pământul lui Israil, și fiecare din ele își făcu idol și i se închină lui; și iată că ei se află acolo până astăzi. Aceasta s-a întâmplat lui Efraim pentru că *a asuprit pe potrivnicul său și a călcat în picioare judecata*.

Să cunoașteți acum, fraților, pe cei ce au urmat poftelor rele, și și-au silnicit propria lor conștiință. Să nu ne lăm după ei, prea iubiților, ci să ne asemănăm cu toți Sfinții, care s-au împotrivit păcatului până la moarte,

au ascultat de sfânta lor conștiință și au moștenit împărăția cerurilor. Toți au ajuns la desăvârșita curăție, și numele lor a rămas neuitat pentru toate neamurile.

Să luăm pilda lui Iacov, preaiubitul, care a ascultat în toate de părinții săi după Dumnezeu. Și după ce a primit binecuvântarea lor, a plecat în Mesopotamia pentru a avea acolo fii, căci nu voia să aibă copii cu fetele din Canaan. Deci, luându-și toiagul și vasul cu untdelemn, a ajuns la locul numit Bethel, care înseamnă casa lui Dumnezeu. Acolo el a adormit, și în timpul somnului a văzut o scară de la cer până la pământ, pe care îngerii lui Dumnezeu se urcau și se coborau pe dânsa, și Domnul se sprijinea de ea (Facere 28, 1-15). Acesta este un semn pentru cel ce începe să slujească lui Dumnezeu. La început i se descoperă chipul virtuților, dar dacă nu se ostenește pentru ele, nu ajunge la Dumnezeu.

Iacov se sculă și încheie legământ cu Dumnezeu ca să-i fie ajutorul său și Dumnezeu îl întărește, zicându-i: *Eu voi fi cu tine și te voi păzi* (Facere 28, 15).

Atunci el merse în Mesopotamia și-și luă de acolo o soție. Iar când văzu pe Rahila, fiica fratelui mamei sale, el o iubi și sluji șapte ani pentru ea. Însă ea nu i-a fost dată, decât după ce mai întâi a luat pe Lia. Rahila a rămas stearpă până când a mai slujit pentru ea încă șapte ani.

Iată tâlcul acestora: Mesopotamia este numită așa pentru că se află între două fluvii. Primul se numește Tigru, iar al doilea, Eufrat. Primul curge împotriva Asirienilor, al doilea nu are dușmani, ci dimpotrivă, se numește „cel ce curge liniștit“. Tigru se socotește dreapta socoteală, iar Eufratul, smerenie. Lia este chipul ostene-

lilor trupești, iar Rahila, chipul contemplației adevărate. Aceste lucruri se întâmplă omului care se află în Mesopotamia, pentru ca prin dreapta socoteală să lucreze ostenele trupești, care se împotrivesc urii Asirienilor, iar prin smerenie, să dobândească adevărata contemplație.

Dar Rahila nu i-a născut fii înainte ca Lia să fi adus pe lume pe toți copiii ei, și înainte ca el să fi slujit alți șapte ani pentru Rahila (Facere 29, 31-35).

Iată tâlcul acestora: Dacă omul nu a împlinit toate faptele bune, nu primește toată contemplația adevărată.

Iacov avea două femei, dar pe Rahila o iubea mai mult decât pe Lia, fiindcă aceasta avea ochii slabi, pe când Rahila era o desăvârșită frumusețe (Facere 29, 17). Acest cuvânt „Lia avea ochii slabi” înseamnă că atâta vreme cât omul se află în ostenele trupești, el nu vede slava contemplației adevărate, pentru că vrăjmașul amestecă lucrurile sale cu teama de ce vor zice oamenii. Dar pentru aceasta să nu se neliniștească.

Când Lia a încetat o vreme să nască, a dat bărbatului său pe roaba sa, Bilpa. De aceea se dă celui născut numele de Așer, ceea ce înseamnă bogăție. Și când Lia a încetat de a mai naște, și-a adus aminte Dumnezeu de Rahila (Facere 30, 9-24).

Iată tâlcul: Când ostenele trupești au pus stăpânire peste trup, și acesta s-a eliberat de patimi, atunci adevărata contemplație îi arată minții slava sa.

Dacă fiii Liei erau un sprijin pentru Iacov, totuși el iubea pe Iosif, mai mult decât pe toți ceilalți (Facere 37, 3), ceea ce înseamnă, că deși ostenele trupești păzesc pe om de vrăjmași, totuși numai adevărata contemplație

îl unește cu Dumnezeu. De aceea Iacov, îndată ce a văzut pe Iosif, a voit să se reîntoarcă la părinții săi, fiindcă știa că acesta are să fie repede regele fraților săi.

Iacov, după ce a trecut râul Iaboc cu toată tabăra sa, a rămas singur pe mal și a primit bucuria binecuvântării lui Dumnezeu, Care i-a zis: *De acum nu te vei mai numi Iacov, ci Israil* (Facere 32, 28). La început a fost numit Iacov, ca unul care a izgonit pe vrăjmașul, pentru a se învrednici de binecuvântare și pentru a elibera puterile sale sufletești din mâna vrăjmașului. După ce le-a eliberat, numele său a fost schimbat în acela de Israil, care înseamnă: mintea care vede pe Dumnezeu.

Când mintea ajunge să vadă slava Dumnezeirii, vrăjmașul se teme de ea. De aceea, cu toate că Isav vine la întâlnire plin de amărăciune, umilința lui Iacov, îi potolește mânia, și nu numai că nu se ia la luptă cu el, ci îl face să se arunce înaintea lui Dumnezeu (Facere 33, 1-4). Tot așa și vrăjmașul, deși zavistuieste pe om, văzându-i slava pe care el a primit-o, nu poate să-l lupte, pentru că îl ajută Dumnezeu, precum este scris: *Întoarce-te în pământul strămoșilor tăi, și Eu voi fi cu tine* (Facere 31, 3).

În sfârșit, el ajunge la Salem, unde cumpără o țarină, și acolo ridică altare Domnului, Care îl auzise în ziua încercării (Facere 33, 18-20). Numele Salem înseamnă pace; ceea ce va să zică că omul dacă trece prin lupte, fiind ocrotit de Dumnezeu, ajunge la pace, ridică un altar din douăsprezece pietre, pe care jertfește ostenele slujirii sale în Mesopotamia, împreună cu bunurile dobândite în pământul făgăduinței.

Aşa s-a întâmplat şi cu Moisi, preaiubitul, când a scos poporul din Egipt. L-a scos din mâna lui Faraon şi l-a trecut prin Marea Roşie, unde a văzut moartea tuturor vrăjmaşilor săi, apoi a trimis pe Iosua să nimicească pe Amalic, în timp ce el stătea pe vârful muntelui, cu mâinile sprijinite de Aaron şi de Or, pentru ca să stea în chipul Crucii, şi Iosua s-a întors cu bucurie, după ce a învins pe Amalec. Atunci el a zidit un altar din douăsprezece pietre de munte şi a numit acel loc „Domnul este scăparea mea”, că Dumnezeu a luptat cu mâna Sa nevăzută împotriva lui Amalic, din neam în neam (Ieşire 17, 8-15).

Numele Amalic înseamnă acedie, căci, atunci când omul începe să fugă de voile sale, acedia este prima care îl luptă, voind să-l întoarcă la păcatele sale. O izgoneşte însă legătura cu Dumnezeu, care se agoniseşte prin cumpătare, iar pe aceasta o păzesc ostenele trupesti şi toate împreună liberează pe Israil. Atunci omul dă slavă lui Dumnezeu, zicând: „Eu sunt neputincios, dar Tu eşti tăria mea din neam în neam”.

Tot aşa era şi marele Prooroc Ilie, care n-a putut nimici pe proorocii cei de ruşine, care îi erau potrivnici, decât după ce a ridicat altarul cel de douăsprezece pietre şi a pus pe el lemne, peste care a turnat apa şi a pus o jertfă sfântă, şi după ce Dumnezeu a trimis foc care a mistuit altarul cu tot ce se afla pe el. Abia acum s-a umplut de putere asupra vrăjmaşilor săi, şi după ce i-a nimicit până la unul, a dat slavă lui Dumnezeu, zicând: *Tu ai făcut toate acestea* (III Regi, cap. 18).

Se scrie că Ilie şi-a ascuns faţa între genunchi (III Regi 18, 42). Într-adevăr, dacă mintea stăpâneşte cu gri-

jă peste celelalte puteri sufletești, ea dobândește nemurire, iar nemurirea înalță la slava pe care i-o descoperă Dumnezeu.

Dacă sluga lui Ilie se uită și nu vede ridicându-se nici una din cele șapte patimi, el vede atunci un nor mic ca o palmă de om, care se ridică din apa mării (III Regi 18, 43-45), și care este odihna Sfântului Duh. Căci nemurirea înseamnă săvârșirea sfintelor nevoințe, și a nu te mai întoarce la cele pentru care ai cerut iertare. Dacă Dumnezeu primește ostenele omului, atunci, potrivit cu el nu-i mai poate sta înaintea; căci își dă seama că într-însul nu se mai află voia sa, ci se risipește, precum este scris: *Rugați-vă dumnezeilor voștri, și eu voi ruga pe Dumnezeul meu, și cel ce va trimite foc din cer, acela este Domnul Dumnezeu* (III Regi, 18, 24).

Aceasta este soarta tuturor celor semănate de vrăjmași în sufletul omului, dacă acesta nu-i mai ascultă, vrăjmașii nu-și mai pot împlini voia lor. Ei îl silnicesc, dar omul nu se supune, fiindcă nu consimte cu inima, în care se află voia lui Dumnezeu, precum este scris: *Chemați numele dumnezeilor voștri, și eu voi chema numele Dumnezeului meu*. Și fiindcă voia lor nu era în el, Dumnezeu nu i-a ascultat nicidecum.

Aceste cuvinte nu s-au scris pentru a fi scrise, ci pentru cei ce fac voia lui Dumnezeu și păzesc poruncile Lui. S-au scris icoanele acelor pentru a ne învăța și pe noi, care pășim pe urmele lor (I Corinteni 10, 11). Ei s-au nevoit pentru a dobândi nepătimirea, și asta i-a păzit de toată săgeata vrăjmașului, căci au alergat sub ocrotirea lui Dumnezeu, fără să-și pună nădejdea în vre-

na din ostenele lor. Și Dumnezeiasca ocrotire le-a fost cetate întărită, căci știau că fără ajutorul lui Dumnezeu sunt neputincioși; și smerenia lor îi făcea să zică cu Psalmistul: *Dacă Dumnezeu n-ar zidi casa, în zadar s-ar osteni ziditorii; dacă Dumnezeu n-ar păzi cetatea, în zadar ar veghea păzitorii* (Psalmul 126, 1).

Dacă Dumnezeu vede că omul Îl ascultă cu toată tăria și nu are altă scăpare afară de Dânsul, îl întărește, zicând: *Nu te teme, Iacove, fiul Meu, Israilul cel mic. Nu te teme că te-am răscumpărat și te-am chemat pe nume. Când tu vei trece prin ape, Eu voi fi cu tine, și râurile nu te vor îneca. Dacă vei intra în foc, nu vei fi ars, flăcările nu te vor mistui. Că Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, Sfântul lui Israil, Mântuitorul tău* (Isaia 43, 1-3).

Când sufletul aude aceste cuvinte întăritoare, disprețuiește pe vrăjmașul, zicând: *Cine se judecă cu mine? Să ne măsurăm împreună! Cine este potrivnicul meu? Să se apropie! Iată, Domnul Dumnezeu îmi este ajutor; cine mă va osândi? Iată, ca un veșmânt vechi, toți se vor prăpădi, și molia îi va mânca!* (Isaia 50, 8-9).

Dumnezeu este puternic să ne ajute, ca să fim împreună cu cei smeriți, pe care El îi păzește, le este coif și pavăză împotriva tuturor săgeților celui potrivnic, prin harul Lui, a Căruia este tăria, slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL V

Despre sporirea celor ce vor să locuiască cu pace împreună

De călătoriți mai mulți împreună, țineți seama în toate de părerea celui mai slab, fie că are nevoie să stea puțin, fie să mănânce ceva, înainte de vreme.

Dacă mergeți la lucru împreună, fiecare să ia aminte la sine și nu la ceilalți; să nu dea nici sfaturi, nici porunci.

Dacă faceți un lucru împreună, în chilie, sau dacă construiți ceva, o chilie sau altceva, lăsați pe cel ce lucrează să facă cum se pricepe; iar dacă el zice: „Fă dragoste și-mi arată frate cum să fac, fiindcă nu știu“, cel care știe să nu spună cu răutate: „Nu știu“, că aceasta nu-i smerenia cea după Dumnezeu.

Dacă vezi pe fratele tău că face un lucru la întâmplare, să nu-i zici: „Faci rău ce faci“; iar dacă el îți zice: „Fă dragoste și mă învață“, iar tu taci fără să-l înveți, ai răutate și nu se află în tine dragostea lui Dumnezeu.

Dacă fratele tău a pregătit o mâncare și nu este bună, să nu-i zici: „Ai făcut-o rău“, căci asta este moarte pentru sufletul tău, ci gândește-te cât te-ai fi tulburat tu dacă altul ți-ar fi spus aceste cuvinte, și așa vei avea pace.

Dacă psalmodiați mai mulți împreună și unul din voi a greșit un cuvânt, nu i-o spune îndată, ca să nu-l tulburi; dacă a sărit un cuvânt lasă-l așa; dar dacă fratele îți zice: „Fă dragoste și-mi arată“, arată-i.

Dacă mâncați mai mulți la masă și unuia nu-i place ceva, acela să nu zică: „Nu pot mânca această mâncare“, ci să se silească până la moarte pentru Dumnezeu, și Dumnezeu îi va dăruia pace.

Dacă lucrați împreună ceva, și dacă unul obosește și lasă lucrul, nimeni să nu-i facă observații, ci dimpotrivă arătați-vă binevoitori față de el.

Dacă vin la voi frați din altă parte, să nu-i întrebați lucruri vătămătoare, nici să le cereți să vă lase ceva; ci dacă cel ce vine nu se poate stăpâni și, cum v-am spus, zice cuiva vreun cuvânt nefolositor, cel ce l-a auzit să nu-l spună nimănui; ci să tacă până ce acela pleacă, ca să nu-i umpli inima cu otravă omorătoare de suflet.

Dacă ieși din obște pentru vreo treabă oarecare, să nu întrebi pe nimeni despre lucruri care nu te privesc, pentru ca să te întorci la chilia ta cu pace; iar ceea ce-ai auzit, fără să vrei, să nu o spui fraților când te întorci.

Când vă aflați în afară de mănăstire, acolo unde vă duceți sau vă opriți, să nu vă arătați prea familiari, pentru ca aceia să se folosească de pilda voastră, mai ales din tăcerea cea lăuntrică și cea din afară.

Toate patimile se află în cel slab din lenevirea inimii sale, fiindcă nu-și vede păcatele sale. Ori cel smerit are: harul lui Dumnezeu, nădejde, blândețe, conștiința trează, lepădarea de voia proprie, și-și face silă întru toate. Pe când: mândria, vrajba, a te socoti pe tine mai presus de fratele tău, a nesocoti conștiința, a fi nepăsător dacă fratele este supărat pe tine, zicând: „Nu-mi pasă“, toate acestea sunt ale unei inimi împietrite.

Dacă te îndeletnicești cu lucrul mâinilor, și dacă mergi la chilia fratelui tău, să nu cugeți că tu ai lucrat mai mult decât dânsul sau el decât tine.

Dacă lucrezi împreună cu un frate slab, să nu te întreci în ascuns, voind să faci mai mult decât el.

Dacă fratele tău face un lucru și greșește, să nu-i zici ceva, în afară numai dacă te roagă el: „Ai dragoste frate și mă învață“, iar dacă tu știi cum e bine, și taci, aceasta este moarte pentru tine.

Dacă vă faceți rucodelia împreună, oricare ar fi ea, silește-te să nu observi ceea ce ai făcut tu, sau ceea ce a făcut fratele tău în cursul săptămânii, că acest lucru nu e bun.

Dacă mergi la lucru cu frații, nu căuta ca și ei să afle că tu ai lucrat mai mult, că Dumnezeu aceasta voinște, ca fiecare să-și facă în taină lucrul său.

Dacă fratele tău, din nerăbdare, îți va zice un cuvânt aspru, rabdă-l cu bucurie, căci dacă te vei cerceta după Judecata lui Dumnezeu, vei vedea că tu ești cel vinovat.

Dacă locuiești cu alți frați și gândul îți va zice să mai împuținezi mâncarea, zi-i gândului: „Stăpânul meu este fratele meu cel slab“; iar dacă vrei o mai mare înfrânare, i-ați chilie singur, ca să nu tulburi pe fratele tău, care este slab.

Dacă vine la voi un frate străin despre care ai auzit că-i place să fie văzut de alții, nu-i iscodi lipsurile, ci lasă-le să se vadă singure.

Feriți-vă să faceți vreun lucru despre care știți că de-ar afla fratele vostru, s-ar întrista.

Dacă vrei să primești vreun lucru de care ai nevoie, nu murmura împotriva fratelui, zicând: „De ce nu s-a gândit el singur să mi-l dea?“, ci zi-i lui cu toată sinceritatea și simplitatea: „Fă dragoste, frate, și dă-mi cutare lucru, că-mi trebuie“. Aceasta este cu adevărat sfânta curăție a inimii; căci dacă nu i-o spui, dacă murmuri și-l osândești în inimă, te faci vinovat de judecată.

Dacă vorbești între voi cuvinte din Scriptură, cel ce știe și înțelege, să nu-și arate pe față fratelui cunoștința sa, ca să-l odihnească cu bucurie. Tâlcul acestui lucru este smerenia înaintea fratelui tău.

Cel ce cugetă la înfricoșatul scaun de Judecată, la care trebuie să se înfățișeze, se străduiește ca să nu rămână cu gura închisă, fără cuvânt de apărare, în acel ceas înfricoșat.

Nu căuta să afli lucrurile acestei lumi, ca să nu te asemeni latrinelor, unde fiecare deșartă ceea ce are în pânțe și de unde se răspândește mare putoare. Ci fii, cu curăția, un altar al lui Dumnezeu, pe care preotul cel lăuntric să aducă tămâie fără întrerupere, dimineața și seara, încât altarul să nu fie niciodată fără tămâie. Cere lui Dumnezeu să-ți dăruiască simplitate și tărie, și să te scape de tot ce este împotriva acestora, adică de viclenie, iscodire drăcească, curiozitate, iubire de sine și de răutatea inimii; căci cei ce le fac pe acestea își pierd toate ostenele. Iar omul care se teme de Dumnezeu și ascultă de conștiința sa, Dumnezeu îl învață pe el tainic, cu mult mai mult decât am zis. Dar dacă omul nu-i stăpân pe sine, casa lui se află în voia soartei și intră cine vrea, inima sa nu ascultă de dânsul, ci de vrăjmașul său.

Dacă trebuie să mergi să faci un lucru oarecare, să nu nesocotești pe fratele tău, mergând singur, și lăsându-l pe el să sufere în conștiința sa în chilie, ci zi-i cu dragoste: „Vrei să mergem împreună?“, și dacă vezi că-i ocupat în acel moment, sau nu se simte bine, nu te grăbi, zicând: „Acum trebuie să merg“, ci zăbovește puțin întorcându-te la chilie, cu dragoste compătimitoare. Ferește-te să te împotrivești fratelui cu ceva, ca să nu-l mâhnești.

Dacă cineva locuiește cu tatăl sau cu fratele său, să nu se poarte niciodată ca un străin, ci să țină seama de cel cu care locuiește. Iată pacea și ascultarea.

Dacă locuiești cu tatăl sau cu fratele tău, să nu ai vreo prietenie ascunsă cu cineva sau să scrii scrisoare în ascuns ca să nu știe frații care sunt cu tine, căci aceasta ar fi pieirea ta și a lor.

Dacă locuiești cu cineva mai mare decât tine, să nu faci vreo faptă de milostenie față de vreun sărac, fără să-l întrebi pe el mai întâi; pe ascuns să nu o faci.

Dacă întrebi în legătură cu gândurile tale, nu întreba după ce te-ai desăvârșit, ci spune ceea ce te luptă în prezent: fie că e vorba să-ți schimbi locul, fie să înveți a face vreun lucru sau a-l schimba, fie să locuiești cu cineva sau să-l părăsești. Întreabă cu libertate, înainte de a o face.

Dacă întrebi despre bolile, despre patimile sufletești sau trupesti care te stăpânesc, nu întreba despre ele ca și cum nu le-ai avea, ci întreabă despre rana ta, zicând: „Am fost rănit“, ca să-ți fie îngrijită rana.

Dacă vorbești despre gândurile tale, nu fi fățarnic, și nu spune una în loc de alta, sau ca și cum s-ar fi întâm-

plat altuia, ci spune adevărul și fii gata să faci tot ceea ce ți se va zice, căci altfel te batjocorești pe tine și pe bătrânii pe care îi întrebi.

Dacă întrebi pe bătrâni despre un război duhovnicesc, să nu asculți pe cei ce-ți vorbesc dinlăuntru mai mult decât pe bătrâni. Ci roagă-te mai întâi lui Dumnezeu, zicând: „Milostivește-te Doamne și dă cuvânt Părinților mei, ca să-mi spună ceea ce voiești Tu“, iar apoi împlinește cu credință tot ceea ce îți vor zice Părinții și Dumnezeu îți va da odihnă.

Dacă locuiești cu alți frați și nu ai odihnă din vreo oarecare pricină, fie din lucrul mâinilor, fie din vreo strâmtoare, fie din cauza îndestulării, sau fiindcă nu ai destulă răbdare, sau pentru că vrei să te retragi în singurătate, pentru că nu poți răbda jugul, sau pentru că nu-ți faci voia, sau pentru că îți lipsesc cele de trebuință, sau pentru că vrei să te dedai la mai multă nevoie, sau pentru că ești bolnav, sau nu poți duce osteneala, sau pentru oricare altă pricină care-ți silește inima să pleci, ia aminte ca nu cumva să te hotărăști să pleci. Să nu arunci jugul sau să pleci cu supărare, sau să fugi pe ascuns, din necaz, sau când te-ai mâniat, ca să nu-ți fie umbrită de răutate aducerea aminte de frați. Ci caută o vreme de pace, ca să ai inimă liniștită când pleci. Ia asupra ta ocara de sine și nu nesocoti pe frații cu care locuiești. Să nu asculți de vrăjmași, schimbând faptele lor bune în rele, și cu pricină că fugi de nedreptăți să-ți ascunzi greșelile cu acelea ale fratelui tău, că atunci vei cădea în mâna vrăjmașilor tăi oriunde vei merge.

Dacă mergi undeva să locuiești, nu-ți lua îndată chi-

lie, înainte de a ști felul de viață de acolo, ca nu cumva să fie ceva care nu ți se potrivește: fie griji, fie persoane, fie din pricina slavei, a traiului bun sau a prietenilor. Dacă ești încercat vei înțelege acest lucru în puține zile, și-ți vei da seama dacă șederea acolo este spre viață sau moarte.

Dacă primești vreun frate să stea câteva zile în chilie ta, să nu-l socotești ca și cum ar fi sub stăpânirea ta.

Dacă-ți iei chilie și stai câteva zile în ea, nu strica și nici adăuga ceva înlăuntru, fără să întrebi mai întâi pe cel ce ți-a dat-o, dacă voiește sau nu acest lucru; altfel ar însemna că lucrezi ca un fără de minte.

Dacă locuiești cu cineva, fie și pentru puțină vreme, ia aminte pentru Dumnezeu, să nu-l disprețuiești, nici în ascuns, nici pe față.

Dacă trăiești singur în chilie și dacă-ți pui o rânduală anume în privința mesei, fie să nu mănânci nimic fiert, fie să te reții de la ceva, nu cumva când mergi la cineva la masă, să spui: „Iartă-mă că eu nu mănânc aceasta“, că toată osteneala ta se va duce fără folos în mâinile vrăjmașilor tăi. Domnul și Stăpânul zice precis: *Lucrează în ascuns pentru ca Tatăl tău care vede, să-ți răsplătească la arătare* (Matei 6, 4). Cel ce-și iubește ostenelele, are grijă să nu le piardă.

Dacă locuiești cu alt frate, când fratele tău te cheamă, orice lucru ai face în chilie, fie și afară, nu-i răspunde: „Așteaptă puțin să termin lucrul“, ci du-te fără întârziere.

Dacă lucrați împreună cu mai mulți frați, să nu le descoperi lipsa pe care ai văzut-o la alții, nici să nu stai

cu ea pe limbă, gata să o spui fraților, că aceasta este moarte pentru sufletul tău, oricât de sporit ai fi.

Dacă locuiești cu frații care s-au ostenit toată ziua, fă-le ușurare, dându-le să mănânce mai devreme.

Nu lua aminte la tine, ci la judecata lui Dumnezeu, și în tot ceea ce faci să vezi de-a pururi pe Dumnezeu înaintea ochilor.

Dacă mergi în altă parte să locuiești, fie singur, fie cu altul, și de vezi acolo vreo îndeletnicire păgubitoare sau vătămătoare, sau mai puțin călugărească, să nu deschizi gura pentru a face vreo observație, ci dacă lucrul nu contenește, mergi în altă parte și păzește-ți limba, nevorbind de rău pe cei ce i-ai părăsit, că aceasta este moarte pentru tine.

Dacă ești bântuit de patimi, să nu lași pe cineva, să-ți vorbească despre gândurile sale pătimase, ca și cum tu ai fi vrednic de încredere, căci aceasta este spre pierzarea sufletului tău.

Dacă se ivește între voi vreun cuvânt de glumă, ia aminte să nu râzi, că aceasta înseamnă lipsă de creștere și de frică de Dumnezeu, și că ești lipsit de trezvie.

Fiindcă adesea, în zilele noastre, mânia lui Dumnezeu vine peste lume, să nu vă tulburați de cele ce auziți, ci ziceți în inimile voastre: „Ce sunt acestea față de locul unde trebuie să mergem pentru păcatele noastre?”.

Citiți acestea pentru dragostea lui Dumnezeu și păziți-le, că nu-i puțin lucru pentru un credincios, să fie în neorânduială cu ceva. Deci, dacă veți păzi toate acestea cu simplitate și cu știință, veți merge într-o odihnă și în bucuria Fiului lui Dumnezeu; iar dacă nu le veți păzi,

veți avea aici necazuri, iar la ieșirea din trup veți fi osândiți după cuvântul Scripturii.

Domnul nostru Iisus Hristos pentru aceasta a venit, dar împietrirea inimii noastre ne orbește, pentru că punem voile noastre mai presus de Dumnezeu și nu avem pentru El dragostea pe care o avem pentru patimile noastre.

Iată că sunt silit să vă scriu iar aceste lucruri, fiindcă cele de mai înainte nu au fost îndeștălătoare. Nevoți-vă din dragoste și nu fiți netăiați împrejur cu inimile, ci ajutați-vă singuri, în vremea acestor puține zile.

Dacă veți păzi acestea, înseamnă că aveți smerenie, pace, răbdare, tăierea vocii și dragoste. Dacă nu le veți păzi, între voi va fi invidie, ceartă, neînțelegere, mândrie, ocară, cârteală, neascultare. Vă veți irosi vremea și, când veți ieși din trup, veți merge la osândă. De aceea, prea iubiților, iubiți-vă frații cu dragoste sfântă, păziți-vă limba să nu rostească nici un cuvânt nesocotit, ca să nu răniți pe fratele vostru.

Domnul Dumnezeu are puterea să ne ajute pe toți să împlinim și să păzim aceasta, pentru ca să aflăm milă, prin harul Său, împreună cu toți Sfinții, care bine I-au plăcut Lui. Căci a Lui este slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL VI

Cei ce voiesc să trăiască cu bună liniştire să ia aminte de sine pentru a izgoni pe tâlharii de gând, când le strecoară în inimă lucruri vătămătoare şi îi fac să neglijeze păcatele pentru a-şi irosi vremea într-o amară robie

Iscondirea fără rost a Scripturilor duce la ură şi cearţă, pe când plângerea păcatelor tale aduce pace; căci păcătuieşte monahul care şade în chilie şi lasă păcatele sale, ca să iscodească Scripturile. Cel ce se străduieşte să afle: „Ce zice Scriptura?“, „Cum este aceasta?“, „Cum este aceea?“, acela are inimă nesocotită şi este stăpânit de grea robie. Pe când cel ce ia aminte să nu cadă în robie, acela de-a pururea iubeşte a se arunca înaintea lui Dumnezeu. Cel ce-şi face vreo închipuire despre Dumnezeu, acela huleşte pe Dumnezeu; iar cel ce caută să-L cinstească pe Dumnezeu, acela iubeşte curăţia şi frica de Dumnezeu. Cel ce păzeşte cuvintele lui Dumnezeu, acela le împlineşte ca un datornic şi iubeşte pe Dumnezeu.

Nu căuta înălţimile lui Dumnezeu, câtă vreme Îl rogi să-ţi vină în ajutor, ca să te mântuiască de păcate, căci cele ale lui Dumnezeu vin singure când locul este sfânt şi curat.

Cel ce se sprijină pe ştiinţa sa şi ţine la voia sa, acela dobândeşte duşmănia şi nu poate scăpa de duhul care aduce întristarea în inimă.

Cel ce aude cuvintele Scripturii şi le împlineşte după

priceperea lui, zicând: „Așa este“, acela nu cunoaște slava și bogăția lui Dumnezeu. Pe când, cel ce zice: „Nu știu, sunt om nepriceput“, acesta dă slavă lui Dumnezeu și Dumnezeu sălășluiește întru dânsul, pe măsura priceperii sale.

Să nu-ți descoperi gândurile tuturor, ci numai Părinților celor duhovnicești, ca să nu-ți atragi întristarea în inimă.

Păzește-ți limba, pentru ca să privești cu cinste pe aproapele tău.

Deprinde-ți limba cu cuvintele lui Dumnezeu și minciuna se va depărta de la tine. Iubirea de slava omenească naște minciuna, iar smerenia crește în inimă frica de Dumnezeu.

Nu dori să fii prieten cu cei mai mari din lume, ca să nu se împruțineze întru tine slava lui Dumnezeu.

Dacă cineva, față de tine, ocărăște pe fratele său, îl înjosește și-i vorbește cu răutate, tu să nu te iei după el, de teamă să nu fii târât la cele ce nu voiești.

Simplitatea și ne iubirea de sine curăță inima de rele.

Cel ce se poartă cu viclenie față de aproapele său, nu va scăpa de întristarea inimii.

Cel ce vorbește una, iar în inimă are alta, cu răutate, acela în zadar se ostenește. Să nu te alipești de un asemenea om, ca să nu te întinezi de otrava sa cea necurată. Umblă cu cei nevinovați ca să te faci părtaș la slava și curăția lor.

Să nu nutrești răutate față de nimeni, ca să nu-ți zădărnicești ostenele; să ai inima curată față de toți, ca să vezi întru tine pacea lui Dumnezeu.

Precum veninul scorpionului se răspândește în tot trupul celui înțepat și-i atinge inima, tot așa este și răutatea în inimă față de aproapele; veninul ei rănește și primejduiește sufletul. Tot așa și cel ce se îngrijește să nu-și piardă ostenele, scutură degrabă de la sine acest scorpion, care este răutatea și reaua voință.

CUVÂNTUL VII

Despre virtuți

Sunt trei virtuți care neconținut veghează asupra minții și de care are nevoie: râvna firească, îndrăzneala și hotărârea.

Sunt trei virtuți pe care dacă mintea le vede întru sine este încredințată că a ajuns la nepătimire: dreapta socoteală, care deosebește gândurile, mai înainte vederea și a nu consimți la nimic străin.

Sunt trei virtuți care aduc totdeauna lumină minții: a nu vedea răul la nici un om, a face bine celor ce-ți fac rău și a răbda fără tulburare ceea ce ți se întâmplă. Aceste trei virtuți nasc alte trei mai înalte. Din a nu vedea răul la nici un om, se naște dragostea; din a face bine celor ce-ți fac rău, vine pacea și a răbda fără tulburare ceea ce ți se întâmplă, aduce blândețea.

Sunt patru virtuți care curăță sufletul: tăcerea, împlinea poruncilor, răbdarea necazurilor și smerenia.

Mintea are totdeauna nevoie de aceste patru virtuți: rugăciunea neîncetată către Dumnezeu cu metanii;

a se arunca pe sine înaintea lui Dumnezeu; a fi fără grijă față de aproapele pentru a nu-l judeca și a rămâne surd și mut față de patimile ce-i grăiesc.

Patru virtuți întăresc sufletul și îl feresc de toată tulburarea vrăjmașului: milostenia, nemânieră, răbdarea și fuga de tot gândul pătimăș care vine; iar lupta împotriva uitării le păzește pe toate acestea.

Sunt patru virtuți care ajută celor tineri să stea lângă Dumnezeu: cugetarea duhovnicească cea din tot ceasul, hotărârea, privegherea și nesocotirea de sine.

Patru lucruri întinează sufletul: umblarea fără paza ochilor, prietenia cu femeie, prietenia cu cei mai mari din lume și legătura cu rudeniile după trup.

Patru lucruri hrănesc necurăția trupească: somnul peste măsură, mâncarea până la săturare, îndrăzneala și împodobirea trupului.

Patru lucruri întunecă sufletul: ura față de aproapele, nesocotirea altora, zavistia și cârteala.

Patru lucruri fac sufletul deșert: umblarea din loc în loc, răspândirea, iubirea de cele materiale și zgârcenia.

Patru lucruri hrănesc mânia: neguțătoria, alipirea de voia proprie, dorința de a învăța pe alții și a te crede înțelept.

Sunt trei lucruri care se agonisesc cu anevoie și care păzesc toată virtutea: întristarea, plângerea păcatelor sale și a avea de-a pururi moartea înaintea ochilor.

Sunt trei lucruri care pun stăpânire pe sufletul neșporit duhovnicește și împiedică virtuțile să se sălășluiească întru sine: robia, trândăvia și uitarea. Uitarea luptă pe om până la ultima suflare și, războindu-l, este mai

mare decât toate, dă naștere la toate răutățile și dărâmă **în** tot ceasul ceea ce zidește omul.

Iată lucrurile omului celui nou și ale celui vechi: **Cel** ce-și iubește sufletul său ca să nu-l piardă (Matei 10, 39), lucrează cele ale omului celui nou, iar cel ce vrea o-**dihnă** în această scurtă vreme, lucrează și împlinește **cele** ale omului celui vechi și-și pierde sufletul.

Arătând în trupul Său pe omul cel nou, Domnul nostru Iisus Hristos zice: *Cel ce-și iubește sufletul său, îl va pierde, și cel ce-l va pierde pentru Mine, îl va afla* (Matei 10, 39). Căci El, Domnul păcii, a dărâmat peretele **urii** (Efeseni 2, 14) și zice: *N-am venit să aduc pace, ci sabie* (Matei 10, 34) și iarăși: *Am venit să aduc foc pe pământ și cât voiesc să fie aprins acum* (Luca 12, 49). Ceea **ce** înseamnă că focul Dumnezeirii Sale se află în cei ce **urmează** sfintele Sale învățături. Ei au atunci „Sabia Duhului“ (Efeseni 6, 17) cu care izgonesc toate voile trupului și află bucuria de care zice Domnul: *Eu vă dau pacea Mea, pacea Mea las vouă* (Ioan 14, 27).

Vedeți? Cei ce au avut grijă să-și piardă sufletul în **această** viață, tăindu-și voile lor, s-au învrednicit a fi sfin-**te** oi de înjunghiere, și când Domnul se va arăta în slava **Sa** și îi va chema la dreapta Sa, zicând: *Veniți binecuvân-
tați Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția care a fost
gătită vouă de la întemeierea lumii; căci flămând am fost
și Mi-ați dat de am mâncat...* (Matei 25, 34-35).

Iată, cei ce și-au pierdut sufletul în această scurtă **vreme** de acum, l-au aflat în vremea încercării, primind o **răsplată** cu mult mai mare decât se așteptau să pri-**mească**.

Dimpotrivă, cei ce și-au făcut voile lor și nu și-au păzit sufletul în acest veac păcătos, îndestulându-se de deșertăciunile bogățiilor lor, fără să păzească poruncile lui Dumnezeu, socotind că vor trăi până la sfârșitul veacului, vor fi rușinați de orbirea lor în ceasul Judecății, vor fi capre blestemate și vor auzi înfricoșata hotărâre a Judecătorului: *Duceți-vă de la Mine blestemaților, în întunericul cel mai din afară, care a fost gătit diavolului și îngerilor lui; că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc...* (Matei 25, 41-42).

Atunci gura lor va amuți, neștiind ce să răspundă, căci își vor aduce aminte de nesimțirea și de ura lor față de săraci. Ei vor zice atunci: *Doamne, când Te-am văzut flămând și nu Ți-am dat să mănânci?* Dar El le va închide gura, zicând: *Cel ce a făcut bine unuia dintre aceștia, care cred în Mine, Mie Mi-a făcut* (Matei 25, 40).

Să vedem acum, prea iubiților, împlinim noi poruncile după putere, sau nu? Căci toți trebuie să le îndeplinim după puterea noastră: și cel mai mic și cel mai mare.

Toți cei ce aruncau daruri în vistierie erau bogați, dar Domul S-a bucurat mai mult de văduva cea săracă cu cei doi bănuți ai ei, căci voia cea bună a noastră o caută Dumnezeu (Marcu 12, 41-44).

Să nu dăm loc moleșelii în inima noastră, ca nu cumva zavistnicii draci să ne despartă de Dumnezeu, ci să împlinim lucrul nostru după puterea noastră. Domnul și-a arătat deopotrivă milostivirea Sa față de fiica mai marelui sinagogii, înviind-o (Matei 9, 25), precum și față de ceea ce-i curgea sânge și care-și cheltuise toată averea cu doctorii (înainte de a cunoaște pe Hristos), și pre-

cum a vindecat pe sluga sutaşului, pentru credinţa sa (Matei 8, 13), tot aşa S-a milostivit şi de cananeeancă, tămăduindu-i fiica (Matei 15, 28).

După cum a înviat pe prietenul Său, Lazăr (Ioan 11, 44), tot aşa a adus la viaţă şi pe singurul fiu al unei văduve sărace, pentru lacrimile ei (Luca 7, 15). După cum nu a nesocotit pe Maria care I-a uns picioarele cu mir (Ioan 12, 3), tot aşa nu a respins pe păcătoasa care I-a uns picioarele cu mir şi cu lacrimi (Luca 7, 38). Aşa cum a chemat pe Petru şi pe Ioan de la luntrea lor, zicându-le: *Veniţi după Mine*, tot aşa a chemat şi pe Matei de la vamă (Matei 9, 9); după cum a spălat picioarele ucenicilor Săi, tot aşa le-a spălat şi pe ale lui Iuda, fără a face vreo deosebire între ei (Ioan 13, 5); precum Duhul Sfânt S-a pogorât peste Apostoli (Fapte 2, 4), tot aşa S-a pogorât peste Corneliu sutaşul (Fapte 10, 44), şi precum a primit la Damasc pe Pavel prin Anania, zicând: *Acesta Îmi este vas ales* (Fapte 9, 15), tot aşa a primit în Samaria pe famenul etiopian prin Filip (Fapte 8, 27); căci nu este înaintea Lui părtinire pentru nimeni, fie mic sau mare, bogat sau sărac, ci caută la bună voinţa şi credinţa omului, la împlinirea poruncilor şi la dragostea faţă de toţi, care este ca o pecete a sufletului la ieşirea lui din trup, potrivit cu învăţătura dată ucenicilor Săi: *După aceasta vă vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste între voi* (Ioan 13, 35).

Oare despre cine zice El: *Vă vor cunoaşte* dacă nu despre puterile cele de la dreapta şi de la stânga? Căci dacă puterile potrivnice văd semnul dragostei pe suflet, fug de la dânsul cu spaimă şi toţi se bucură, dimpreună

cu Sfintele Puteri.

Să ne silim deci, prea iubiților, după putere, ca să agonisim dragostea, pentru ca să nu ne oprească vrăjmașii. Zice Domnul: *Nu poate cetatea să se ascundă, stând deasupra muntelui* (Matei 5, 14). Despre ce munte vorbește, dacă nu despre Sfântul Său cuvânt? Preaiubiților, să ne ostenim cu râvnă și cu știință, potrivit cuvântului care zice: *Cel ce Mă iubește, păzește poruncile Mele* (Ioan 14, 23), pentru ca ostenelile noastre să fie ca o cetate sigură și întărită, care ne păzește prin cuvântul Său, de uneltirile tuturor vrăjmașilor noștri, până ce ne vom întâlni cu El. Și dacă vom afla adăpost tare, toți vrăjmașii noștri se vor risipi de Sfântul Său cuvânt, care este Muntele din care S-a desprins, fără să fi pus mâna; Piatra care a zdrobit statuia de aur și celelalte materii: argint, bronz, fier și lut, precum zice Apostolul: *Îmbrăcați-vă cu toată armătura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului, căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva domniilor, împotriva puterilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății din văzduhuri* (Efeseni 6, 11-12). Aceste patru stăpânii sunt închipuite de statuia făcută din patru materiale, care este potrivnicul. Sfântul Cuvânt le-a nimicit pe toate, după cum scrie: *Piatra care a sfărâmat statuia S-a făcut munte mare, care a umplut tot pământul* (Daniil 2, 35).

Să alergăm fraților sub ocrotirea Sa, și El ne va fi scăparea și izbăvirea de cele patru puteri ale răului, ca să auzim și noi cuvântul de bucurie împreună cu toți Sfinții, adunați înaintea Lui, din cele patru laturi ale

pământului; căci fiecare își va vedea fericirea sa, după faptele sale. Căci Sfântul Său Nume este puternic pentru a fi cu noi, pentru a ne întări spre împlinirea poruncilor Sale și pentru a nu lăsa inima să răătăcească prin uneltirea vrăjmașului, ci ne va întări să răbdăm după putere, cele ce ni se întâmplă pentru Sfântul Său Nume și pentru ca să dobândim milă, împreună cu cei ce s-au învrednicit să dobândească fericirea. Că Lui I se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL VIII

Învățăături

Zis-a Avva Isaia: Uneori mă văd rătăcind ca un cal fără stăpân; cine îl găsește îl încalecă, și când acela îl lasă, altul îl prinde și-l încalecă.

Zis-a iarăși: Eu mă asemăn cu un om pe care l-au prins vrăjmașii lui, l-au legat și l-au aruncat într-o groapă plină de noroi și dacă el strigă către Domnul, aceia îl bat ca să tacă.

Zis-a iarăși: Eu mă asemăn cu o vrabie, pe care un copil a legat-o de un picior; dacă-i dă drumul, pasărea îndată zboară, crezând că e slobodă, dar copilul o trage de ață și ea vine iar jos. Așa mă văd și eu. Vreau să zic, că nimeni să nu fie fără de grijă până la cea din urmă suflare.

Zis-a iarăși: Dacă ai împrumutat ceva cuiva și nu mai ceri înapoi lucrul, atunci urmezi firii lui Hristos;

dacă îl ceri înapoi, urmezi firii lui Adam, iar dacă-i ceri și dobândă, atunci lucrezi împotriva firii lui Adam.

Zis-a iarăși: Dacă cineva te învinuiește pentru un lucru pe care l-ai făcut sau nu, dacă păstrezi tăcerea, faci potrivit firii lui Iisus, dacă răspunzi și zici: „Ce am făcut?” aceasta nu-i după fire, iar dacă răspunzi cuvânt pentru cuvânt, este împotriva firii.

Zis-a iarăși: Când îți faci slujba ta, dacă o faci cu smerenie, socotindu-te nevrednic, ea e plăcută lui Dumnezeu; dar dacă te înalți cu inima, aducându-ți aminte de unul care doarme sau este nepăsător, osteneala ta e zadarnică.

Zis-a iarăși: Smerenia nu are limbă pentru a zice că unul este nepăsător, iar altul disprețuitor; ea nu are ochi pentru a vedea lipsurile altora, nici urechi pentru a auzi lucruri vătămătoare pentru suflet și nu are de-a face cu nimeni, afară de păcatele sale. Mai mult, ea este pașnică față de toți oamenii, pentru porunca lui Dumnezeu, și nu din prietenie. El a mai zis că dacă cineva postește șase zile pe săptămână, se ostenește cu mari nevoințe și cu învățături înalte, toate acestea sunt zadarnice, dacă le face fără smerenie.

Zis-a iarăși: Dacă cineva și-a cumpărat un lucru pentru trebuință și dacă nu-l găsește când are nevoie de el, în zadar l-a cumpărat. Așa este și cu cel ce zice: „Mă tem de Dumnezeu”, dar nu se află în frica de Dumnezeu, când aceasta i-ar fi de folos, și anume: când vorbește, când se mânie, când învață pe altul ceea ce el nu face, fie de rușinea oamenilor, fie pentru cinstea sa sau din pricina altor patimi; toată osteneala sa este zadarnică.

Zis-a iarăși: Dacă Domnul nostru Iisus Hristos n-ar fi tămăduit mai întâi toate patimile omului, pentru care venise, nu S-ar fi urcat pe Cruce. Căci înainte de venirea Domnului în trup, omul era orb, mut, slăbănog, surd, lepros, șchiop, omorât de cele potrivnice firii. Când, însă, Domnul S-a milostivit de noi și a venit printre noi, a înviat pe cel mort, pe cel șchiop l-a făcut să meargă, pe orb să vadă, pe mut să vorbească, pe surd să audă; a înviat pe om înnoit și liber de toată vătămarea și abia atunci S-a urcat pe Cruce. Și împreună cu El erau răstigniți doi tâlhari. Cel din dreapta Îl slăvea și-L ruga, zicând: *Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta* (Luca 22, 42), iar cel din stânga hulea împotriva Lui.

Iată înțelesul acestora: până nu se trezește din nepăsarea sa, mintea se află împreună cu vrăjmașul. Dacă Domnul nostru Iisus Hristos o învie din nepăsarea ei, și-i deschide ochii ca să deosebească toate lucrurile, atunci poate să se suie pe cruce. Atunci potrivnicul continuă să-l hulească cu cuvinte grele, nădăjduind că mintea slăbită poate se va întoarce la nepăsarea sa, lăsându-se de osteneală. Aceasta e starea celor doi tâlhari, pe care Domnul nostru Iisus Hristos i-a despărțit pentru purtarea lor: că unul Îl ocăra, iar celălalt a stăruit în rugăciune până a auzit: *Astăzi vei fi cu Mine în rai* (Luca 23, 43). Acela a furat raiul și a mâncat din pomul vieții.

Zis-a iarăși: Sfânta Împărtășanie este unirea cu Dumnezeu. Câtă vreme noi suntem biruiți de patimi, mânie, invidie, teama de părerile oamenilor, slava deșartă, ura sau altă patimă, ne aflăm departe de Dumnezeu. Unde, deci, este unirea cu Dumnezeu?

Zis-a iarăși: Dacă după ce ne ostenim, una din aceste patimi mai tulbură inima noastră, zadarnic ne-am istovit. Dumnezeu nu ne primește aceste osteneli.

Un bătrân i-a zis lui: „De ce nu rodesc ei, Părinte?”. Iar el a răspuns: „Când plouă pe pământul însămânțat, semănătura crește, dar dacă nu e semănată, cum poate să încolțească?”.

Zis-a iarăși: Dacă cineva luptă să izgonească din inima sa lucrurile potrivnice firii, ele nu-l vor mai tulbura, căci Dumnezeu voiește ca să se facă omul cu totul asemenea Lui, că de aceea a venit El și a suferit, ca să schimbe împietrirea firii noastre, să taie voile inimii noastre și conștiința cea mincinoasă, care a pus stăpânire pe suflet.

Animalele cele necuvântătoare și-au păstrat firea lor, pe când omul și-a schimbat-o. Ci precum vitele sunt supuse omului, tot așa și omul trebuie să se supună aproapei sale pentru Dumnezeu, că pentru aceasta a venit Domnul. Iată deci că animalele te întrec pe tine, care te întemeiezi pe pretinsa ta știință. Deci, dacă vreau să mă întorc la starea firească, eu trebuie să mă port ca și vita, care nu are voie proprie, nici știință, nu numai față de cel de aceeași părere și voie cu mine, ci și față de cel ce mi se împotrivesc, că aceasta e voia lui Dumnezeu.

Deci, cel ce voiește să ajungă la odihna chiliei neînșelat de vrăjmași, să se despartă de oameni în toate; pentru a nu osândi pe cineva, a lăuda sau a îndreptăți, a ferici sau a numi drept, a-l întrista sau a-i vedea greșelile; a nu primi în inima sa ghimpele; fiind vreunul care luptă împotriva lui, să nu-și piardă știința sa pentru cel

neștiutor, și voia sa pentru cel nesocotit. Atunci, tu te vei cerceta și vei vedea ce lucru te vatămă. Dar cel ce se încrede în dreptatea sa și cel ce-și face voia sa, nu va putea scăpa de vrăjmașul, nu va găsi odihnă, nici nu va vedea ce-i lipsește, și când va ieși din trup, cu anevoie va găsi milă. Deci trebuie a sta din toate puterile alipit de Dumnezeu, a avea milă față de toți, a se întrista și a se ruga lui Dumnezeu pentru a dobândi ajutorul și milostivirea Sa.

Zis-a iarăși despre învățarea aproapelui cu poruncile lui Dumnezeu: Cum să știu eu că sunt bine plăcut lui Dumnezeu, ca să pot spune altuia: „Fă aceasta sau aceea?“, când eu însumi am nevoie de pocăință pentru păcatele mele? Căci omul care a căzut odată, este supus pocăinței și câtă vreme n-a dobândit iertarea, nu se află la adăpost. Păcatul a fost cu adevărat săvârșit, dar milostivirea este a lui Dumnezeu. Inima ta să nu fie fără de grijă, până când te vei înfățișa la scaunul de judecată al lui Dumnezeu. Dacă vrei să știi de ți-au fost iertate păcatele, iată semn: dacă păcatele săvârșite nu se mai mișcă în inima ta, nu-ți mai aduci aminte cum erau, fără îndoială că ai dobândit milă. Dar dacă ele trăiesc în tine, stăpânește-te și plângi pentru ele; că a nu te îngriji de ele, înainte de a te înfățișa la judecata lui Dumnezeu, este pricină de cutremur, de frică și de spaimă.

Dacă cineva te roagă un lucru să-l înveți și dacă tu i-ai arătat calea, primejduindu-ți sufletul, iar el vine iarăși și te roagă același lucru, nefolosindu-se cu nimic din ceea ce i-ai spus, este semn că el nu a făcut ceea ce i-ai spus; deci, depărtează-te de el, altfel sufletul tău va muri. Că este mare lucru ca omul să lepede ceea ce i se pare

că este după Dumnezeu și să păzească cuvântul celui care îl învață după Dumnezeu.

Astfel, Avva Nistero, omul lui Dumnezeu, care vedea slava lui Dumnezeu, locuia împreună cu fiii surorii sale și nu le dădea nici o poruncă, ci lăsa pe fiecare la voile sale proprii; fie că erau buni sau răi, el nu se îngrijea de ei.

El zicea despre Cain și Abel: Atunci când nu era nici Lege, nici Scriptură, cine-i învăța să facă cutare și cutare lucru? Deci, dacă Dumnezeu nu învață pe om, degeaba se ostenește.

Zis-a iarăși: Dacă cineva îți grăiește cuvinte nefolositoare, să nu-l asculți, ca să nu piară sufletul tău. Nu te rușina de el că o să-l întristezi, ci întrerupe-i vorba, zicând: „Nu primesc aceste cuvinte în inima mea; nu mai grăi așa! Că nu ești mai presus decât prima făptură, plăsmuită de Dumnezeu cu mâna Sa, pe care o rea convorbire a nenorocit-o“. Fugi deci, fără să mai asculți și, fugind, vezi să nu te gândești la ceea ce-ai auzit. Că de ai auzit și numai o fărâmbă de cuvânt, dracii nu uită ceea ce ai auzit și-ți omoară sufletul. Când fugi, fuga ta să fie deplină.

Zis-a iarăși: Cel ce învață pe aproapele își pregătește cădere și cel ce voiește să-l ridice pe acela își rușinează sufletul. Tot așa, când înveți pe aproapele, zicând: „Fă aceasta sau fă aceea“, ia aminte la tine și cugetă că tu ieși un târnăcop pentru a dărâma casa ta, voind să o zidești pe a altuia.

Iarăși a zis: Vai de sufletul care a păcătuit după Sfântul Botez! Un astfel de om, cu adevărat nu trebuie

să fie fără grijă, ca unul care se află în păcat, sau odată căzut în păcat cu trupul, fie că a furat, sau pentru că a săvârșit alt păcat, fie cu ochii, privind cu patimă, fie mâncând ceva în ascuns și spionând dacă nu-l vede cineva, fie cotrobăind în traista lăsată de cineva la dânsul, ca să vadă ce se află într-însa; căci cel ce face astfel de lucruri ocărește pe Domnul.

Atunci l-a întrebat cineva: „Oare așa de greu este lucrul, Părinte?“. Și a răspuns: „Cel ce sparge o casă și fură banii a fost înșelat de vrăjmașul. Același lucru este și cu cel de mai sus, căci cine este vinovat în lucrurile mici este și în cele mari.

Iarăși a zis: Chiar dacă omul face minuni mari și are toată știința și dacă învie morții, de îndată ce a păcătuit, nu trebuie să fie fără de grijă, căci este supus pocăinței. Și dacă face mari nevoințe, dar disprețuiește pe cineva văzându-l că săvârșește un păcat, toată nevoința sa e zadarnică, fiindcă a disprețuit un mădular al lui Hristos, a judecat și nu a lăsat judecata Judecătorului, care este Dumnezeu.

Iarăși a zis: Noi toți suntem ca într-un spital: unul suferă de ochi, unul la o mână, altul are ulcer, și sunt tot felul de boli. La unele se află răni cicatrizate, dar dacă cel bolnav mănâncă ceva vătămător, rănilor se deschid din nou. Așa este și cu cel ce se află în stare de pocăință, și care judecă sau disprețuiește pe cineva: își strică pocăința. Cei ce se află în spital bolesc de felurite rele, și dacă unul din ei va striga din pricina durerii sale, îl va întreba, oare, cineva de alături: „De ce strigi?“. Toți cei ce se află internați în spital se feresc de fața doctorului

să mănânce ceva vătămător bolii sale.

Iarăși a zis: Vai de sufletul care vrea să fugă de păcat, că multe va avea de suferit de la cei ce-l urăsc și îi vor ieși înaintea. De aceea el are nevoie de mare răbdare și de mulțumire în toate. Astfel, când poporul se afla în Egipt, mânca și bea după plăcere, dar era rob lui Faraon. Și când Domnul le-a trimis ajutor pe Moise, pentru a-i izbăvi de Faraon, ei au fost asupriți și chinuiți, și în mijlocul plăgilor trimise de Dumnezeu lui Faraon, Moise nu a fost încredințat de izbăvirea lor, până când Dumnezeu i-a zis: *Eu voi trimite încă o plagă peste Faraon, iar tu să-i zici: Slobozește pe poporul meu, căci voi lovi pe tot întâiul-născut al tău* (Ieșire 11, 1). Numai atunci Moise s-a încredințat, și Dumnezeu i-a zis: *Vorbește în taină, la urechea poporului Meu: fiecare om să ceară vecinului său, fiecare femeie, vecinei sale, lucruri de argint și de aur și haine. Puneți-le la gâtul copiilor voștri și jefuiți pe Egipteni* (Ieșire 11, 2). Și din ele au folosit la construirea cortului.

El a adăugat: Bătrânii zic că lucrurile de aur și argint, ca și hainele, sunt simțurile, care se află în slujba vrăjmașului. Ceea ce înseamnă că, dacă omul nu le fură de la cel potrivit pentru a le pune în slujba lui Dumnezeu, odihna lui Dumnezeu nu vine peste dânsul, dar dacă el le ia de la cel potrivit și le pune în slujba lui Dumnezeu, vine peste dânsul odihna lui Dumnezeu. Norul nu acoperă cortul încă neterminat. De asemenea, templul fiind în curs de construire, nu a fost acoperit de nor, s-a adus înlăuntru sângele și grăsimea arderilor de tot, și când Dumnezeu a mirosit mireasma lor, atunci norul a acoperit casa. Aceasta înseamnă, că dacă omul

nu iubește din toată tăria și din toată puterea sa și nu se alipește de El cu toată inima, odihna lui Dumnezeu nu vine peste dânsul.

Zis-a iarăși: Dacă mintea voiește să se suie pe cruce, înainte de însănătoșirea simțurilor, vine peste ea mânia lui Dumnezeu, pentru că s-a apucat de un lucru mai presus de măsura sa, înainte de a-și fi tămăduit simțurile. Dacă necurățiile lucrează în tine, dacă le îngădui și înlesnești nașterea lor, fără să te întristezi cu inima înfrântă, lucrezi împotriva firii lui Adam. Dacă inima ta a biruit cu adevărat păcatul, îndepărtându-te de pricinile lui, și dacă pui înainte osânda, știind că Apărătorul tău este cu tine, dacă nu-L întristezi cu ceva, ci plângi înaintea Lui, zicând: „Doamne, dacă Tu nu Te vei milostivi să mă izbăvești, eu sunt neputincios fără ajutorul Tău, să scap din mâinile vrăjmașilor mei“, și dacă iei aminte din toată inima să nu întristezi pe cel ce te povățuiește după Dumnezeu, acest lucru este după firea lui Iisus, și El te va păzi de tot răul. Amin.

CUVÂNTUL IX

Sfaturi pentru cei ce s-au lepădat de lume

Dacă te-ai lepădat de lume și te-ai dăruit lui Dumnezeu ca să te pocăiești, nu lăsa mintea să te chinuie cu păcatele trecute, ca și cum nu ți-ar fi fost iertate, și nu mai călca poruncile lui Dumnezeu, că altfel, chiar păcatele trecute nu-ți vor fi iertate.

Păzește până la moarte și nu nesocoti acest lucru: să nu mănânci cu femeie, să nu ai prietenie cu cei tineri, să nu dormi, dacă ești tânăr, cu altul în același așternut, în afară de fratele sau tatăl tău, dar și atunci cu teamă și nu fără griji.

Să nu fii neatent la ochi, când te îmbraci cu hainele.

Dacă trebuie să bei vin, ia cel mult trei pahare, și nu călca această rânduială, din motive de prietenie.

Să nu locuiești în locul unde ai păcătuit înaintea lui Dumnezeu.

Nu nesocoti îndatoririle tale ca să nu cazi în mâinile vrăjmașilor tăi.

Silește-te la citirea psalmilor, că aceasta te va păzi de robia necurățeniei.

Iubește toată osteneala și așa vei smeri patimile.

Ia aminte să nu te socotești pe tine a fi ceva, ci a fi întru nimic, și așa vei putea să-ți plângi păcatele.

Păzește-te de minciună, că ea izgonește departe de tine frica de Dumnezeu.

Nu-ți descoperi gândurile tale la toată lumea, ca să nu fii pricină de sminteală aproapelui. Descoperă-ți gândurile Părinților, pentru ca harul lui Dumnezeu să te ocrotească.

Silește-te la lucrul mâinilor și frica lui Dumnezeu se va sălășlui întru tine.

Dacă vezi pe fratele tău clătinându-se, fără primejdie de moarte, nu-l trece cu vederea, ca să nu cazi în mâinile vrăjmașilor tăi.

Păzește-te să nu fii robit de păcatele săvârșite, ca să nu le faci din nou.

Iubește smerenia și ea te va ocroti de tot păcatul.

Să nu fii gâlcevitor, ca să nu se sălășluiască nici o răutate în tine.

Ascultă din toată inima pe Părinții tăi și harul lui Dumnezeu se va sălășlui întru tine.

Să nu te socotești pe tine înțelept, ca să nu cazi în mâinile vrăjmașilor tăi.

Obişnuiește-ți limba să zică: „Iertați!” și smerenia va locui întru tine.

Când te afli în chilie, să ai de-a pururea grijă de aceste trei: de lucrul mâinilor, de cugetarea duhovnicească și de rugăciune.

Cugetă în fiecare zi că nu mai ai de trăit decât ziua de azi și nu vei păcătui înaintea lui Dumnezeu.

Nu fi lacom la mâncare, ca să nu cazi iarăși în păcatele trecute.

Nu slăbi în nici o osteneală, ca să nu năvălească peste tine puterea vrăjmașului.

Silește-te la cugetarea duhovnicească și degrab va veni peste tine pacea lui Dumnezeu. Că precum o casă pustie la marginea unui oraș este loc plin de murdărie, tot așa și sufletul unui începător leneș se va face bârlog a toată patima necurată.

Silește-te la multe rugăciuni cu lacrimi, poate că va avea Dumnezeu milă de tine și te va dezbrăca de omul cel vechi, care a păcătuit.

Întărește-te în toate acestea, fiindcă osteneala, sărăcia, întristarea, nevoința și tăcerea nasc smerenia, iar smerenia iartă tot păcatul.

Dumnezeu, Preabunul nostru Stăpân, este puternic să ne ajute să citim și să împlinim acestea pentru ca să dobândim milă cu Sfinții care au păzit voile Sale. Amin.

CUVÂNTUL X

Alte învățături duhovnicești

Preafericitului Apostol Petru a arătat că Dumnezeu a spus că nu trebuie să socotim pe nimeni întinat sau necurat (Fapte 10, 28). Pentru cine are inimă sfântă, tot omul este sfânt; pe când, pentru cel stăpânit de patimi, nimeni nu este sfânt. El judecă starea fiecăruia după patimile ce se află în inima sa. Chiar dacă cineva-i spune: „Cutare este un om bun“, el se tulbură îndată în inima sa. Păziți-vă, deci, de a bârfi pe cineva, nici cu gura, nici cu inima.

Câtă vreme omul este nepăsător față de sine, el se crede în inima sa prieten cu Dumnezeu, dar când se liberează de patimi, nu îndrăznește nici ochii să-i ridice la cer, ci atunci el se vede foarte departe de Dumnezeu.

Zis-a iarăși: Un om avea doi slujitori pe care i-a trimis să secere grâul din ogor, spunându-le ca fiecare să secere câte șapte postăți pe zi. Unul s-a ostenit din toate puterile sale să împlinească porunca stăpânului său, dar lucrul fiind peste puterile sale, n-a izbutit să-l ducă la capăt. Celălalt, descurajându-se, a zis întru sine: „Cine poate face atâta lucru într-o zi?“, și plin de descurajare, nu s-a mai apucat de lucru, ci ba dormea, ba ședea, ba

căsca, ba se înturna ca o uşă în balamale (Proverbe 26, 14), şi aşa a pierdut toată ziua. Venind seara, ei s-au înfăţişat stăpânului lor care a făcut socoteala amândurora: a preţuit munca slujitorului harnic, chiar dacă el nu împlinise măsura rânduită, iar pe leneşul nepăsător l-a izgonit de la sine.

Deci şi noi să nu ne descurajăm la nici o osteneală sau încercare, ci să facem ceea ce putem, lucrând din răsuputeri, şi eu am încredere că Domnul ne va primi împreună cu Sfinţii Săi.

Se cade omului să se roage mult lui Dumnezeu, cu mare smerenie a inimii şi a trupului, să nu-şi pună nădejdea în nici una din faptele sale, să nu ia aminte la laude, nici să se mâhnească de ocări, să-şi aducă aminte de păcatele sale, să aibă inima paşnică faţă de vrăjmaşi şi să nu iasă cuvânt rău din gura sa împotriva lor şi să nu-i vorbească de rău nici faţă de prieteni.

În sfârşit, monahul trebuie să-şi închidă toate uşile sufletului său şi să-şi păzească toate puterile sufleteşti, ca să nu cadă din pricina lor şi să se ferească de cei ce-i aduc cuvinte lumeşti. Dar fericit este cel ce se grijeşte de păcatele sale. Amin.

CUVÂNTUL XI

Despre grăuntele de muştar

Grăuntele de muştar ascunde o taină, precum au zis Părinţii, ca şi noi să facem ceea ce închipuie el. Căci este scris: *Împărăţia cerului se aseamănă cu grăuntele de*

muștar, pe care un om l-a luat și l-a semănat în țarina sa. Acesta e mai mic decât toate semințele, dar când crește este mai mare decât toate legumele, încât păsările cerului vin și se sălășluiesc în ramurile lui (Matei 13, 31-32).

Domnul Însuși este grăuntele de muștar și ale Sale sunt toate virtuțile și El voiește ca omul să-L imite întru toate.

El zice că este mai mic decât toate semințele din cauza smereniei, care face pe om ca să se coboare dedesubtul tuturor. Prin faptul că sămânța este netedă, ne aduce aminte de blândețe și răbdare; culoarea sa roșie ca focul este semnul curăției, al lipsei de toată întinăciunea trupească; miezul său are miros înțepător, semn al urii pe care trebuie s-o avem față de patimi, căci el este amar, pentru cei ce doresc lumea. Dacă este mestecat și zdrobit, atunci este bun, precum este nevoința; cel ce îl zdrobește simte înțepături la ochi, semn al ostenelii făptuitoare. Este întrebuințat la mădularele bolnave ca să împiedice să miroasă urât.

Să luăm aminte la acest grăunte și să mergem după el; să-l băgăm în mădularele noastre zdrobite, ca să le împiedicăm să miroasă și să se umple de viermi.

De aceea S-a întrupat Domnul Iisus, pentru ca noi să ne îngrijim, după putere, să ne facem asemenea Lui, întrebându-ne: suntem noi oare vrednici, avem oare starea, bunătatea, smerenia inimii, blândețea și gustul acestui Grăunte?

Numai milostivirea Sa ne poate întări, după voia Sa. Căci a Lui este slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin.

CUVÂNTUL XII

Despre vin

Este o taină a vinului, ca și a firii omului care caută să se întâlnească cu Dumnezeu prin curăție, păzindu-și nefurată osteneala sa, pentru ca Dumnezeu s-o primească cu bucurie.

Vasul plin de vin, bine uns cu smoală, este chip al curăției trupului, sănătos, în toate mădularele sale, față de patimile cele rușinoase. Căci este cu neputință celui robit de o patimă să slujească lui Dumnezeu, așa cum nu se poate pune vin într-un vas neuns bine cu smoală, sau care are o spărtură.

Să ne cercetăm și noi, căci nu putem place lui Dumnezeu având ură sau dușmănie, că acestea împiedică pe om să se pocăiască.

La început vinul fierbe, el este chipul tinereții; aceasta este frământată, până când vine vârsta, și se potolește.

El nu se face vin decât dacă se pune într-însul maia, asemenea aluatului, cu măsură. Tot așa și tinerețea nu poate spori de la sine, dacă nu primește de la Părinții săi duhovnicești maiaua, dacă ei nu-i arată calea, până când Dumnezeu îi va da harul Său ca să vadă.

Vinul este lăsat apoi în cramă până când se liniștește; tot așa, fără liniște, fără nevoie și fără tot felul de osteneli după Dumnezeu, nu este cu putință tinereții să ajungă la liniște.

Dacă se lasă în vin sâmburi sau semințe, el se face oțet. Și firea tinereții, dacă ea se găsește împreună cu părinții cei trupești sau cu alții, care nu au același fel de trai sau nevoințe, își pierde chipul primit de la Părinții săi după Dumnezeu.

Vasul cu vin se acoperă cu pământ ca să nu se răsuflă și să se piardă; tot așa tinerețea, dacă nu se smerește în toate, ostenele sale sunt zadarnice.

Dacă se umblă adesea la vin, el se trezește și își pierde aroma; aceasta se întâmplă și cu omul care face reclamă cu nevoința sa, căci slava deșartă nimicește toate ostenele.

Dacă se lasă vrana deschisă, musca cea rea strică vinul; același lucru îl face vorbăria, glumele și vorbele nefolositoare.

Dacă se lasă vinul la aer, își pierde culoarea și gustul; tot așa și mândria, nimicește toate roadele omului.

Vinul este băgat în pivniță și acoperit cu paie; acesta este rostul însingurării și al lepădării de sine în tot lucrul. Că e cu neputință să-și păstreze omul ostenele, fără însingurare și lepădarea de sine.

Iată prin ce lucrare trece vinul, până când îi place viticultorului, care se bucură de rodul său. Toate acestea trebuie să le împlinească omul, până ce lucrul său va plăcea lui Dumnezeu. Și după cum nu se poate cunoaște calitatea vinului, fără a deschide vasul și a gusta, tot așa nu se cade omului să nădăjduiască la sine, ci de-a pururi să fie cu teamă, până când se va întâlni cu Dumnezeu și va vedea dacă lucrarea sa e desăvârșită. Și precum o mică gaură în vas lasă să se scurgă vinul la pământ, fără

ca stăpânul să bage de seamă, dacă este neglijent, tot așa un lucru mic și neînsemnat nimicește roada omului, dacă el este nepăsător.

Să facem, fraților, tot ceea ce putem face, pentru a ne păzi de cei ce ne vatămă, iar milostivirea și harul lui Dumnezeu ne va ajuta să putem zice în ziua aceea: „Noi am lucrat după slăbiciunea noastră, ca să facem ce ne zicea conștiința, dar numai Tu ai puterea, mila, ajutorul, ocrotirea, iertarea și răbdarea; că ce sunt eu față de vrăjmașii de care Tu m-ai izbăvit? Eu nu am nimic ca să-Ți dau, căci sunt păcătos și nevrednic de darurile Tale, și Tu m-ai păzit de mâinile vrăjmașilor mei. Tu ești Stăpânul meu și Dumnezeul meu și a Ta este slava, stăpânirea și milostivirea, ajutorul și puterea în vecii vecilor. Amin“.

CUVÂNTUL XIII

Despre cei ce luptă și ajung la desăvârșire

Iată semnele pe care le-a săvârșit Domnul Iisus înainte de a se sui pe cruce: El le spunea: *Mergeți și spuneți lui Ioan ceea ce ați auzit și ați văzut: Orbii văd, ologii merg, surzii aud, leproșii se curăță, morții înviază, săracilor li se binevestește și fericit este cel ce nu se va sminti întru Mine* (Luca 7, 22-23). Ioan a primit acest mesaj tainic pentru că a botezat pe Domnul, deoarece se cuvine ca Cel botezat să-și arate puterea Sa.

Multe sunt semnele săvârșite de Domnul Iisus (Ioan 20, 30) și iată înțelesul lor: *Orbii văd*; aceasta înseamnă că cei ce-și pun nădejdea în această lume sunt

niște orbi, dar dacă ei o părăsesc și-și ațintesc nădejdea la cele viitoare, atunci văd. Tot așa: *Ologii merg*, înseamnă că cel ce nu dorește pe Dumnezeu și iubește cugetele cele trupesti ale inimii sale, este un olog; dacă le părăsește și iubește pe Dumnezeu din toată inima, atunci el merge. Asemenea: *surzii aud*, înseamnă că cel ce se risipește cu mintea e surd din pricina robiei și a uitării; dar dacă se îndeletnicește cu cunoștința, el aude. *Leproșii se curățesc*, cum este scris în Legea lui Moise: *Cel necurat să nu intre în casa Domnului* (Levitic 15, 31); este vorba de toți cei ce au vrăjmășie față de aproapele, ură, care vorbesc de rău sau care au invidie. Dacă le părăsesc pe acestea ei se curăță. În sfârșit, atunci când omul care era mort din pricina lor în vremea nepăsării sale, de acum el înviază și se reînnoiește, deci se și binevestește simțurilor sale, sărăcite de sfintele virtuți, vestea cea bună, și anume: că vede, că merge, că s-a curățit. Iată dovada pe care Tu o prezinți celui ce Te-a botezat.

Iată ce este botezul: nevoința în smerenie și însingurare. Se scrie despre Ioan că, haina sa era de păr de cămilă și că era încins cu o curea și că trăia în pustie (Matei 3, 4). Acestea sunt semnele nevoinței. Acestea curăță mai întâi pe omul care, dacă se ostenește, le dobândește, și după ce le-a dobândit, poate să se urce pe cruce.

Crucea este semnul nepătimirii la care se ajunge după ce mai întâi a fost închisă gura fariseilor și a saducheilor; saducheii închipuie necredința și lipsa de nădejde, iar fariseii, viclenia, fățarnicia și slava deșartă, precum este scris: *Și nimenea nu mai îndrăznește să-L mai întrebe pe Iisus, din acea zi* (Matei 22, 46). Atunci deci,

trimite El pe Petru și pe Ioan să pregătească Paștile (Luca 22, 8).

Pentru noi, acest lucru este o icoană: dacă mintea vede că nu se mai află sub stăpânirea nimănui, atunci se pregătește de nepătimire, adunându-și simțurile și făcând din ele un singur trup și le hrănește direct, fără mijlocire.

Apoi Iisus S-a rugat, zicând: *Dacă este cu putință să treacă de la Mine acest pahar, în ceasul acesta* (Matei 26, 39). Cuvântul acesta este pentru noi: dacă mintea voiește să se suie pe cruce are nevoie de multă rugăciune și de lacrimi îmbelșugate, ea trebuie să se afle în tot ceasul înaintea lui Dumnezeu, cerând ajutorul bunătății Sale, ca să o întărească și să o păzească, până ce va învia cu o înnoire sfântă și nebiruită; că mare este primejdia în ceasul crucii. În vremea rugăciunii, ea trebuie să aibă cu sine pe Petru, pe Ioan și pe Iacov, care sunt: credința tare, bărbăția inimii, nădejdea și dragostea de Dumnezeu.

Iată de ce a răbdat pentru noi Însuși Stăpânul nostru, Preaiubitul nostru Domn și Dumnezeu Iisus Hristos, Care S-a făcut pentru noi pildă de toate, precum zice Apostolul: *Ca să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui și să iau parte la patimile Lui, asemănându-mă cu moartea Lui, ca doar să pot ajunge la învierea morților* (Filipeni 3, 10-11).

A gustat fiere pentru noi (Matei 27, 34), pentru ca și noi să nimicim poftetele din noi, să le închidem ca să nu mai iasă din trup și să treacă la faptă.

A gustat oțet pentru noi (Matei 27, 48), pentru ca și noi să stingem toată îngâmfarea și grija zadarnică.

A suferit scuiări pentru noi, ca și noi să stingem slava deșartă și slava acestei lumi.

Cununa de spini de pe capul Său (Matei 27, 29), ne este pildă, ca și noi să purtăm ocară, suferind în tot ceasul ocările fără tulburare. Trestia cu care a fost lovit peste cap pentru noi, ne este pildă, ca și noi să purtăm neconținut coiful smereniei și să stingem toată mândria adusă de vrăjmașul.

Biciuirea la care a fost dat Iisus înainte de răstignire (Matei 27, 26), este pildă pentru noi, să ne disprețuim, răbdând toată ocară și batjocura.

Ei și-au împărțit hainele Lui, trăgându-le la sorți (Matei 27, 35); iar El S-a făcut nouă pildă să răbdăm fără tulburare, ca să ne învețe să disprețuim toate bucuriile acestei lumi, înainte de a urca pe cruce, după cuvântul Apostolului: *Ați primit cu bucurie răpirea averii voastre, știind că aveți avuție mai bună în ceruri* (Evrei 10, 34).

Acestea trebuie să le facă omul pentru a se putea sui cu El pe cruce. Căci dacă tu nu faci ceea ce a făcut El, după puterea ta de om, apoi nu te poți sui pe cruce.

Că era *ceasul al șaselea* când a fost răstignit (Ioan 19, 14), cu inima bucuroasă, pentru mântuirea noastră. Aceasta ne este pildă pentru a ne întări împotriva nesimțirii și a moleșelii, până la omorârea păcatului, precum este scris: *Prin cruce, El a omorât păcatul și vrajba, prin ea* (Efeseni 2, 16).

Venind *ceasul al nouălea*, Iisus a strigat: *Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?* (Marcu 15, 34), pentru ca să ne învețe să răbdăm strâmtoarea patimilor, până la stingerea lor, având încredere smerită, și să strigăm către Dumnezeu.

Și-a dat Duhul la întunecarea soarelui (Luca 23, 45-46), învățându-ne cu pildă, că dacă mintea nu nădăjduiește la lucrurile acestei lumi, înseamnă că păcatul e mort.

Catapeteasma s-a sfâșiat în două, de sus până jos (Matei 27, 51), arătându-ne cu pildă că, dacă mintea este liberă, peretele dintre ea și Dumnezeu se surpă.

Pietrele s-au despiciat, și mormânturile s-au deschis (Matei 27, 51-52), ca să ne învețe cu pildă că, dacă și noi murim, se sfarmă greutatea, orbirea sufletului și simțirile care aduceau roada morții (Romani 7, 5) se vindecă și înviază nebiruite.

Iisus a fost înfășurat cu giulgiu curat (Matei 27, 59), cu aromate (Ioan 19, 40); aceasta ne învață că, după moarte, omul care este înfășurat cu curăția, are sfîntenia și sălășluiește în nestricăciune.

Ei L-au pus în mormânt nou, în care nimeni nu mai fusese îngropat (Ioan 19, 41) și au pus o piatră mare pe ușă (Matei 27, 60); s-a făcut aceasta ca să ne arate că, dacă mintea este liberă de toate lucrurile lumii, și dacă prăznuiește sabbatul, ea se află în altă lume, plină de cugetări noi, în afară de toată stricăciunea și cugetând la cele nestricăcioase.

În sfârșit, unde este stârvul acolo se vor aduna vulturii (Matei 24, 28) și El a înviat întru slava Tatălui Său, S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta slavei, întru cele înalte (Evrei 1, 3); și acestea ne privesc pe noi, după cuvântul Apostolului: Dacă ați fost înviați cu Hristos, căutați lucrurile cele înalte, unde este Hristos, cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ, căci ați murit (Coloseni 3, 1-3).

Puternic este numele Său, cinstit și milostiv, în toate pildă pentru Sfinți, pentru a ajuta slăbiciunii noastre, ca să părăsim păcatele, după slabele noastre puteri și să aflăm milă, împreună cu cei vrednici de El. Amin.

CUVÂNTUL XIV

Lucrarea căinței

Vai mie, vai mie, că încă nu m-am izbăvit de lucrurile gheenei! Cele ce mă târăsc într-însa încă rodesc întru mine și toate se zbuciumă în inima mea. Cele ce mă aruncă în foc se mișcă în trupul meu și sunt gata să facă rod. Încă nu știu încotro voi merge și nu mi-am pregătit calea cea dreaptă, încă nu m-am slobozit de puterile care stau în văzduh și vor să mă oprească pentru cele rele care se află în mine. Nu am văzut încă îndrăzneala între mine și Judecător (I Ioan 4, 17).

N-a mărturisit încă nimeni pentru mine că nu sunt vrednic de moarte. Încă nu am scăpat de răufăcători. Nu se bucură răufăcătorul închis în temniță, iar cel pus în fiare nu-și poate face voia sa. Cel cu lațul de gât nu învață pe altul; cel ce se află în suferință nu se gândește la traiul cel bun, nu se desfătă mâncând; cel legat la gât nu se mai gândește să facă răul, ci plânge în durerea inimii, că a păcătuit în toate. Despre relele și pedepsele la care este supus, el zice: „Da, mi se cuvine!“. De-a pururea el se gândește la cele din urmă clipe ale sale, nu se mai gândește să judece pe altul, ci durerea chinurilor îi mistuie inima.

Vai, cugetarea sa este amară! El nu îmbărbătează pe alții împotriva moleșelii; nu se mai grijește de hrană; nu mai ia aminte la cei care îl compătimesc, din pricina întristării că a păcătuit în toate. Nu răspunde cu mânie celor ce-l ocărăsc, rabdă durerile și se socotește vrednic de ele. Râsul s-a îndepărtat de la gura lui, ridică fruntea suspinând, cu mintea la judecata unde trebuie să meargă. Dacă aude cuvinte, el nu zice: „bine“ sau „rău“, fie ele bune sau rele, urechile sale nu mai aud, ochii izvorăsc lacrimi din pricina chinurilor care îl mistuiesc. Dacă este născut din părinți de neam mare, se întristează mai mult, pentru rușinea care-l așteaptă la judecată.

Când i s-a pregătit judecata, el nu mai ia aminte la cei de față, că sunt buni sau răi. Dacă se mai află și alții împreună legați, el nu ia aminte la dânsii, nu se sfătuiesc cum să facă, căci fiecare își duce propria povară. Târât la osândă, el are fața întunecată. Nici un om nu mai pune cuvânt pentru dânsul, de frica pedepsei. El mărturisește ceea ce a făcut și mărturisește că este condamnat cu dreptate pentru păcatele care le-a făcut.

Până când dar voi fi beat fără să fi băut vin, nepăsător de ceea ce este înaintea mea? Împietrirea inimii mele mi-a secat ochii, beția grijilor mi-a secat capul și risipirea inimii mele m-a făcut uituc până la întunecare. Grijă de trup m-a înălțuit și deznădejdea mă silește să părăsesc drumul cel bun.

Nu am nici un prieten care să pună cuvânt pentru mine, nici daruri ca să dau oamenilor din lume, din pricina fărădelegilor mele, căci văd că nu m-am oprit de la rele și nu-i rog cu inima sinceră. Căința pentru păcatele

mele nu-mi rănește deloc inima; încă simt greaua povară a greșalelor mele; nu-mi dau seama de arsura focului, căci m-aș lupta să nu cad în el. Un glas îmi răsună în urechi: Mi s-a hotărât osânda, căci tot nu mi-am curățit inima.

Rănile s-au făcut plăgi pe trupul meu, dar încă nu miros prea tare ca să mă facă să caut leac. Eu ascund de oameni rănile săgeților mele și nu rabd ca Doctorul să mi le scoată. El mi-a adus oblojeli pentru răni, dar eu nu am destulă bărbăție ca să pot răbda usturimea lor. Doctorul este bun, nu-mi cere plată, dar lenea mea nu mă lasă să merg să-L consult. Ba El Însuși vine la mine să mă îngrijească și mă găsește mâncând lucruri care fac ca rănile să puroieze. După ce le-am mâncat îmi pare rău, dar căința mea nu este sinceră. El îmi trimite hrană potrivită, zicându-mi: „Mănâncă din acestea ca să te faci sănătos“, dar răul meu obicei mă împiedică ca să le iau. Ce voi face, nu știu!

Plângeți dar cu mine, frații mei, toți care mă cunoașteți și rugați-vă ca să pot căpăta ajutor mai tare decât puterile mele, ca să mă stăpânesc și să mă învrednicesc să mă fac și eu ucenicul Lui. Că a Lui este puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XV

Despre lepădare

Să luăm aminte la noi înșine, preaiubiților, că vremea este scurtă de acum (I Corinteni 7, 29) și nu ne putem îngriji de suflet, câtă vreme ne îngrijim de trup. Și

Precum nu este cu putință a privi cu un ochi la cer și cu
altul pe pământ, tot așa și mintea nu se poate împărți. Și
e rușinos să te grijești de lucrurile care nu-ți vor fi de nici
un folos la ieșirea din trup.

Cugetă de-a pururi că Dumnezeu te vede în tot
ce faci; adu-ți aminte că Dumnezeu îți vede și gân-
duri tale; deci e mare rușine să cugeți în ascuns la cele de
care te rușinezi să le faci înaintea oamenilor.

Pomul se cunoaște după roadele sale (Matei 12, 33).
Și mintea își cunoaște gândurile sale după contemplația
sa; tot așa și sufletul rațional se cunoaște pe sine după
contemplația sa. Nu te crede deci nepătimaș, câtă vreme
păcatul te ispitește. Cel ce a dobândit libertatea, nu se
mai gândește la cele făcute împotriva firii. Deci nu te so-
cotești liber, câtă vreme mâinii pe Stăpânul, căci nu ai do-
bândit libertatea, dacă inima ta îți mai dorește ceva din
lucrurile lumii.

Grijește-te de trup ca de templul lui Dumnezeu (I
Corinteni 6, 19); grijește-te de el căci trebuie să învieze
și să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu. Teme-te de
Dumnezeu, că vei da seamă de tot ce-ai făcut. Deci, pre-
cum dacă ți-ai rănit trupul te îngrijești ca să-l tămădu-
iești, tot așa străduiește-te ca să ajungă nepătimaș la în-
viere.

Cercetează-te în fiecare zi, ce patimă ai biruit, și
adu-ți rugăciunile tale.

Precum pământul nu poate rodi fără sămânță, tot
și omul nu poate face pocăință fără smerenie și os-
tăceală trupească.

Vremea prielnică face sămânța să înflorească, tot

așa înflorește și mintea omului care împlinește poruncile lui Dumnezeu. Credința în Dumnezeu păzește poruncile, iar frica de Dumnezeu ne întristează conștiința.

Dacă, aflându-te în chilie, se trezește în tine pofta necurată, ia aminte și te împotrivește cu mintea, ca să nu pună stăpânire pe tine. Adu-ți aminte îndată de Dumnezeu, Care vede și înaintea Căruia sunt descoperite toate cugetele inimii tale. Zi către sufletul tău: „Dacă ți-e rușine ca niște păcătoși asemenea ție să-ți știe păcatele, cu cât mai mult trebuie să te rușinezi de Dumnezeu, Care vede în adâncul inimii“. Din această cugetare se naște întru tine frica de Dumnezeu, și stăruie în aceasta, precum este scris: *Cei ce nădăjduiesc în Domnul, sunt ca Muntele Sionului; nu se va clăti în veac cel ce locuiește în Ierusalim* (Psalmul 124, 1).

Cel ce crede că va fi o judecată, când va ieși din trup, acela nu judecă pe aproapele său în nici un lucru, știind că va da seama lui Dumnezeu de toate faptele sale, precum este scris: *Noi trebuie să ne înfățișăm înaintea judecății lui Hristos, ca să ia fiecare ce i se cuvine, după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău* (II Corinteni 5, 10).

Cel ce crede că există o împărăție pentru cei Sfinți, acela se păzește până și în cele mai mici lucruri, pentru a se face „vas al alegerii“ (Fapte 9, 15), căci este scris: *Împărăția cerurilor se aseamănă cu un năvod care este aruncat în mare și care prinde tot felul de pești* (Matei 13, 47). Și când este plin este scos afară; peștii cei buni sunt aleși pentru Sfânta Împărăție, iar cei răi sunt aruncați în gheenă.

Cel ce crede că trupul său va învia cu adevărat în ziua Învierii, trebuie să se îngrijească să-l spele de toată

întinăciunea, căci este scris: *El va schimba chipul trupului nostru cel smerit ca să-l facă după chipul slavei Lui, după lucrarea Lui* (Flipeni 3, 21).

Nimic din lumea aceasta nu-l mai poate despărți de Dumnezeu pe cel întru care sălășluiește dragostea de Dumnezeu, căci este scris: *Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strâmtoarea, prigoana sau foamea, golătatea, primejdia sau sabia?* (Romani 8, 35).

Puternic este Dumnezeu să ne ajute și nouă să fim și noi printre cei pe care nimic din această lume nu i-a despărțit de dragostea lui Hristos, pentru ca să aflăm mila împreună cu toți, prin puterea cuvântului Domnului nostru Iisus Hristos. Căci a Lui este slava, împreună cu Tatăl Cel fără de început și cu Duhul Cel de viață făcător, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XVI

Despre bucuria sufletului care slujește lui Dumnezeu

Mai întâi te salut în frica lui Dumnezeu și te îndemn să fii desăvârșit după bunăvoința Sa, pentru ca osteneala ta să nu fie zadarnică, ci nevătămată, și Dumnezeu să o primească cu bucurie.

Negustorul care a dobândit câștig se bucură; cel ce a învățat meserie se bucură și nu mai ia aminte la ostenele răbdate ca să învețe. Cel ce și-a luat soție, se bucură în inima sa dacă ea îi dă odihnă și este grijulie, căci

are încredere într-însa (Proverbe 31, 11). Ostașul care luptă pentru împăratul, înfruntând moartea, merge înainte, până ce primește cunună. Toate acestea sunt lucruri ale acestei lumi trecătoare, și cei ce le fac se bucură că au sporit în lucrul lor.

Te gândești tu acum, ce bucurie va avea sufletul celui ce slujește lui Dumnezeu când va ajunge la capătul ostinelilor sale? Când el va pleca din această lume, lucrul său va merge înainte, și îngerii se vor bucura împreună cu el, când vor vedea că a scăpat de puterile întunericului. Căci îngerii merg împreună cu el, când sufletul iese din trup. Atunci îi ies înainte toate puterile întunericului, ca să-l oprească, căutând să vadă dacă nu cumva vor găsi la el ceva din lucrurile lor. Atunci îngerii nu luptă cu dânsii, ci faptele pe care omul le-a făcut, care îl înconjoară și-l păzesc de mâinile acelora. Dacă biruiesc lucrurile sale, atunci îngerii merg înaintea lui cântând, până când ajung la Dumnezeu cu bucurie. Și în acel ceas, sufletul uită toate lucrurile lumii și toată osteneala sa.

Să ne străduim, deci, din răspuțeri, pentru ca în această scurtă vreme să săvârșim fără pată lucrul nostru, ca să putem scăpa de mâinile puterilor care ne vor ieși înainte, căci sunt rele și fără milă. Ferice de acela la care aceia nu vor găsi nimic, căci bucuria, fericirea, odihna și răsplata sa vor fi fără margini. Toate cele ale lumii acesteia trec; fie negustoriile, fie însurătorile, fie cele despre care am mai pomenit.

Frați preaiubiți, să ne străduim cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu. Poate bunătatea Sa se va milostivi de noi și ne va da putere să biruim, prin faptele noastre, pute-

~~ne~~ răului care vor ieși înaintea noastră. Să ne străduim, ~~deci~~, cu inima tare, și să agonisim dorirea după Dumnezeu; aceasta ne va scăpa din mâinile desfrânării, când ~~ea~~ va ieși înaintea noastră. Să iubim dragostea de săraci, ~~pentru~~ ca ea să ne scape de iubirea de argint, când va ~~ieși~~ înaintea noastră. Să ne agonisim răbdarea întru toată ~~ea~~, care ne va păzi de deznădejde, când ea va ieși în întâmpinarea noastră.

Să iubim pe toți frații noștri, neavând față de ~~nimeni~~ ura în inimă și nerăsplătind cu rău nimănui (Romani 12, 17), că aceasta ne va păzi de zavistie, când ea va ieși înaintea noastră. Să căutăm cinstea aproapelui, ~~nevătămând~~ pe nimeni cu mustrarea, și ea ne va păzi de bârfeală, când ea va ieși înaintea noastră. Să disprețuim ~~bogățiile~~ și slava lumii, ca să scăpăm de invidie, când ne va ieși înainte. Să ne deprindem limba la grăirea de Dumnezeu, la dreptate și la rugăciune, pentru ca să ne ~~păzească~~ de minciună, când va ieși înaintea noastră. Să ~~ne~~ curățim trupul și inima de poftă, pentru ca să ne izbăvim de necurăție, când aceasta va ieși înaintea noastră. Să iubim smerenia, în toate răbdând cuvântul aproapelui, ~~lui~~, chiar dacă ne rănește sau ne ocărăște, și ea ne va ~~păzi~~ de mândrie, când ea ne va ieși înainte.

Toate aceste patimi sunt poticnire pentru suflet ~~când~~ iese din trup, pe când virtuțile, dacă le-a agonisit, îl ~~ajută~~. Care om înțelept n-ar merge până la moarte, numai să scape de acestea?

Să facem tot ceea ce putem și puternic este Domnul nostru Iisus Hristos să ajute slăbiciunii noastre. El ~~știe~~ că omul este vrednic de milă și-i dă timp de pocăin-

ță, cât se află în trup, până la cea din urmă suflare. Să ai gândul întreg la Dumnezeu și El te va păzi. Nu lua aminte la lucrurile lumii, punându-ți în ele nădejdea de mântuire, căci le vei părăsi și vei pleca. În ceasul acela vei găsi bună nădejde (II Tesaloniceni 2, 16), numai în ceea ce-ai făcut pentru Dumnezeu.

Cuvinte diferite

Urăște cuvintele lumii, pentru ca inima ta să vadă pe Dumnezeu.

Îndrăgește rugăciunea necontenită, pentru ca inima ta să se lumineze.

Nu iubi trândăvia, ca să nu te întristezi când vei ajunge la învierea morților.

Păzește-ți limba pentru ca inima ta să se lumineze.

Nu iubi lenea, și frica de Dumnezeu se va sălăslui întru tine.

Miluieste cu dărnicie pe cel ce se află în nevoie, pentru ca să nu te rușinezi în adunarea Sfinților și de bunătățile lor.

Urăște pofta mâncărilor ca să nu te stăpânească amalicul patimilor.

Grăbește-te la lucrul tău, ca să nu te sfâșie fiarele sălbatice.

Nu iubi vinul, ca să nu te lipsești de bucuria lui Dumnezeu.

Iubește pe cei credincioși, ca printr-înșii să fii și tu miluit. Cinstește pe Sfinți, ca râvna lor să te mănânce (Psalmul 68, 11).

Adu-ți aminte de împărăția cerurilor, pentru ca ~~do-~~ **do-** ~~nu~~ ei să te tragă la ea.

Cugetă la gheenă, ca să urăști lucrurile ei.

În fiecare zi, sculându-te dimineața, adu-ți aminte ~~ca~~ **ca** ~~ve~~ da seama lui Dumnezeu de tot lucrul și nu vei gre- ~~și~~ **și** ~~impotriva~~ Lui, și frica Sa se va sălăslui întru tine. Pre- ~~gătește-te~~ **gătește-te** pentru întâlnirea cu El și vei face voia Lui.

Osândește-te aici în fiecare zi, pentru lipsurile tale, ~~și~~ **și** ~~te~~ vei teme la înfricoșatul ceas al morții.

Frații tăi să vadă lucrurile tale cele bune și să fie ~~apiniși~~ **apiniși** de dorința de a le urma.

Cercetează-te în fiecare zi ce patimi ai biruit și nu ~~te~~ **te** ~~încrede~~ în tine, căci cu milostivirea și puterea lui ~~Dumnezeu~~ **Dumnezeu** ai biruit.

Nu te socoti drept, până la cea din urmă suflare. Nu ~~gâdi~~ **gâdi** cu mândrie că ești bun, fiindcă nu poți avea în- ~~credere~~ **credere** în vrăjmașii tăi. Nu fi fără de grijă pentru tine, ~~ca~~ **ca** ~~mai~~ ești în viață, până ce vei scăpa de toate puterile ~~inimicului~~ **inimicului**.

~~La~~ **La** aminte, frate, la duhul care aduce omului întris- ~~tarea~~ **tarea**, că fără număr sunt cursele lui, pentru a te face ne- ~~putincios~~ **putincios**. Întristarea după Dumnezeu e bucurie, dacă te ~~ai~~ **ai** ~~în~~ căile Lui. Iar cel ce-ți zice: „Unde vei merge, că nu ~~are~~ **are** ~~pocăință~~ **pocăință** pentru tine?“, acela este de la vrăjmașul, ~~care~~ **care** ~~îndeamnă~~ **îndeamnă** pe om să lase înfrânarea. Dimpotrivă, ~~întristarea~~ **întristarea** după Dumnezeu nu-și pune nădejdea în om, ~~ci~~ **ci** ~~zice~~ **zice**: „Nu te teme, mergi înainte; Dumnezeu știe că ~~omul~~ **omul** este neputincios, și-l întărește“.

~~La~~ **La** aminte la gânduri și ele se vor risipi, că cel ce se ~~teme~~ **teme** de ele, cade zdrobit sub greutatea lor. Cel ce se

teme de uneltirile dracilor dovedește că nu are credință în Dumnezeu; dar cel ce se aruncă înaintea lui Iisus cu toată inima, stă neclintit înaintea lor.

Cel ce nu se socotește pe sine a fi ceva și cel ce nu ține întristarea, arată că nu face voia patimilor, ci pe a lui Dumnezeu.

Cui îi place să vorbească înaintea oamenilor dovedește că este lipsit de frica de Dumnezeu; căci frica de Dumnezeu este paznic pentru suflet, ajutor și străjer pentru minte, care ucide pe toți vrăjmașii săi.

Cel ce caută slavă de la Dumnezeu se silește să izgonească necurăția de la sine.

Cel ce se ostenește cu pricepere, taie toate patimile, căci scris este: *Grija va veni la omul înțelept.*

Cel ce a fost bolnav, știe ce e sănătatea.

Cel ce primește cunună, e încununat pentru că a biruit pe vrăjmașii împăratului.

Sunt patimi și sunt virtuți, și dacă noi ne lăsăm biruiți de patimi, suntem cu adevărat trădători.

Trezvia este de mare ajutor sufletului, așa cum acedia vine în ajutorul răului.

Cei ce vor să dobândească virtuțile, chiar dacă se poticnesc, nu se slăbănogesc, ci se silesc neconținut.

Ostenelile trupești sunt uneltele virtuților, pe când nepăsarea, crește lăstarii patimilor. Neosândirea aproapei este cetatea de apărare pentru cei ce se luptă cu știință, pe când osândirea nimicește cetatea, prin neștiință.

Grija de limbă arată pe nevoitor, iar nestăpânirea limbii arată că virtutea nu se află în tine.

Milostenia făcută cu știință naște prevederea și duce la dragoste; nemilostenia, dimpotrivă, arată că ești lipsit de virtute.

Bunătatea naște curăția, iar răspândirea naște patimile.

Împietrirea inimii stă în viețuirea cu bogăție.

Îndrăgirea răspândirii este cădere pentru suflet, iar ridicarea sa se face întru liniștirea cu știință.

Săturarea de somn stârnește patimile în trup; mântuirea sufletului este vegherea cu măsură. Somnul mult îngroașă inima, iar vegherea cu măsură, subțiază. Este mai bine să dormi și să taci cu știință, decât să veghezi în vorbă deșartă.

Plânsul izgonește degrabă patimile toate.

Din nerănirea conștiinței aproapelui se naște smerenia. Slava de la oameni naște câte puțin mândria.

Traiul bun izgonește știința; înfrânarea pântecelui smerește patimile, pe când căutarea mâncării le trezește fără osteneală.

Împodobirea trupului este ruina sufletului, dar e bine a avea grijă de el, cu frică de Dumnezeu.

Din cugetarea la înfricoșata judecată se naște frica de Dumnezeu, iar nesocotirea conștiinței izgonește virtuțile din inimă.

Dragostea de Dumnezeu izgonește nepăsarea, iar lipsa de frică o trezește.

Paza limbii înalță mintea la Dumnezeu, dacă se face cu știință, iar vorbăria naște acedia și nebunia.

Lepădarea vocii pentru aproapele este semn că mintea privește virtuțile; iar împlinirea vocii sale este semn

de neștiință.

Cugetarea în frică de Dumnezeu păzește sufletul de patimi, iar grăirea cuvintelor lumești îl întunecă și îl ține departe de virtute. Iubirea celor materialnice tulbură mintea și sufletul, iar lepădarea aceloră, îl luminează.

Cel ce tace ca să nu-și vădească cugetele, dovedește că umblă după cinstea oamenilor și slava cea de ocară, pe când cel ce-și descoperă sincer cugetele Părinților le izgonește departe de sine.

Cum este o casă fără uși și fără ferestre, în care intră în voie animalele cele necurate, așa este omul care lucrează și nu-și păzește osteneala sa.

Precum rugina mănâncă fierul, așa și slava oamenilor roade inima celui ce o primește. Precum mărăcinii care cresc în vie îi nimicește rodul, tot așa și slava deșartă nimicește osteneala monahului, dacă o primește.

Începutul virtuților este smerenia, iar începutul patimilor este lăcomia pântecelui. Sfârșitul virtuților este dragostea, iar sfârșitul patimilor este îndreptățirea de sine.

Precum cariul nimicește lemnul, tot așa răutatea din inimă întunecă sufletul.

Cine-și aruncă sufletul înaintea lui Dumnezeu ajunge la răbdare, fără tulburare a ocărilor; lacrimile acestui suflet sunt străine de toate cele lumești.

Cine nu se osândește pe sine, nu va putea răbda mânia.

Amestecul cu vorbele mirenilor tulbură inima și o umple de rușine în vremea rugăciunii, lipsind-o de îndrăzneală.

Iubirea bunurilor lumești întunecă sufletul, iar ne-
~~socotirea~~ socotirea lor în toate, aduce știință.

Iubirea de osteneală izgonește patimile, iar trândă-
~~via~~ via degrabă le naște.

Nu te lega de vreo obișnuință și vei avea mintea
~~pașnică~~ pașnică. Nu te bizui pe puterea ta și vei primi ajutorul lui
Dumnezeu. Nu urî pe nimeni, că nu-ți va fi primită rugă-
~~căminea~~ căminea; să ai pace cu toți, ca să te rogi cu îndrăzneală.

Păzește-ți ochii și inima ta nu va vedea cele rele. Cel
~~ce se~~ uită spre ceva cu poftă, acela curvește (Matei 5, 28).

Nu căuta să deprinzi răutatea celui ce te-a mâhnit,
~~ca să~~ nu-i răsplătești cu rău în inima ta.

Păzește-ți urechile ca să nu-ți pricinuiesti singur
~~razboi~~ război.

Îndeletnicește-te cu lucrul mâinilor, ca și săracul să
~~aiă~~ aibă pâine, căci nelucrarea este moarte și pustiire su-
~~fletului~~ fletului.

Rugăciunea neconținută nimicește robia patimilor,
~~iar~~ nesocotirea ei este maica uitării.

Cel ce mereu își așteaptă moartea, nu păcătuiește
~~mult~~, dar cel ce nădăjduiește viață lungă, se va încurca în
~~multe~~ multe păcate.

Pe cel ce se îngrijește să dea seamă lui Dumnezeu
~~de~~ toate faptele sale, Dumnezeu îl va curăți de păcat în
~~calca~~ calca sa; dar cel ce este nepăsător, și zice: „Voi merge
~~până~~ până acolo“, se va sălășlui cu cei răi.

Înainte de orice, în fiecare zi, gândește-te unde te
~~ai~~ ai și unde vei merge la ieșirea din trup și nu-ți vei ne-
~~socoti~~ socoti nici un ceas sufletul tău; cugetă la slava Sfinților și
~~în~~ lor te va îmboldi și pe tine. Cugetă și la rușinea

care acoperă pe cei păcătoși, și aceasta te va feri întotdeauna de rele.

Cere întotdeauna sfatul Părinților și vei avea odihnă de-a pururi.

Ia aminte la tine dacă cugetul te tulbură, că fratele tău este supărat pe tine, și nu-l nesocoti, ci fă-i metanie cu smerenie, până ce îl vei îmbuna. Vezi să nu ai inima împietrită față de fratele tău, că toți suntem ispitiți de cel potrivnic.

Dacă locuiești împreună cu alți frați, să nu le poruncești la nici o treabă, ci ia și tu parte la osteneala lor, ca să nu-ți pierzi răsplata.

Dacă dracii te bântuiesc, ocărându-te cu privire la hrana, haina și sărăcia mare în care te afli, nu le răspunde nimic, ci încredințează-te din toată inima lui Dumnezeu, și El îți va da odihnă.

Ia aminte să nu nesocotești împlinirea datoriilor tale, că aceasta îți luminează sufletul.

Dacă ai făcut unele fapte bune nu te lăuda cu ele, și dacă ai făcut și multe rele, să nu te întristezi peste măsură, ci stăpânește-ți inima și vei scăpa de mândrie, dacă ești înțelept.

Dacă ești bântuit de necurăție, ostenește-ți trupul neconținut cu smerenie înaintea lui Dumnezeu și să nu crezi cumva că păcatele ți-au fost iertate, și așa vei găsi odihnă.

Dacă te chinuie zavistia adu-ți aminte că toți suntem mădulare ale lui Hristos, și că cinstea și ocara aproapelui este și a noastră a tuturor și vei afla odihnă.

Dacă lăcomia pântecelui te luptă cu poftele de mâncare, adu-ți aminte de putoarea lor și vei afla odihnă.

Dacă te supără bârfeala împotriva fratelui tău, cugetă că el s-ar mâhni dacă le-ar auzi; ferește-te să nu-l învinuiești și vei afla odihnă.

Dacă mândria te stăpânește, adu-ți aminte că ea îți înșelă toată osteneala, și că nu este pocăință pentru cel ce se lasă mereu stăpânit de ea, și vei afla odihnă.

Dacă disprețuirea aproapelui te luptă, adu-ți aminte că pentru aceasta Dumnezeu te va da în mâinile vrăjmașilor tăi, și vei afla odihnă.

Dacă frumusețea trupului îți atrage atenția, adu-ți aminte unde se află cei ce au murit, și vei afla odihnă.

Dacă frumusețea femeilor îți este plăcută, adu-ți aminte de putoarea lor când trupul moare, și vei afla odihnă.

Pe toate aceste rele dreapta socoteală le adună, le cercetează și le face nelucrătoare. E cu neputință a agoni dreapta socoteală, dacă nu te vei osteni pentru ea. În primul rând este singurătatea, singurătatea naște nevoia, nevoia naște lacrimile, lacrimile nasc teama de Dumnezeu, teama naște smerenia, smerenia naște mai înainte vederea, mai înainte vederea naște dragostea, dragostea face sufletul sănătos și nepătimaș. După toate acestea omul își dă seama că încă e departe de Dumnezeu.

De asemenea, cel ce voiește să ajungă la toate aceste vrednicii ale virtuților, să fie fără de grijă despre moarte și să se pregătească de moarte. Când se roagă să-și dea seama ce anume îl desparte de Dumnezeu și să-l

nimicească, să urască această lume, și bunătatea lui Dumnezeu îi va da degrabă virtutea. Dar să știe că omul care mănâncă și bea fără înfrânare și care iubește ceva din lumea aceasta, nu va ajunge și nu se va atinge de virtute, ci se rătăcește pe sine. Deci îndemn pe tot omul care voiește să se mântuiască, să se pocăiască pentru Dumnezeu, să se ferească de multa băutură de vin, că aceasta aduce în el toate patimile și izgonește frica de Dumnezeu din suflet. Ci tu, roagă pe Dumnezeu din toată inima să-ți dăruiască frica. Sa, și prin dorirea de Dumnezeu să nimicești toate patimile care războiesc pe bietul suflet ca să-l despartă de Dumnezeu și să-l robească, pentru care lucru, vrăjmașii fac tot ce le stă în putință împotriva omului.

Nu căuta odihnă, câtă vreme ești în acest trup, și nu te încrede în tine, când vezi că patimile nu te slăbesc, chiar dacă uneori ele contenesc, cu vicleșug, ca omul să se slăbănogească, socotindu-se în liman, și atunci ele deodată se aruncă asupra sufletului și pun mâna pe el ca pe o vrabie; și dacă îl biruiesc, apoi îl prăbușesc fără milă în toate păcatele și căderea aceasta e mai rea decât cea dintâi.

Să stăm deci cu frică de Dumnezeu și să veghem întru săvârșirea nevoinței noastre, plinind toate virtuțile care se împotrivesc răutății vrăjmașilor, că ostenelile și necazurile acestui trup, nu numai că ne păzesc de rele, ci pregătesc cunună sufletului, înainte de ieșirea lui din trup.

Sfântul nostru Învățător, știind marea lor cruzime și fiind plin de milă pentru neamul omenesc a poruncit cu hotărâre: *Fiți gata în tot ceasul, că nu știți ziua în care*

Domnul vostru va veni (Matei 24, 42). Ca nu cumva să vină pe neașteptate și să vă găsească dormind (Marcu 13, 36). Învățând pe ucenici El le-a dat îndemnul acesta: Luați aminte de voi înșivă, ca să nu se îngreueze inimile voastre de mâncare și de băutură peste măsură și de grijile lumii, și fără de veste să vină peste voi ziua aceea (Luca 21, 34). Știind că cei răi sunt mai mulți decât noi, și arătând ucenicilor Săi că numai El are putere împotriva lor, le zice: Iată Eu vă trimit pe voi ca pe niște oi în mijlocul lupilor (Luca 10, 3). Și le-a poruncit să nu ia nimic cu ei la drum, că dacă nu vor avea cu ei nimic din cele ale lupilor, aceia nu vor putea să-i sfâșie.

După ce ei au împlinit tot ceea ce li se poruncise, s-au întors sănătoși; El S-a bucurat, mulțumind lui Dumnezeu-Tatăl pentru ei, și ca să-i întărească mai mult, le-a zis: *Am văzut pe satana căzând din cer ca un fulger. Iată că v-am dat putere să călcați peste șerpi și peste scorpii, și peste toată puterea vrăjmașului, și nu vă vor vătăma (Luca 10, 18-19).*

Când i-a trimis, le-a atras atenția; dar după ce au împlinit ce li se poruncise, le-a dat putere și tărie.

Aceste cuvinte nu sunt numai pentru ei, ci și pentru toți cei ce păzesc poruncile.

Iubindu-i cu nespusă dragoste, El le-a zis: *Nu te teme turmă mică, că a binevoit Tatăl vostru să vă dea împărăția. Vindeți-vă averile voastre și dați milostenie; faceți-vă pungi care nu se învechesc, strângeți comoară nesecată în ceruri (Luca 12, 32-33).*

Și când au păzit și acest cuvânt, El le-a zis: *Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă (Ioan 14, 27).* Pentru a le

da încredere, El le zise: *Cel ce Mă iubește, acela păzește poruncile Mele, și Eu și Tatăl Meu vom veni și ne vom face la el sălaș* (Ioan 14, 23). Și pentru a-i face îndrăzneți față de lume, le zice: *În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea* (Ioan 16, 33). Întărindu-i ca să nu slăbească în necazuri, El le-a pus bucurie în inimă, zicându-le: *Și voi sunteți care ați rămas împreună cu Mine în ispitele Mele; și Eu vă rânduiesc Împărăția, precum Mi-a rânduit Mie Tatăl Meu, ca să mâncați și să beți la masa Mea* (Luca 22, 28-30). El n-a zis acestea către toți, ci numai către cei ce rămăseseră împreună cu El în ispite. Și care sunt aceia care au rămas împreună cu El în ispite, dacă nu aceia ce s-au împotrivit patimilor, până ce le-au doborât? Ori, El le-a zis aceste cuvinte, când mergea spre cruce.

Deci, cel ce voiește să mănânce și să bea la masa Lui, să meargă cu El spre cruce, căci Crucea lui Iisus este înfrânarea tuturor patimilor, până la biruirea lor. De aceea preaiubitul Apostol al lui Hristos, care le tăiașe, îndrăznește să zică: *Eu m-am răstignit împreună cu Hristos, și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine* (Galateni 2, 20). Deci, în acei care au nimicit patimile, trăiește Hristos.

Apostolul zice, învățând pe ucenicii săi: *Cei ce sunt ai lui Hristos și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftetele* (Galateni 5, 24). Scriind lui Timotei, ucenicul său, zice: *Dacă am murit împreună cu El, vom și învia împreună cu El. Dacă răbdăm vom și împărăși împreună cu El; dacă ne lepădăm de El, se va lepăda și El de noi* (II Timotei 2, 11-12).

Dar cine sunt cei ce se leapădă de El, dacă nu cei ce-și fac voile lor cele trupesti, și care necinstesc Sfântul Botez? Căci în numele Său ni s-a dat iertarea păcatelor, dar prin zavistie, vrăjmașul din nou ne-a robit. Domnul nostru Iisus Hristos, știind că răutatea lui este mare încă de la început, ne-a pus pocăința, până la cea din urmă suflare. Căci dacă nu ar fi pocăință, nimeni nu s-ar mântui. Apostolul, știind că păcătuim și după Botez, zice: *Cel ce fură, să nu mai fure* (Efeseni 4, 28).

Fiindcă suntem pecetluiți cu Sfântul Botez, să ne grăbim a lepăda păcatele, pentru a afla milă în ziua aceea (II Timotei 1, 18), căci El se apropie și vine pe scaunul slavei Sale, și toate neamurile se vor aduna înaintea Lui (Matei 25, 31-32). Și fiecare va fi recunoscut după candela pe care o va avea în mână. Candela celui ce nu va avea untdelemn, se va stinge, și el va fi aruncat în întuneric, iar cel cu candela aprinsă va intra împreună cu Domnul în împărăție (Matei 25, 1-13).

Să ne grăbim, dar, preaiubiților, să ne umplem vasele noastre cu untdelemn până stăm în trup, ca și candela noastră să lumineze, și împreună cu El să intrăm în împărăție. Vasul este pocăința, untdelemnul din vas, practica tuturor virtuților, iar candela aprinsă, sufletul sfânt. Astfel sufletul, luminat de fapte, va intra împreună cu El în împărăție, iar sufletul întunecat de rele va merge în întuneric.

Luptați-vă, deci, fraților, că vremea este aproape (Luca 21, 8). Fericit este acela care are această grijă! Rodul este copt și a sosit vremea secerișului. Fericit este acela ce și-a păzit rodul, căci îngerii îl vor aduna în jitni-

ța cea veșnică; dar vai de cei ce sunt neghină, pentru că focul îi va mânca.

Să fugim, fraților, de lume și de cele ale ei, ca să moștenim bunătățile cerești. Moștenirea acestei lumi stă în aur, argint, case și haine, care doar ne îndeamnă la păcat, iar la plecare o părăsim; pe când, moștenirea lui Dumnezeu este nemărginită; ochiul nu a văzut, urechea nu a auzit-o și la inima omului nu s-a suit (I Corinteni 2, 9), și Dumnezeu o dă celui ce Îl ascultă în această puțină vreme. Și ei o primesc pentru pâinea, apa, hainele pe care le-a dat săracilor, din iubirea de oameni, pentru că și-au curățit trupul, pentru că n-au făcut rău aproapelui lor, pentru că au avut inimă fără răutate și au împlinit celelalte porunci.

Cei ce fac astfel, în această lume, vor avea odihnă și vor fi cinstiți de oameni, iar la ieșirea din trup, vor dobândi veșnice bucurii. Iar cei ce trăiesc după voile lor, în păcate și nu se pocăiesc, cei ce se răspândesc în plăceri și care în răutatea lor, se află în păcate, în cuvinte de răs, în strigătele certurilor, în netemerea de judecata lui Dumnezeu, în nemilostivirea față de săraci și alte păcate, în această lume vor fi rușinați și necinstiți de oameni, iar când vor ieși din această lume vor merge în gheenă cu ocară și rușine.

Dar puternic este Dumnezeu, să ne ajute ca și noi să ne aflăm printre cei ce ascultă și fac, pentru ca să primească de la noi rod sănătos, prin harul Său. Că a Lui este slava, tăria și puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XVII

Gândurile cu care trebuie să lupte cel ce s-a lepădat de lume și trăiește cu înstrăinare

Mai înainte de toate, primul război este a trăi cu înstrăinare, mai cu seamă dacă ai plecat singur, te-ai lepădat de toate ale tale și ai mers în alt loc, întărit în desăvârșita credință și în nădejde și cu inima hotărâtă împotriva voilor tale. Vrajmașii te încercuiesc în mai multe rânduri, îngrozindu-te cu teamă de ispite, de sărăcia aspră și de boală, zicându-ți: „Ce o să faci tu aici?“. Bunătatea lui Dumnezeu te încearcă, spre vădirea râvnei și dragostei tale de Dumnezeu.

Deci, dacă stai singur în chilie, ei îți aduc alte gânduri și mai grele, de moleșeală, zicându-ți: „Nu înstrăinarea păzește pe om, ci păzirea poruncilor“. Și îți aduc aminte de unii mai legați de cele trupesti, dându-ți târcoale și zicând: „Ce? Oare acești oameni nu sunt slujitorii lui Dumnezeu?“. Și apoi îți strecoară în inimă gândul că locul este nesănătos, că trupul îți este greoi, ca să te slăbească prin descurajare.

Dar dacă tu ai dragoste de Dumnezeu și nădejde, răutatea lor nu are nici o putere și până la urmă râvna ta se va vădi înaintea lui Dumnezeu, pentru că Îl iubești pe El mai mult decât odihna trupului. Încercarea întristării duce pe cei ce o rabdă la nădejde, iar nădejdea îi apără de lucrurile trupului. Căci nu fără rost te-ai înstrăinat, ci pentru a te pregăti să te războiești cu vrajmașii și pentru

a-i putea izgoni, ca să ajungi la odihna nepătimirii, când vei fi liber, ca un biruator încercat.

Lucru mare și vrednic de cinste este biruința slavei deșarte și sporirea în cunoștința de Dumnezeu. Căci cel ce este rob de această rușinoasă și rea patimă a slavei deșarte, își pierde pacea, i se împietrește inima și, culmea relelor, cade într-o urâtă mândrie și în obiceiul de a minți. Ci tu, credinciosule, ascunde-ți ostenele tale și ia aminte cu toată grija ca nu cumva limba să ți le vădească și să le predea vrăjmașilor tăi.

Cel ce lucrează și se curăță de patimi și de toate greșelile prin pocăință, acela își sfîștește sufletul și-l duce ca pe o jertfă nepătată lui Dumnezeu, vrednic să fie un templu al Său. Dar celui ce iubește slava oamenilor, îi este cu neputință să fie nepătimaș; gelozia și zavistia sălășluiesc într-însul. Acela și-a dat sufletul său în prada multor ispite, inima lui este jefuită de draci, pentru că nu-și mai potolește poftele și sfârșitul său este pierirea (Filipeni 3, 19).

Dimpotrivă, celui ce a agonisit smerenia, Dumnezeu îi arată păcatele sale ca să și le cunoască și dacă la aceasta unește și întristarea, acestea două izgonesc din sufletul său pe cei șapte draci (Marcu 16, 9) și îl împodobesc cu slava și cu darurile lor.

Un astfel de om nu mai ia aminte la ocară oamenilor, căci aducerea aminte de păcatele sale îi este pavăză și-l păzește de mânie și de răzbunare și rabdă tot ceea ce i se întâmplă. Ce ocară îl mai poate atinge, când el de-a pururi are înaintea ochilor păcatele sale?

Dacă tu nu poți răbda un cuvânt al aproapelui și i-l

întorci, singur îți produci război în inimă, prin cuvintele pe care le-ai auzit sau le-ai spus, care te robesc, făcându-te să ferecești pe cei ce trăiesc în singurătate, și îți împietresc inima față de aproapele, socotindu-l lipsit de dragoste. Ci tu, luptă-te să agonisești îndelunga răbdare care biruie mânia și dragostea care tămăduiește întristarea.

Roagă-te lui Dumnezeu cu frică ca să-ți păzească aceste virtuți; căci dragostea și îndelunga răbdare nasc mânia cea firească, și în loc să te pornești împotriva aproapelui, te pornești împotriva dracilor și ești în pace cu aproapele, căci ai cu tine întristarea și smerenia. Cel ce pentru Dumnezeu poate răbda cuvântul aspru al omului nepriceput și prost, acela se poate numi fiu al păcii (Luca 10, 6) și va agonisi pacea sufletului, a trupului și a minții. Și dacă acestea trei se află în armonie, atunci cei potrivnici se vor potoli, robia trupului va înceta. Acest om se va numi fiul păcii și Duhul Sfânt va locui într-însul, căci este al Său și nu-l va părăsi niciodată.

Fericiți cei ce se ostenesc cu pricepere, căci ostenelele îi scapă de toată povara și ei înșiși scapă de viclenia dracilor și, îndeosebi, de aceea a moleșelii, care împiedică pe om în toate lucrurile bune pe care vrea să le facă. Căci îi moleșește mintea, care se îndreaptă cu râvnă spre Dumnezeu, și-l silește să părăsească ostenelele acestei căi. Ci eu socotesc că dacă are dragoste, răbdare și cumpătare, aceia nu mai izbutesc nimic, mai ales dacă mintea urăște trândăvia, care zădărnicește totul.

Dacă te-ai lepădat de lume, de toate cele văzute, ia aminte la dracul întristării, ca nu cumva din pricina sără-

ciei celei mari și a necazurilor, să nu poți ajunge la virtuțile cele mari, care sunt: nesocotirea de sine, răbdarea ocărilor, neslăvirea în lucrurile acestei lumi. Căci dacă te lupți mereu pentru dobândirea acestor virtuți, ele îți pregătesc cunună pentru suflet. Căci săraci sunt nu numai acei ce s-au lepădat și sunt lipsiți de toate, ci acei lipsiți de toată răutatea, care neconținut flămânzesc de aducerea aminte de Dumnezeu. Dobândesc nepătimirea nu acei ce se află în necazurile acestea văzute, ci acei care se îngrijesc de omul cel dinlăuntru, care-și taie voile lor; aceștia vor primi cununa virtuților.

Stăpânește-ți deci inima, luând aminte la simțuri și dacă ești stăpân pe imaginație, vei pune mâna pe tâlharii care o stăpânesc, căci cel ce ia aminte cu atenție la gânduri, va recunoaște pe cele ce vin ca să-l întineze. Dacă păzești poruncile cu râvnă, vei cunoaște vicleșugul celor care te tulbură, ca să te descurajeze, ca să te facă să pleci fără pricină în altă parte, pentru ca, abia ajuns, să-ți pară rău că ai venit. Ele tulbură mintea, pentru a o risipi și a o face nelucrătoare, dar cei care-și dau seama de vicleșugul lor, nu se tulbură, ci dau slavă lui Dumnezeu pentru locul în care i-a ajutat să stea cu răbdare; căci răbdarea îndelungă și dragostea mulțumesc lui Dumnezeu pentru greutate și osteneli, pe când acedia, trândăvia și iubirea de odihnă, caută locul unde sunt slăvite, și din pricina laudelor simțurile slăbesc și lesne cad în robia patimilor, care nimicesc cumpătarea, și duc la umblarea din loc în loc și la săturare.

Sfântul zice iarăși: Dacă mintea voiește să urce pe cruce înainte de însănătoșirea simțurilor, vine asupra ei

mânie Dumnezeiască, că s-a apucat de un lucru care întrece puterile sale, mai înainte de a-și fi tămăduit simțurile sale.

Zis-a iarăși: Dacă ai inima risipită și nu știi cum să o stăpânești, asta se întâmplă fiindcă faptele, cu știință sau cu neștiință, o răspândesc, ceea ce este potrivit firii lui Adam.

Zis-a iarăși: Dacă inima ta, în chip firesc, urăște păcatul și fuge de pricinile lui, dacă cugeți la pedeapsa veșnică și te ferești de cele ce duc la păcat, dacă te rogi cu știință Făcătorului ca să nu te părăsească, iar tu să nu-L mânii cu ceva, ci plângi înaintea Lui, zicând: „La Tine este milostivirea, ci mă izbăvește, căci fără ajutorul Tău nu pot scăpa din mâinile lor“, și dacă te străduiești cu inima să nu întristezi pe cel ce te învață după Dumnezeu, toate acestea sunt potrivite cu firea lui Hristos. Că dacă omul împlinește totul, dar nu-și agonisește smerenie, nici ascultare, nici răbdare, el lucrează contra firii. Ci tu, dimpotrivă: ascultă pe Dumnezeu din toată inima ta și roagă-L, zicându-I: „Doamne, iată stau înaintea Ta, învrednicește-mă să fac voia Ta, căci eu nu știu ceea ce îmi este de folos. Luptă Tu, căci eu nu cunosc viclenia vrăjmașilor mei!“. Și dacă tu lucrezi astfel, potrivit cu firea lui Iisus, El nu te va lăsa să rătăcești în ceva. Iar dacă o poruncă păzești și pe alta nu o împlinești, dovedești că nu ești ascultător și El nu va avea grijă de tine.

Căci precum ogorul nu se împotrivește celui ce-l curăță de neghină sau îl însămânțează, tot așa și cel ce s-a dăruit de bună voie lui Hristos, nu trebuie să I se împotrivească cu ceva, ci să-L iubească mai presus decât

toate lucrurile nefirești, semănate în inima sa, care sunt neghină și să se arunce dinaintea Lui din toată inima, întotdeauna. Că este milostiv ca să-l curețe de neghină și să semene în el sămânță bună; căci semințele firești nu pot crește împreună cu cele potrivnice firii, pentru că sunt înăbușite de neghină.

Așa se întâmplă dacă nu te-ai curățit de voile trupești. Nu te poți păzi de păcat, dacă mai înainte nu te-ai păzit de născătorii lui, adică de slăbiciunea sufletului, care este maica cea rea a păcatului. Acedia naște voia proprie, iar aceasta, ca și nepăsarea, nasc nesocotirea altora. Inima care voiește să fie luată în seamă naște iubirea de vorbărie lumească, iar aceasta naște căutarea celor nefolositoare, apoi ascultarea bârfelii, apoi cuvintele auzite sunt spuse altora, aceasta duce la căutarea lucrurilor lumești, care te îndeamnă să fii învățător altora, fără să fii întrebat și să rănești pe aproapele și încă multe alte rele.

Deci cine voiește sau vrea să sporească, trebuie să se păzească cu grijă de pricinile păcatelor, și acestea vor slăbi de la sine. Cel ce se luptă vede amărăciunea lor, iar cel nepăsător își pregătește pedeapsa. Cel ce se teme de osteneala trupului nu ajunge nici până la măsura firească, iar celui ce în toate cade înaintea lui Dumnezeu, Dumnezeu îi dă odihnă.

Dacă Ghedeon nu ar fi spart oalele, nu s-ar fi văzut lumina făcliilor (Judecători 7, 19); tot așa dacă omul nu disprețuiește trupul, nu va vedea lumina Dumnezeirii. Și dacă Iaila, femeia lui Heber Cheneul, n-ar fi smuls țărnușul cortului, n-ar fi omorât pe Sisara, adică mândria (Ju-

decători 3, 21).

Dacă mintea se îmbărbătează și se pregătește să urmeze dragostea, care stinge toate patimile sufletului și ale trupului, atunci ea este răbdătoare și binevoitoare, urăște invidia și mândria, nu gândește răul, că așa este dragostea.

Zis-a iarăși: Mânia cea firească în inimă nu lasă ceva potrivit firii, să împileze inima, și cu puterea ei, mintea este tare față de cele potrivnice firii. Și astfel întărită, ea ferește sufletul ca să primească ceva potrivit firii, căci îi arată toate nedreptățile pe care le-au făcut cele nefirești, când erau amestecate cu cele firești.

Zis-a iarăși: Stăpânul nostru Iisus Hristos, când S-a milostivit de Sfinții Săi i-a despărțit pe cei doi tâlhari de pe cruce; cu adevărat amândoi erau răstigniți, și El se afla în mijlocul lor. Cel din stânga se tulbura, văzându-se despărțit de tovărășia celuilalt, pe când cel din dreapta se uita la Iisus cu umilință și cu teamă, zicând: *Pomeni-te-mă când vei veni întru Împărăția Ta!* (Luca 23, 42).

De aici se vede lămurit că ei nu mai sunt prieteni, și că cel din stânga nu mai poate târî pe celălalt la stricăciunile sale, căci cei care nu au ajuns încă la această stare, cad și se ridică, până ce dobândesc milă. Să avem deci grijă, să cugetăm cu teamă și cu umilință, ca cel din dreapta, căci umilința rabdă batjocura. Când cineva se desparte de cel din stânga, își recunoaște deplin toate păcatele săvârșite față de Dumnezeu. Căci nu-și poate vedea păcatele cine nu s-a rupt de ele cu o dureroasă despărțire. Cei ce au ajuns aici află lacrimile, rugăciunea și rușinea față de Dumnezeu, aducându-și aminte de reaua

sa tovărășie cu patimile.

Dumnezeu este puternic să întărească pe cei ce lucrează în ascuns cu smerenie. Că a Lui este slava și cinstea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XVIII

Despre neținerea de minte a răului

Zis-a iarăși: Sfântul Apostol dă o poruncă ucenicilor săi, zicând: *Domnul este aproape; de nimic să nu vă îngrijorați, ci cererile voastre să fie arătate lui Dumnezeu, și cererea cu mulțumire și pacea lui Hristos să domnească în inimile voastre* (Filipeni 4, 5-7). Și în Evanghelia de la Marcu, Domnul zice ucenicilor: *Iertați tot ceea ce aveți asupra cuiva, pentru ca și Tatăl vostru să vă ierte greșelile voastre* (Marcu 11, 25).

Înfricoșat este acest cuvânt al Domnului! Dacă vezi că inima ta nu-i curată față de toți, să nu ceri nimic lui Dumnezeu, astfel Îl ocărăști, că fiind păcătos și neiertând pe aproapele tău, tu zici Celui ce cercetează inimile: „Iartă-mi păcatele mele!”. Un astfel de om nu se roagă în duh, ci numai cu buzele, în neștiință. Ci, cel ce vrea, cu adevărat, să se roage lui Dumnezeu în duh, în Duhul Sfânt și cu inimă curată, să-și cerceteze inima sa înainte de a se ruga, să vadă dacă nu are ceva asupra vreunui om. Dacă are, se înșală pe sine; că Cel ce ar trebui să-l audă nu este de față, fiindcă mintea nu se roagă, ci desfășoară o formă mecanică de rugăciune.

Tot așa, cel ce voiește să se roage cu curăție, trebuie mai întâi să-și cerceteze starea minții sale. Dacă zici: „Miluiește-mă!“, atunci și tu să ai milă de cel ce te roagă ceva; dacă zici: „Iartă-mă!“, și tu, ticălosule, să ierți; dacă zici: „Nu pomeni greșelile mele!“, nici tu să nu le pomeniști pe ale aproapelui tău; dacă zici: „Nu pomeni greșelile mele cele de voie și cele fără de voie!“ - deși nu este silă - nici tu să nu le pomeniști, nici trebuie să cugești ceva împotriva cuiva. Dacă nu ai ajuns să faci acest lucru, zadarnic te rogi, că Dumnezeu nu te ascultă, după cum zice toată Scriptura.

Domnul zice și în rugăciunea de la Sfântul Matei: *Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri* (Matei 6, 12); și: *Dacă nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru, care este în ceruri, nu vă va ierta vouă* (Matei 6, 14).

Ți-am pus înainte toate cu dragoste, ca, ceea ce voiești să-ți faci Dumnezeu, să faci tu mai întâi, și atunci vei primi după măsura pe care ai folosit-o față de oameni.

Dacă îți curățești inima față de toată făptura, ca să nu ții minte răul față de cineva, ia aminte că Dumnezeu este plinătate, să nu o faci numai cu vorba.

Tot omul, singur se leagă pentru gheenă și singur se desleagă; căci nu există ceva mai neplecat decât voința, fie că înclină spre viață, fie spre moarte. Fericiți sunt cei ce iubesc viața veșnică, căci nu se vor poticni.

Zis-a iarăși: Este o luptă a inimii, în taină, cu osteală și sudoare împotriva gândului care te bântuie, dar să nu-l lași să-ți răpească inima, căci cu anevoie o vei tămădui, dacă nu vei avea de-a pururea înaintea păcatele tale.

Dacă afli că cineva ți-a făcut un rău, întoarce-i cu bunăvoință în inima ta. Să nu-l ocărăști, nici să-l judeci, nici să-l bârfești sau să-l dai în gura altora, și apoi cuge-tă: „Eu nu am nimic rău împotriva cuiva?”. Dacă ai frică de gheenă, aceasta va birui relele cu care ai vrea să răspunzi pentru răul aproapelui, zicându-ți: „Vai ție, tu te rogi pentru păcatele tale și Dumnezeu ți le rabdă, fără să ți le vădească până acum, iar tu te mânii pe aproapele și-l dai în gura oamenilor! Cu adevărat, neșterse îți rămân păcatele, fiindcă nu ești vrednic de nici o iertare“. Dacă inima ți se înmoaie și nu ții minte răul, vei primi milă de la Dumnezeu; iar dacă îți împietrești inima față de aproapele, Dumnezeu nu va lua aminte de la tine.

Zis-a iarăși: Iartă-mă, că eu sunt lipsit de toate și rușinat de păcate și, scriind acestea, inima mi-e plină de rușine. Dacă omul nu ajunge asemenea firii lui Dumnezeu, toate ostenele sale sunt zadarnice. Plugarul care seamănă, nădăjduiește să aibă rod îmbelșugat, și dacă arșița îl strică, i se întristează inima pentru paguba seminței și pentru osteneala cu care a lucrat pământul.

Zis-a iarăși: Când a fost răstignit la Roma, Sfântul Apostol Petru a cerut să fie răstignit cu capul în jos, arătând astfel taina stricăciunii firii care stăpânește pe tot omul. El ar fi voit să zică, că tot omul botezat are datoria să-și răstignească relele firii care au robit pe Adam și din slava sa l-a aruncat în ocară și rușine veșnică. Se cuvine ca mintea să lupte cu bărbăție, să urască toată voia ome-nească și să o dușmănească până la sfârșit, cu o ură ne-împăcată.

Iată lucrurile cele mai de seamă care robesc pe fiii lui Adam: câștigul, slava, odihna, lauda întru păcat, împodobirea trupului ca să fie frumos și sănătos și căutarea hainelor scumpe. Acestea hrănesc plăcerea pe care șarpele a pus-o în gura Evei, și noi recunoaștem că suntem fiii lui Adam, după aceste gânduri, care ne fac vrăjmașii lui Dumnezeu.

Deci, fericit este cel care s-a răstignit, a murit, s-a îngropat și a înviat înnoit, când se va vedea că este asemenea firii lui Iisus Hristos, și că pășește pe sfintele Lui urme, pe care le-a lăsat pașii Săi, când S-a făcut om, pentru lucrătorii Lui, care sunt Sfinții. Că cel ce are smerenie, umilință, golătate, sărăcie, iertare, pace, răbdarea ocărilor, negrija față de trup, îndrăzneala față de uneltirile celor răi și, lucrul cel mai minunat, cel ce are dreapta socoteală în toate și primirea iubitoare a oamenilor, cel ce ajunge la acestea și înlătură cele nefirești, cu adevărat acela este al lui Hristos. Căruia I se cuvine cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XIX

Despre patimi

Mi-ar place și mie să zic cu Proorocul Isaia: *Am avut răbdarea celei ce naște* (Isaia 42, 14), până să-i slăbesc și să-i nimicesc. Deci, dacă tu știi că izvorul Sfântului Duh curge în tine, este semn că patimile au secat și s-au nimit, cum zice Mântuitorul nostru: *Împărăția lui Dumnezeu nu este aici sau acolo, ci înlăuntrul vostru* (Luca 17, 21).

Apostolul zice iarăși: *Împărăția lui Dumnezeu nu stă în cuvânt, ci în putere* (I Corinteni 4, 20).

Unii vorbesc despre faptele Împărăției, dar fără să le facă; alții împlinesc faptele Împărăției, dar vorbesc de ea, fără atenție și pricepere. Cei cu care se îplinește cuvântul Domnului: *Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru*, sunt puțini, rari și greu de aflat. În ei vine Duhul Sfânt al lui Dumnezeu, cu ei se îplinește cuvântul Sfântului Ioan Evanghelistul: *Celor care cred în numele Său le-a dat putere să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nici din sânge, nici din poftă trupească, nici din voie omenească, ci de la Dumnezeu s-au născut* (Ioan 1, 12-13).

Aceștia sunt cei ce s-au slobozit de amara osândă a lui Adam: *Blestemat va fi pământul pentru tine* (Facere 3, 17). Aceștia s-au învrednicit de bucuria pe care a primit-o Maria: *Duhul Sfânt va veni peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri* (Luca 1, 35). Că precum întristarea a căzut peste Eva și peste urmașii ei, până acum, tot așa și bucuria a venit peste Maica Domnului și peste urmașii ei, până acum. De aceea, precum odinioară noi eram fiii Evei și purtam blestemul ei peste noi, din pricina cugetelor noastre rele; tot așa se cade să știm că suntem născuți din Dumnezeu, prin cugetele Duhului Sfânt și suferințele lui Hristos, dacă ele se află cu adevărat în trupul nostru. Căci scrie la Apostol: *Cercetați-vă pe voi înșivă pentru a ști dacă Hristos este în voi, afară numai dacă nu sunteți netrebnici* (II Corinteni 13, 5).

În adevăr, când purtăm chipul celui pământesc, știm că suntem fii ai celui pământesc, din pricina cugetelor rele, adică patimile. Dar cei care poartă chipul Celui

ceresc știu că sunt fii ai Celui ceresc, prin Sfântul Duh, Care locuiește cu ei. De aceea striga Isaia: *De frica Ta Doamne, noi am zămislit, am purtat, am născut, și am răspândit în lume Duhul mântuirii Tale* (Isaia 26, 18). Scrie și la Ecclesiastul: *Cum se întocmesc oasele în pânțele celei însărcinate, tot așa nu cunoști lucrarea lui Dumnezeu* (11, 5).

Precum Sfânta Fecioară L-a purtat în trup, tot așa și cei ce au primit Harul Sfântului Duh, Îl poartă în inima lor, după cuvântul Apostolului: *Pentru ca Hristos să locuiască în om lăuntric, prin credință, în inimile voastre, să fiți înrădăcinați și întemeiați în dragoste, pentru ca să puteți să vă înfățișați cu toți Sfinții* (Efeseni 3, 16-18). Și încă: *Noi aveam această comoară în vase de lut, pentru ca plinătatea puterii să fie de la Dumnezeu și nu de la noi* (II Corinteni 4, 7).

Deci, dacă ai ajuns la ceea ce zice cuvântul: *Noi ne-am schimbat în același chip din slavă în slavă* (II Corinteni 3, 18); dacă se împlinește cu tine cuvântul Apostolului, care zice: *Și pacea lui Dumnezeu să stăpânească în inimile voastre* (Coloseni 3, 15); dacă în mintea ta se află Iisus Hristos; dacă ai ajuns la acest cuvânt: *Din întuneric a strălucit în inimile voastre, cunoștința lui Dumnezeu* (II Corinteni 4, 6); dacă se împlinește la tine cuvântul: *Mijloacele voastre să fie încinse și candelile aprinse, și să fiți ca slujitorii care așteaptă întoarcerea stăpânului lor de la nuntă* (Luca 12, 35-36), pentru ca gura ta să nu rămână închisă fără răspuns în mijlocul Sfinților; dacă știi ca și fecioarele cele înțelepte, că se află untdelemn în vasul tău, pentru ca să intri în cămara cea de nuntă și să

nu rămâi afară (Matei 25, 1-13); dacă simți că mintea, sufletul și trupul tău sunt desăvârșit unite și vor învia curate în Ziua Domnului nostru Iisus Hristos; dacă conștiința ta nu te mustră, nici nu te mai osândește; dacă te-ai făcut prunc după cuvântul Domnului, Care zice: *Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca acestora este împărăția cerurilor* (Matei 19, 14), apoi în adevăr te-ai logodit Lui și Duhul Sfânt te-a înfiat ca moștenitor, încă fiind în trup.

Dar dacă nu este așa, așteaptă-te la întristare și la suspinuri, căci rușinea și ocară vor fi cu tine înaintea Sfinților. Să știi, precum o logodnică nu are altă grijă când se scoală dimineața decât numai să se împodobească pentru logodnicul ei, și se uită mereu în oglindă ca nu cumva să aibă vreo pată pe obraz, și să nu placă mirelui, tot așa Sfinții nu au altă grijă mai mare decât să-și cerceteze zi și noapte gândurile, ca să vadă dacă ele se află sub ascultarea Duhului Sfânt.

Luptă-te, deci, frate, cu grijă, în oboseala inimii și a trupului, ca un bun luptător, pentru dobândirea bucuriei celei veșnice, că puțini sunt cei ce s-au învrednicit de ea, care au dobândit sabia Duhului și și-au curățit sufletul și simțurile de toată întinăciunea, cum zice Apostolul (II Corinteni 7, 1). Dar puternic este Dumnezeu să ajute slăbiciunii noastre, ca să ne învrednicim a fi împreună cu Sfinții Săi. Amin.

CUVÂNTUL XX

Despre smerenie

A fost întrebat Avva Isaia: „Ce este smerenia?”. Iar el a răspuns: „Smerenia este: a te socoti un păcătos care nu face nimic bun înaintea lui Dumnezeu.

Lucrarea smereniei este tăcerea, a nu se socoti pe sine ceva, neîmpotrivirea, ascultarea, privirea spre pământ, a avea moartea înaintea ochilor, păzirea de minciună și convorbiri deșarte, a nu răspunde celui mai mare, a nu-ți impune părerea, a răbda ocara, a urî odihna, a se sili la osteneală, a se sili la tăierea vocii și a nu tulbura pe nimeni.

Ia aminte, deci, frate, să împlinești desăvârșit aceste porunci, ca nu cumva sufletul tău să se facă sălaș a toată patima. Și ia aminte la fiecare din ele, pentru ca să nu-ți sfârșești viața fără rod“. Amin.

CUVÂNTUL XXI

Despre pocăință

A fost întrebat Avva Isaia: „Ce este pocăința și ce este fuga de păcat?”. Iar el a răspuns: Sunt două căi: Una a vieții și alta a morții. Cel ce merge pe prima, nu merge pe cealaltă, iar cel ce merge pe amândouă, nu i se socotește nici una: nici cea a Împărăției, nici cea a pedepsei. Și dacă un astfel de om moare, îl va judeca Dumnezeu după mila Sa.

Cel ce voiește să intre în Împărăție să păzească lucrurile ei, căci Împărăția este nimicirea a tot păcatul. Vrajmașii seamănă (Matei 13, 39), dar cugetele lor nu încolțesc, căci dacă mintea contemplă dulceața Dumnezeirii nu mai este atinsă de săgețile lor, deoarece este îmbrăcată în armura virtuților care o păzesc, au grijă de ea, să nu fie tulburată în contemplarea sa, pentru a cunoaște și deosebi cele două căi, ca să se ferească de una și să iubească pe alta.

Prin urmare, dacă cineva cunoaște slava lui Dumnezeu, cunoaște amărăciunea vrăjmașului; dacă cunoaște dragostea, știe ce este ura; cine știe ce este curăția, cunoaște și putoarea necurăției; cine cunoaște rodul virtuților, știe ce este rodul răutății; cine bucură pe Îngerii cu faptele sale, acela știe că și dracii se bucură; când el face rodul lor. Că dacă nu vei fugi de ei, nu vei cunoaște amărăciunea lor.

Cum să știi ce este iubirea de argint, fără să fugi de ea, și să trăiești în mare sărăcie pentru Dumnezeu? Cum să-ți dai seama de acreala invidiei, dacă n-ai agonisit blândețea? Cum să știi ce este tulburarea mâniei, dacă n-ai agonisit răbdare în toate? Cum să recunoști obrăznicia mândriei, dacă n-ai dobândit dulceața smereniei? Cum să cunoști putoarea curviei, dacă nu cunoști dulceața celei mai curate nevinovății? Cum să recunoști nerușinarea bârfelii, dacă nu-ți cunoști păcatele tale? Cum să recunoști paguba acediei, dacă nu ești stăpân pe simțuri și nu cunoști lumina lui Dumnezeu? Cum să-ți dai seama de răutățile glumelor, dacă nu știi să-ți plângi păcatele tale?

Toate acestea au o singură căpetenie, care se numește răutatea vrăjmașului; și virtuțile au o singură mamă, care se numește frica de Dumnezeu.

Cel ce și-o agonisește în curăție, naște virtuțile și taie odraslele de răutăți de care am vorbit. Agonisește-o deci, iubite frate, și toată viața vei avea odihnă, căci ea este maica virtuților. Câtă vreme omul n-a scăpat de aceste patimi, încă nu a dobândit împărăția cerurilor, ci trebuie să lupte mereu, ca să taie toate patimile de care am vorbit.

Cel ce râvnește să știe dacă merge pe această cale sau nu, are acest semn: dacă cele de-a stânga sunt lucrătoare, păcatul nu este mort și virtuțile din dreapta nu sunt în rânduială, că este scris: *Au nu știți că celui ce vă dați spre ascultare robii, sunteți robii ai aceluia pe care îl ascultați: sau păcatului spre moarte, sau ascultării spre dreptate?* (Romani 6, 16). Și iarăși: *Nu vă cunoașteți voi singuri bine, că Hristos este întru voi? Afară numai dacă nu sunteți netrebnici* (II Corinteni 13, 5).

Și Iacov zice pe de altă parte: *Dacă i se pare cuiva că este cucernic și nu-și înfrânează limba, zadarnică îi este cucernicia* (Iacov 1, 26).

Duhul Sfânt ne arată toate acestea, învățându-ne să fugim de cele nefirești și să ne păzim, căci pocăința este fuga de păcat și nu este decât un singur păcat. De aceea Apostolul zice: *Nu știți că cei ce aleargă în stadion, nu aleargă, dar numai unul ia cununa?* (I Corinteni 9, 24). Căci deci o ia, dacă nu cel ce se împotrivește și luptă cu înșelăciune? Că spune iarăși: *Să ne grijim de noi înșine fraților*. Și care este această grijă, dacă nu a ne arunca îna-

intea bunătății lui Dumnezeu, Care este puternic întru
tea vrăjmașilor noștri, spre a zădărnici viclenele lor
tiri. Căci omul este trup și sânge.

Iarăși a fost întrebat: Ce este a trăi singur, în
chilie? Și el a răspuns: Însingurarea în chilie este a se
ca pe sine înaintea lui Dumnezeu și a se împotrivi
rie la tot gândul adus de vrăjmașul. Aceasta e fuga de

A fost întrebat iarăși: Ce este lumea? Și el a
puns: Lumea este săvârșirea păcatului; lumea
lucra cele potrivnice firii; lumea e împlinirea voilor
pești; lumea este cugetarea că vei trăi în veac; lumea
este grija de trup mai mult decât de suflet, lumea
slăvirea celor pe care le lepezi.

Cele spuse nu sunt de la mine, ci ale Apostolului
Ioan, care zice: *Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume.*
Dacă cineva iubește lumea, iubirea Tatălui nu este
Căci tot ce este în lume, adică pofta trupului, pofta ochilor
și trufia vieții, nu este de la Tatăl, ci sunt din lume, iar
mea trece și poftele ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu
rămâne în veac (I Ioan 2, 15-17). Copiii mei, nimeni să nu
vă amăgească. Cel ce face dreptate este drept, iar cel ce se
vârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început
diavolul păcătuiește (I Ioan 3, 7-8). Căci iubirea de lume
este o vrăjmășie față de Dumnezeu (Iacov 4, 4). Și Apostolul
Petru, pentru a feri pe fiii săi de păcatul lumii, zice:
Fraților, vă rog iarăși ca pe niște străini și călători, să nu
feriți de poftele trupesti care se războiesc împotriva
tului (I Petru 2, 11). Și Preaiubitul nostru Domn Iisus
Hristos, știind că lumea păcatului este o povară până
omul o leapădă, întărește pe ai Săi, zicând: *Vine stăpân*

~~lume~~ lumii acesteia și întru Mine nu are nimic (Ioan 14, 30). Și iarăși: *Lumea întreagă este sub stăpânirea celui vi-
dător* (I Ioan 5, 19). Și zice despre ai Săi: *Eu din lume
îmi am scos* (Ioan 15, 19). Din ce lume i-a scos, dacă nu de
la săvârșirea păcatului?

Tot așa și cel ce voiește să se facă ucenic al lui
~~Isus~~ Isus, să fugă de patimi, căci dacă nu le taie, nu poate
să fie sălaș al lui Dumnezeu și nu va gusta din dulceața
Dumnezeirii Sale, dacă nu se va întoarce de la ele.

Căci Însuși Iisus zice: *Luminătorul trupului este o-
chiul. Dacă ochiul tău este bolnav tot trupul va fi întunecat,
însă dacă ochiul tău este curat și trupul tău este luminat* (Luca
11, 34). El arată că dacă mintea nu este vindecată de ră-
utate, nu poate cunoaște lumina Dumnezeirii, că răuta-
tea este zid întunecat pentru minte și pustiește sufletul,
cum scrie la Evanghelie: *Nimeni nu aprinde făclia pentru
să o pună sub obroc, ci în sfeșnic, pentru ca cei ce intră să
vadă lumina* (Luca 8, 16).

Obrocul este nedreptatea acestei lumi. Dacă min-
tea se află în stare nefirească, lumina Dumnezeirii nu
poate intra înăuntrul ei; dar dacă mintea se face sfeșnic
curat, atunci lumina Dumnezeirii intră înăuntrul ei și el
va ieși pe cei ce intră în casă, scoate afară pe cei ce trebu-
ie să iasă și lasă înăuntru pe cei cu care se află în pace.

De aceea Iisus învață pe cei cu mintea luminată în
păcătoarele Dumnezeirii Sale, zicând: *Iar vouă, celor ce
mă ascultați, vă zic: iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine
celor ce vă urăsc, binecuvântați pe cei ce vă blestemă și
rugă-vă pentru cei ce vă necăjesc și vă persecută. Celui ce
se întoarce peste obraz, întoarce-i și pe celălalt, și pe cel ce-ți*

ia haina, nu-l împiedica să-ți ia și cămașa. Oricui cere de la tine dă-i și de la cel care-ți ia lucrurile tale, nu cere înapoi (Luca 6, 27-30). El spune acestea celor ce fug de lume, pentru că au lăsat tot ce este al acestei lumi și s-au grăbit să urmeze pe Mântuitorul lor.

De aceea, iubindu-i cu o dragoste desăvârșită, le-a zis: *Sculați-vă, să mergem de aici*. Oare nu mintea lor o ia ca să o scoată din grijile acestui veac și să le dea odihnă în Împărăție? De aceea le zice, pentru a-i întări: Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine (Ioan 15, 5).

El spune aceste cuvinte celor care au părăsit lumea, pentru că Duhul se află în ei și sălășluiește în inimile lor. *Căci nu vă voi lăsa orfani, ci voi veni la voi* (Ioan 14, 18).

Deci, cel ce iubește pe Dumnezeu și dorește ca El să se sălășluiască într-însul și să nu-l lase orfan, în primul rând, să păzească ceea ce a poruncit Iisus, căci El nu este departe de noi și între noi și El nu se află altceva decât patimile.

Deci, frate, dacă zici că te-ai lepădat de lume, dar faci tot lucrurile lumii, apoi nu te-ai lepădat, ci te înșeli pe tine. Celor ce s-au lepădat de lume, Domnul le-a dat acest semn: *Cel ce-și iubește sufletul său, îl va pierde, și cel ce-l va pierde pentru Mine, îl va mântui* (Matei 10, 39). Cum îl va pierde, oare, dacă nu tăindu-și voile trupesti? Și iarăși: *Cine nu-și ia crucea și nu vine după Mine, nu poate să-Mi fie ucenic* (Matei 10, 38). Ce cruce ne zice El să ducem, dacă nu aceea ca mintea să vegheze de-a pururea, să stea neclintită în virtute, fără să se coboare

de pe cruce, adică de la înfrânarea patimilor, până ce le va tăia și va ieși biruitoare? El a dat semn și celor ce sunt treji, zicând: *Amin, amin zic vouă; dacă bobul de grâu nu cade în pământ și nu moare, rămâne singur, dar dacă moare, aduce multă roadă* (Ioan 12, 24). Apoi mângâind pe cei ce mor ca bobul de grâu, zice: *Cel ce-Mi slujește acela va fi cinstit de Tatăl Meu, și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu* (Ioan 12, 26).

Dar cum slujesc ei lui Hristos, dacă nu urând lumea patimilor și împlinind poruncile Lui? Dacă păzesc poruncile Lui, ei pot spune: *Iată, noi am lăsat toate și am urmat Ție, ce va fi nouă?*, și El le spune ce va fi lor, zicând: *Voi, care ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul Slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil. Și oricine a lăsat frați sau surori, sau tată sau mamă, sau femeie, sau țarină, sau case, pentru numele Meu, însutit va lua și viață veșnică va moșteni* (Matei 19, 27-29).

Stăpânul nostru, Preaiubitul Hristos, știind că mintea omului, care nu s-a lepădat cu totul de griji, nu se poate sui pe cruce, a poruncit să părăsim toate cele ce atrag mintea de pe cruce. De aceea, către cel ce venise la Dânsul, zicând: *Doamne, Te voi urma, dar mai întâi îngăduie-mi să rânduiesc cele din casa mea* (Luca 9, 61), Preaiubitul nostru Iisus, știind că, dacă acela s-ar fi dus, iarăși ar fi înclinat cu inima spre lucruri, l-a oprit să se ducă, zicându-i: *Tot cel ce pune mâna pe plug și se uită înapoi, nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu* (Luca 9, 62). Și când a făcut ospăț fiului său și a trimis slugile să cheme pe cei invitați, dar care nu veniseră din

pricina iubirii de lume, El zise despre dânșii cu mâhnire: *Dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe tatăl său și pe mamă și pe femeie și pe copil și pe frați și pe surori, chiar și viața sa însăși, nu poate fi ucenicul Meu* (Luca 14, 26). Spunând acestea, El ne învață că cel ce nu urăște cu hotărâre tot ce îi atrage inima spre lume, nu poate intra în Împărăția pe care o dorește.

El ne atrage atenția să nu nădăjduim numai la credință, fără fapte, zicând: *Atunci împăratul a intrat să vadă oaspeții și a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă și a poruncit să fie aruncat întru întunericul cel mai din afară* (Matei 22, 11-13). Toți intră pentru că sunt creștini, dar dacă nu au fapte bune, sunt aruncați afară.

Apostolul, știind că nu putea iubi și lucrurile lui Dumnezeu și lucrurile lumii, scria astfel fiului său, Timotei: *Nimeni, fiind ostaș, nu se amestecă în treburile lumești ca să placă celui care a adunat oaste. Și chiar de se va lupta cineva, nu se încununează, dacă nu se luptă după lege* (II Timotei 2, 4-5). Și pentru a-l întări în nădejdea că nu sunt zadarnice ostenele sale, el zice: *Plugarul care se ostenește, se cade lui întâi să se împărtășească din roadele sale* (II Timotei 2, 6).

Altora, el le scrie iarăși: *Cel însurat se grijește de ale lumii, iar cel neînsurat se grijește de ale Domnului* (I Corinteni 7, 32-33).

Sub ce osândă se află cel neînsurat, care se îngrijește de cele ale lumii? Acesta va auzi glasul cel înfricoșat care zice: *aruncați-l în întunericul cel mai de afară, unde este plângerea și scrâșnirea dinților* (Matei 22, 13).

Să ne silim din răspuțeri, fraților, ca să ne îmbrăcăm cu haina virtuții și să nu fim aruncați afară, căci: *Nu este părtinire înaintea Lui* (Romani 2, 11). De aceea, Apostolul zice fiilor săi: *Cei ce fac astfel, nu pot moșteni Împărăția lui Dumnezeu* (Galateni 5, 21). Știind că cei ce se învrednicesc să învieze din patimile morții nu mai sunt sub osândă, el le arată roadele Duhului, care sunt: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrînarea, curăția; împotriva acestora, nu este lege* (Galateni 5, 22-23).

Preaiubitul nostru Domn Iisus, arătându-ne că în acea zi faptele se vor vădi, zice: *Mulți vor căuta să intre și nu vor putea. Căci după ce se va scula stăpânul casei și va încuia ușile, el va zice celor ce bat: Nu vă cunosc pe voi!* (Luca 13, 24-25). Despre Dumnezeu nu putem spune că nu știe ceva: „Să nu fie!“. Ci, de aceea, le va zice celor ce bat: *Nu vă cunosc*, pentru că nu află la dânșii virtuți slăvite. El ne mai arată și soarta celor ce au credință, dar fără fapte, zicând: *Eu sunt vița și voi mlădițele, Cel ce rămâne în Mine și Eu rămân în el, cel ce nu rămâne în Mine, se scoate afară ca o coardă și se usucă, o adună și o aruncă în foc și arde. Iar pe cea care aduce roadă, o curăță, ca mai multă roadă să aducă* (Ioan 15, 5-6).

Pentru a ne arăta, de asemenea, că nu iubește pe cei ce fac voile lor trupești, El se roagă, zicând: *Nu mă rog pentru lume, ci pentru acei care Mi i-ai dat, căci ai Tăi sunt* (Ioan 17, 9).

În sfârșit, El zice: *Părinte, păzește-i de cel viclean, căci ei nu sunt din lume* (Ioan 17, 15-16).

Să ne cercetăm pe noi înșine, fraților; suntem noi din lume sau nu? Și dacă nu suntem din lume, El ne păzește de cel viclean, căci zice: *Eu nu Mă rog numai pentru aceștia, ci și pentru acei care vor crede în Mine, prin cuvântul lor, pentru ca toți să fie una, precum și Noi suntem* (Ioan 17, 20-21). Și iarăși: *Acolo unde sunt Eu, să fie și ei cu Mine* (Ioan 17, 24).

Iată deci, cu ce dragoste ne iubește Domnul pe noi, oamenii, care luptăm în această lume și urâm nevoile trupului, căci vom domni împreună cu El, în veacurile fără sfârșit.

Apostolul Ioan, privind această nespusă slavă, zice: *Noi știm că atunci când Se va arăta, noi vom fi asemenea cu El* (I Ioan 3, 2), dacă păzim poruncile Lui și facem ceea ce este bine plăcut înaintea Lui. Și iarăși zice: *Nu vă mirați fraților, dacă lumea vă urăște; noi știm că ne-am mutat din moarte la viață, pentru că iubim pe frați* (I Ioan 3, 13-14); și încă: *Oricine nu face dreptate, nu este din Dumnezeu; de asemenea și cel ce nu iubește pe fratele său* (I Ioan 3, 10) și încă: *Tot cel născut din Dumnezeu nu săvârșește păcatul, pentru că sămânța lui Dumnezeu rămâne în el și nu poate păcătui, fiindcă este născut din Dumnezeu* (I Ioan 3, 9).

Să ne sânguim dar, fraților, îmbărbătați de aceste mărturii. Poate Dumnezeiasca bunătate va avea milă de noi și ne va da putere să ne dezbrăcăm de povara acestei lumi necurate. Vrajmașul nu stă degeaba, ci în toată clipa caută să ne robească sufletele (I Petru 5, 8); dar Domnul nostru Iisus Hristos este cu noi și îl rușinează cu sfințele Sale cuvinte, dacă și noi le păzim. Noi cum ne-am

putea împotrivi vrăjmaşului şi cine are putere asupra lui, fără numai cuvintele pe care Dumnezeu le-a rostit împotriva lui? Ele îi stau împotrivă şi-l izgonesc cu puterea lor, fără ştirea omului.

Apostolul Petru ne învaţă şi ne arată că faptele mântuiesc pe om, prin aceste cuvinte: *Adăugaţi la credinţa voastră, virtutea; la virtute, ştiinţa; la ştiinţă, înfrânarea; la înfrânare, răbdare; la răbdare, evlavie; la evlavie, iubirea frăţească; la iubirea frăţească, dragostea. Căci dacă aveţi aceste virtuţi şi sporesc în voi, ele nu vă vor lăsa nici trândavi, nici sterpi în cunoaşterea Domnului nostru Iisus Hristos. Cel ce nu le are pe acestea este orb, nevăzând departe şi uită că a fost curăţit de păcatele sale de demult (II Petru 1, 5-9).*

Sfântul Ioan Botezătorul zice de asemenea: *Faceţi roade vrednice de pocăinţă, căci securea se află la rădăcina copacului şi tot pomul care nu aduce rod va fi tăiat şi aruncat în foc (Luca 3, 8-9).*

Şi iarăşi, Stăpânul nostru Iisus Hristos zice: *Tot pomul se cunoaşte după roadă (Matei 12, 33). Au doar se culeg struguri din spini şi smochine din ciulini? (Matei 7, 16). Sau: Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, Care este în ceruri (Matei 7, 21).*

Pe de altă parte, Sfântul Apostol Iacov zice: *Credinţa fără fapte este moartă; şi dracii cred şi se cutremură; şi după cum trupul, fără suflet, este mort, tot aşa şi credinţa, fără fapte, este moartă (Iacov 2, 17, 19 şi 26).*

Apostolul Pavel, arătând fiilor săi că credinţa are nevoie de fapte, îi îndeamnă hotărât: *Desfrâul şi orice lă-*

comie sau necurăție, nici să nu se pomenească între voi, așa cum se cuvine Sfinților, ci mai degrabă mulțumire. Căci aceasta să o știți bine: că nici un desfrânat sau necurat sau lacom, care este un închinător la idoli, nu va avea moștenire întru împărăția cerurilor (Efeseni 5, 3-5). Și stăruie, zicând: Nimeni să nu vă amăgească cu cuvinte deșarte, că pentru aceasta vine mânia lui Dumnezeu, peste fiii neascultării. Deci, să nu vă faceți părtași cu ei. Căci oarecând erați în întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul. Să umblați ca fii ai luminei, căci roada Duhului este întru toată bunătatea și dreptatea și adevărul (Efeseni 5, 6-9). Și iarăși: Toată amărăciunea, aprinderea și mânia și strigarea să se lepede de la voi împreună cu toată răutatea (Efeseni 4, 31). Căci zice: Fiți următori mie, precum și eu lui Hristos (I Corinteni 11, 1) și: Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat (Galateni 3, 27).

Să ne cercetăm dar, fraților: Ne-am îmbrăcat oare în Hristos sau nu? Pe Hristos Îl cunoaștem după curăție, căci este Curat și sălășluiește în cei curați. Dar cum să devenim curați, decât nemaifăcând relele pe care le-am făcut? Că așa de mare este bunătatea lui Dumnezeu, încât din ceasul în care se întoarce omul de la păcatele sale, îl primește cu bucurie, fără să-i ceară socoteală de păcatele sale cele mai dinainte, precum este scris în Evanghelie despre fiul cel mic, care și-a irosit partea sa de moștenire, într-o viață stricată, și-a ajuns să păzească porcii, dorind să se hrănească cu mâncarea lor. Dar căindu-se, a înțeles că nu este săturare de păcate, ci cu cât le faci, cu atât arzi să le faci și mai mult. Iar când l-a ajuns căința, n-a mai zăbovit, ci s-a întors smerit la tatăl

său, părăsind toată voia cea trupească. El a crezut că tatăl său este milostiv și că nu-i va cere socoteală de ceea ce făcuse. De aceea tatăl său a poruncit să-i aducă degrabă haina curăției și arvuna moștenirii sale (Luca 15, 11-32).

Domnul nostru Iisus Hristos ne-a spus aceasta pentru ca atunci când ne întoarcem la El, să părăsim mai întâi hrana porcilor; numai așa ne primește, dacă suntem curați.

Și pentru a ne învăța să ne întoarcem la El, Domnul ne-a îmbărbătat, zicând: „Într-o cetate era un judecător, care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușina. Era și o văduvă în cetatea aceea, care venea la el, zicându-i: «Scapă-mă de pârașul meu!». Dar multă vreme n-a luat aminte de ea. După o vreme i-a împlinit cererea” (Luca 18, 2-5).

Domnul a spus aceasta pentru ca sufletul să nu se deznădăjduiască și să zică: „Când mă va asculta Dumnezeu?”. El știe când cel ce cere este vrednic de ajutorul Său, și atunci îl ascultă degrab (Luca 18, 7).

Să ne întoarcem deci, din toată inima, și să nu slăbim în cererea noastră (Luca 18, 1), și El ne va asculta îndată, căci Însuși zice: *Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide* (Luca 11, 10).

Deci, fraților, dacă cerem, căutăm și batem, să știm ce se cuvine să căutăm și să cerem. Căci cel ce merge la prietenul său în miez de noapte, îl silește, zicându-i: *Împrumută-mi trei pâini, că mi-a venit un prieten din călătorie* (Luca 11, 5). Și, stăruind el să bată, acela îi va da ce cere. Să izgonim de la noi lenea, fraților, și să deprindem

această îndrăzneală și El, văzând a noastră stăruință, ne va da ceea ce cerem, că este milostiv și voiește mântuirea oamenilor, precum este scris: *Amin, zic vouă, va fi mare bucurie în ceruri pentru un păcătos care se pocăiește* (Luca 15, 7).

Astfel, fraților, câtă vreme ne bucurăm de atâta milă și de bogăția milostivirii Sale, să ne ostenim din toată inima, cât mai suntem în trup, că scurtă este vremea vieții noastre și dacă ne vom lupta, vom moșteni bucuria cea veșnică și negrăită. Dar dacă ne vom întoarce, ne vom asemana cu tânărul care a întrebat pe Domnul cum să se mântuiască și care a auzit: *Vinde tot ce ai, dă-le săracilor, ia-ți crucea, și vino după Mine*, arătându-ne că mântuirea stă în tăierea voii; iar el, auzind acestea, s-a întristat și a plecat (Luca 18, 22-23). El a înțeles că dăruirea averilor la săraci nu este același lucru cu purtarea crucii.

Împărțirea averilor la săraci este o singură virtute și omul o împlinește când duce crucea; dar crucea este nimicirea a tot păcatul și ea naște dragostea, căci crucea fără dragoste nu există. Și Apostolul, știind că există virtuți, în care nu se află nici dragoste, nici desăvârșire, zice: *De aș grăi în limbi omenesti și îngerești, iar dragoste nu am, m-am făcut aramă sunătoare și chimval răsunător; și de-aș împărți toată averea mea și de mi-aș da trupul meu să-l ardă, dacă nu am dragoste, nimic nu-mi folosește; dragostea nu pizmuiește, nu se îngâmăfă, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărește, nu gândește răul* (I Corinteni 13, 1-5).

Cel ce merge pe calea dragostei, nu trebuie să se

îngrijească de nici un om, bun sau rău; astfel dorul de Dumnezeu se va sălăşlui în inima sa, şi acest dor va naşte în inimă mânia cea firească, care se împotriveşte la tot ce seamănă vrăjmaşul (Matei 13, 39). În acest chip, el se va face vas ales al legii lui Dumnezeu, şi prin teamă de Dumnezeu se lucrează în el dragostea, şi poate zice cu îndrăzneală ca şi Apostolul: *Eu sunt gata nu numai să fiu legat, ci să şi mor pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos* (Fapte 21, 13).

Ferice de sufletul care a ajuns la această dragoste, căci el a devenit nepătimaş.

Noi, fraţilor, am părăsit lumea; să ştim unde ne aflăm. Căci Domnul Iisus este milostiv şi dă fiecărui odihnă, după faptele sale: celui mare, după mărirea lui, celui mic, după micimea lui, potrivit cuvântului: *În casa Tatălui Meu se află multe lăcaşuri* (Ioan 14, 2). Deşi împărăţia cerurilor este una singură, într-însa fiecare îşi găseşte loc şi rost potrivit.

Să luptăm împotriva lenei noastre, fraţilor. Să rupem de la noi înfăşurătorile întunericului, adică uitarea, şi vom vedea lumina pocăinţei. Să ne agonisim pe Marta şi Maria, adică nevoinţa şi întristarea, care plâng înaintea Domnului, ca să învieze pe Lazăr, adică mintea, înfăşată cu multe legături ale voii proprii.

Domnul S-a milostivit şi l-a înviat, dar ele trebuie să-l dezlege şi să-l elibereze. Când Lazăr a fost eliberat, atunci s-a văzut râvna Martei şi a Mariei. În sfârşit, Lazăr, fără grijă, stă cu Iisus la masă, Marta slujeşte cu dragoste şi bucurie, iar Maria aduce alabastru cu mir şi unge picioarele Domnului (Ioan, cap. 11).

Să luptăm și noi, fraților, din răspuțeri, și Dumnezeu ne va ajuta, ne va da din bogăția milostivirii Sale. Și dacă noi nu ne-am păzit inima ca Părinții noștri, cel puțin să ne străduim să ne păzim trupurile de păcat, cum dorește Dumnezeu; să credem că atunci când ne va cuprinde foamea, va avea milă de noi ca și de Sfinții Săi. *Că alta este strălucirea soarelui, alta strălucirea lunii și alta strălucirea stelelor, și stea de stea se deosebește în strălucire* (I Corinteni 15, 41) și totuși, ele se află pe aceeași tărie și strălucire. Și slava și cinstea lor este a Lui de acum și până în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XXII

Despre puterea omului celui nou

Preaiubiții mei frați, după aceste trei lucruri se cunoaște iudeul: tăierea împrejur, Paștele și Sabatul.

Scrie la Facere: *În neamul vostru, tot pruncul de parte bărbătească, va fi tăiat împrejur a opta zi, fie el născut în casă, fie cumpărat cu bani; cel netăiat împrejur va fi stârpit din poporul său, căci a călcat legământul Meu* (Facere 17, 12-14). Avraam a fost primul tăiat împrejur. Acesta este semnul că „stânga” este moartă în el. Aceasta este închipuirea, dată celor de demult, a omului celui nou, pe care Iisus Domnul l-a arătat în Sfântul Său Trup. Despre omul cel vechi, închipuit prin partea tăiată și îngropată, vorbește Apostolul: *În El sunteți tăiați împrejur cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de*

~~amput~~ păcatelor cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos, ~~fiind~~ îngropați împreună cu El prin botez, întru care ați ~~put~~ înviați împreună cu El prin credința în puterea lui Dumnezeu (Coloseni 2, 11-12). Și iarăși: Trebuie să vă ~~liberați~~ de viețuirea dinainte, de omul cel vechi, care se ~~scutură~~ de poștele înșelăciunii și să vă înnoiți în omul cel ~~nou~~, cel zidit după Dumnezeu întru dreptatea și sfințenia ~~adverinului~~ (Efeseni 4, 22-24). Și încă: Pentru ca să muriți ~~peșterii~~ și să trăiți pentru dreptate (I Petru 2, 24).

Iată cele despre tăierea împrejur. Cine nu le are pe ~~seine~~, nu este nici tăiat împrejur, nici evreu, căci a căl-
~~cut~~ așezământul rânduit de Domnul Iisus cu scumpul ~~Sânge~~ Sânge.

Despre Sfintele Paști sunt deasemenea mari lucruri ~~de spus~~. Mai întâi, tăierea împrejur, al doilea, Paștile, al ~~treilea~~ Sabatul.

Căci spune Dumnezeu lui Moise: Iată legea Paști-
~~lor~~, nici un străin să nu le mănânce, nici un rob cumpărat ~~de bani~~ să nu le mănânce, ci taie împrejur pe tot robul cum-
~~plătit~~ cu bani și așa să le mănânce. Să le mâncați într-o ~~singură~~ casă, cu mijloacele încinse, cu încălțăminte în pi-
~~ciocuri~~ și cu toiegele în mâini (Ieșire 12, 43-48, 11). Să nu ~~mancați~~ Paștile fără numai fript la foc, cu azime și cu ier-
~~bură amare~~ (Ieșire 12, 8). Nu spune: „Fiind încinși peste ~~stomac~~”, ca să nu zică cineva că este vorba de cingă-
~~toare~~, ci încingându-vă rărunchii (Efeseni 6, 14), el vor-
~~beste~~ de curăția care este străină de toată patima necu-
~~stărită~~. Vorbește de încălțăminte, din cauza gătirii (Efe-
~~sieni 6, 15~~), și a fugi de orice faptă și orice înțepătură ~~care~~ rănește conștiința și împiedică mintea să contemple

în curăție. Și toiagul este nădejdea bărbăției de a merge înainte fără teamă, pe cale, și a intra în pământul făgăduinței. Aceștia prăznuiesc Paștile.

Sângele este închipuirea Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos. Când El se va arăta la a doua venire, va aduce pe fiii lui Israil în moștenirea lor, ei vor apare gata, unși, și semnul Său se va vedea pe sufletele lor. Mănunchiul de isop înseamnă nevoința, că zice: *Mâncați-l cu ierburi amare* (Ieșire, 12, 22 și 12, 8).

Cercetează-te deci, frate, ești tu tăiat împrejur? Ai uns pragul de sus al casei cu Sângele Mielului Preacurat? Te-ai lepădat de toată cugetarea pământească și ești gata să mergi fără teamă și să intri în pământul făgăduinței?

Mari lucruri sunt de spus și despre Sabat. El este al celor ce s-au învrednicit de adevărata tăiere împrejur, care au mâncat Sfintele Paști, care au fost izbăviți de egipteni și i-au văzut pe toți înghițiți de Marea Roșie și au prăznuit Paștele, după amara lor robie.

Căci zice Domnul lui Moise: *Lucrează șase zile. A șaptea zi e sabatul odihnei Domnului. Cel ce va lucra în ziua de Sabat, să fie omorât* (Ieșire 20, 9-10; 31, 15).

Domnul nostru Iisus a prăznuit adevăratul Sabat și a învățat pe ai Săi cum să-l țină, urcând pe cruce în ziua de vineri, făcând toată pregătirea înainte de a Se urca pe cruce, adică, a răbdat batjocura pentru noi, a fost pironit pe lemn, fără să coboare sau să slăbească, până la cea din urmă suflare, strigând: *Mi-e sete!*, și I s-a adus un burete cu oțet, din care, gustând, a zis: *Săvârșitu-s-a!*, și plecându-Și capul, *Și-a dat duhul* (Ioan 19, 28-30) și L-au coborât nemișcat, prăznuind Sabatul cu adevărat.

În sfârșit Domnul nostru Iisus Hristos S-a odihnit în ziua a șaptea și a binecuvântat-o, pentru că S-a odihnit cu adevărat de toate lucrurile Sale (Facere 2, 2), prin care a nimicit patimile omenești după acest cuvânt al Apostolului: *A intrat în odihna Sa, și S-a odihnit și El de lucrurile Sale, precum Dumnezeu de ale Sale* (Evrei 4, 10).

Iată cu adevărat sabat, și cel ce nu-l ține nu este iudeu. Căci Ieremia, plângând pentru popor, zice: *Nu purtați poveri în ziua sabatului și nu ieșiți pe porțile Ierusalimului, ducând poveri în ziua sabatului* (Ieremia 17, 21).

Vai mie! ticălos călcător al atâtor porunci sfinte, care port grele poveri în ziua sabatului! Totuși, eu am murit împreună cu El (II Timotei 2, 11), am fost îngropat împreună cu El (Romani 6, 4) și am prăznuit împreună cu El sabatul. Care sunt poverile cele grele pe care le port și le împlinesc?

Mânia este o povară, apoi invidia, ura, slava deșartă, grăirea de rău, împungerea și întărâtarea aproapelui, mândria, prețuirea de sine, enervarea, certarea, iubirea de sine, zavistia. Acestea pentru suflet. Iar pentru trup: lăcomia, iubirea de trup, îngrijirea trupului, pofta, moleșeala. Pe toate acestea și cele asemenea Domnul Iisus le-a nimicit în trupul Sfinților și le-a omorât și în Preacuratul și Preasfântul Său Trup, după acest cuvânt al Apostolului: *Pe Cruce, El a omorât vrajba, în trupul Său, stricând legea orânduirilor din porunci* (Efeseni 2, 16 și 14-15). Iată Sabatul cel Sfânt!

Deci, cel ce duce aceste poveri grele în ziua Sabatului cum poate el să zică: „Sunt un iudeu adevărat?”. Un astfel de om se înșeală singur; el nu are decât numele de

iudeu și nu va primi nimic de la Domnul Iisus. Căci se tăgăduiește pe sine prin faptele sale, pentru că cele ce le-a omorât, iarăși le-a înviat și cele ce le-a îngropat, iarăși le-a făptuit. Este limpede că nu este un iudeu adevărat, ci un înșelător care nu este tăiat împrejur și nu a prăznuit Sabatul.

Când Domnul va intrat întru Slava Sa, El va duce în veșnica Împărăție numai pe fiii lui Israil, pe toți cei ce s-au tăiat împrejur pentru El, pe cei care i-a adunat din toate neamurile, precum zice Apostolul: *O parte din Israel s-a împietrit până ce vor intra toți păgânii* (Romani 11, 25). Și iarăși: *Și câți vor urma dreptarul acesta, pace peste ei și milă peste Israelul lui Dumnezeu* (Galateni 6, 16).

Vezi, deci, că israielii lui Dumnezeu sunt cei ce au tăierea împrejur a inimii, păzirea sabatului și nimicirea păcatului. El zice iarăși: *Nu cel arătat pe dinafară este iudeu, nici cea arătată pe dinafară este tăiere împrejur; ci este iudeu cel întru ascuns, iar tăierea împrejur este cea a inimii, în duh, nu în literă; a cărei laudă nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu* (Romani 2, 28-29).

Să luăm aminte, fraților, la noi înșine. Până când ne vom osteni și vom pierde osteneala prin nepăsare, neștiind că vrăjmașul este în noi, lingușindu-ne și hărțuindu-ne, ca să nu putem contempla ceva din lumina dumnezeirii?

Cercetează-te, ticălosule, care ai fost botezat, în sângele lui Hristos și în moartea Sa! (Romani 6, 3). Cu ce moarte a murit El? Și dacă tu mergi pe urmele Lui (I Petru 2, 21), arată-mi cum trăiești? El este fără pată și pildă în toate. El a trăit în sărăcie, și tu nu rabzi sărăcia.

~~El nu~~ avea unde Să-și plece capul (Matei 8, 20), și tu nu ~~nu~~ cu bucurie înstrăinarea. El a răbdat ocările (I Petru 2, 23), și tu nu rabzi nici o ocară. El nu a răsplătit ~~cu~~ rău, și tu nu poți răbda să nu răsplătești cu rău. ~~El nu~~ S-a mâniat când suferea, ci tu te mânii, chiar când ~~nu~~ pe alții să sufere. El nu S-a tulburat când Îl ocărau, ~~și tu te~~ tulburi chiar nefiind ocărat. El S-a smerit și mân-
~~gla~~ pe cei ce păcătuiau împotriva Lui, și tu rănești cu ~~amintele~~ chiar și pe cei ce te iubesc. El a răbdat supă-
~~rită~~ cu bucurie, și tu te tulburi pentru cea mai neîn-
~~semnată~~ veste neplăcută. El este blând cu cei căzuți în ~~păcate~~, și tu ești trufaș față de cei mai buni ca tine. El S-a dat pentru cei ce păcătuiesc împotriva Lui, ca să-i ~~salvăm~~ pere, și tu nu ești în stare să te dai pentru cei ce ~~te~~ iubesc. Vezi ce ți-a dat El și ce-I răsplătești tu? Cu-
~~vinde~~-L pe El după lucrurile Sale, și pe tine după ale ~~te~~. Dacă tu ai murit împreună cu El, cine face aceste ~~păcate~~?

Preaiubiților, să luăm aminte cum se cuvine la sfin-
~~tele~~ Lui porunci, să ne tăiem voile, și vom vedea lumina ~~poruncilor~~. Dacă noi iubim pe cei ce ne cinstesc, ce fa-
~~cea~~ mai mult decât păgânii? (Matei 5, 47). Te rogi ~~pentru~~ binefăcătorii tăi? Și vameșul face la fel (Matei 5, ~~49~~). Dacă te bucuri cu cei ce te laudă, iudeul face același ~~lucru~~. Ce faci mai mult tu, care ești mort păcatului și ~~salvare~~ în Hristos Iisus? Dacă iubești numai pe cel ce te ~~amintă~~, cu ce te deosebești de cel păcătos? Căci și el la ~~fel face~~. Dacă urăști pe cel răufăcător, pe cel ce nu te as-
~~cută~~, pe cel ce te mânie, ești ca un păgân. Ci tu, trebuie ~~și te~~ rogi pentru iertarea lui. Dacă te mânii pe cel ce te

ocăărăște, și fariseul face la fel.

Cercetează-te, dar, tu, cel ce ai fost botezat în numele Domnului: așa fapte a făcut El? Sau cum te vei arăta în Ziua Slavei Sale, să primești cunună, dacă nu ai cununa biruinței împotriva patimilor, pe care Împăratul tău, mai înainte le-a biruit, făcându-Ți-se ție pildă? Când se va arăta în Slava Sa, Împăratul împăraților și Domnul domnilor (Apocalipsa 19, 16), Îl vor vedea toate neamurile cu mare slavă, purtând semnele biruințelor îndurate pentru noi, pe când pe trupul tău nu se va arăta nici una din suferințele Sale. Atunci El îți va zice: *Nu te știu pe tine* (Matei 7, 23). Și vei vedea pe toți Sfinții care au murit pentru numele Său, purtând semnul Său, iar tu te vei umple de rușine în fața lor.

Cercetează viața tuturor Sfinților și vei vedea că ei nu au răsplătit cu rău, răul ce l-au suferit. De aceea sângele lor strigă: *Răzbună sângele nostru față de cei ce locuiesc pe pământ* (Apocalipsa 6, 10).

Iar eu, care iubesc toată odihna, ce voi zice în ziua aceea, văzând pe Prooroci, pe Apostoli, pe Mucenici și pe ceilalți Sfinți care au răbdat necazurile, fără să întorcă cu rău și fără să se mânie, fiind încredințați că nu puterea omenească, ci răutatea diavolească silea pe persecutori să-i chinuiască? Ei nu se porneau împotriva celor ce-i chiniau sau îi omorau cu pietre, îi ardeau sau îi înnecau (Evrei 11, 37), ci se rugau pentru ei, ca să fie iertați, știind cine îi silea pe ei să facă astfel.

Cercetează-te, deci, preaiubitule frate, să vezi ce faci; ce cugeți tu înaintea lui Dumnezeu? Căci nimic nu vei putea ascunde în acel ceas. Cele ce se vor rosti atunci

nu depind de puterea omenească, ci, la înviere, fiecare va învia îmbrăcat cu faptele sale, ca și cu o haină, fie bune, fie rele. Faptele vor vorbi atunci și vor ști care este locul lor.

Ferice de cel ce s-a luptat și s-a dezbrăcat de cele ce-l târau spre gheenă și s-a îmbrăcat cu cele ce-l duc la Împărăție. Apostolul zice: *Noi știm că, dacă se va strica acest cort, sălașul nostru pământesc, avem zidirea de la Dumnezeu, casă nefăcută de mână, veșnică, în ceruri* (II Corinteni 5, 1). Timpul vieții noastre este o nimica, și noi îl risipim zilnic, până ce vine ceasul și ne vom tângui cu plânsul cel veșnic.

Să nu slăbim, fraților, cu mintea, ci să ne străduim cu grijă și cu trezvie, rugând necontenit milostivirea lui Dumnezeu să ne ajute. Să nu ne mâniem pe ceilalți, pentru cuvinte spuse din neatenție sau fără voie, căci fiind nedesăvârșiți, se fac unelte ale vrăjmașului, sunt străini de Dumnezeu, sunt lepădați și părăsesc stadionul luptei.

În toate, preaiubiților, să aveți smerenie, răbdați ocară, aveți răbdare și siliți-vă în tot ceasul să vă tăiați voia; căci cel ce ține la voia sa, pierde toate virtuțile, pe când cel ce are dreapta socoteală își taie voia sa cu blândețe, temându-se de vrajbă ca de un balaur, căci aceasta dăruiește totul, și așa de tare întunecă sufletul, că acesta nu mai vede nimic din lumina virtuților. Ia aminte la această blestemată patimă care se amestecă cu virtuțile, spre a le pierde.

Domnul nostru Iisus Hristos nu s-a urcat pe Cruce mai înainte de a alunga pe Iuda din mijlocul ucenicilor Săi. Dacă omul nu taie această josnică patimă, nu poate

spori după Dumnezeu; căci toate relele vin în urma ei: nerăbdarea, în primul rând, apoi slava deșartă. Tot ce Dumnezeu urăște se află în sufletul certărețului și a celui mândru, și tot ceea ce li se pare că vine de la Dumnezeu, nu-i decât minciună, după toate Scripturile.

Deci, osândirea de sine aduce smerenia, iar tăierea voii sale, cu știință, pentru aproapce, este însăși smerenia. Curăția este rugăciunea pentru Dumnezeu. Nesocotirea de sine îți lasă vreme pentru căință. Nejudecarea altuia este semn de dragoste. Îndelunga răbdare stă în a nu gândi nimic rău împotriva aproapelui. Inima care iubește pe Dumnezeu nu răsplătește cu rău. Liniștea nu primește nimic din cele nefolositoare. Sărăcia este inimă nepătată. Din stăpânirea de sine vine pacea. Răbdarea înseamnă blândețe. Milostenia stă în a ierta. Pe toate acestea le naște tăierea voii, care pune bună rânduială în toate virtuțile și face mintea fără tulburare.

În sfârșit, în toate Scripturile eu văd că numai aceasta o voiește Dumnezeu de la om: să se smerească în toate înaintea aproapelui și să-și taie voia sa, să ceară neconținut ajutorul Său și să-și păzească ochii de somnul uitării și de robia tulburării, căci firea omenească este rea și nestatornică. Numai El ne poate păzi; numai El ne dă tăria de a ne păzi; El este adăpostul care ocrotește sărăcia noastră; El lucrează înnoirea care ne duce la Dânsul; El ne dăruiește mulțumirea; El ne dă harul ca să-I mulțumim; El ne ocrotește de mâna vrăjmașilor noștri. Lui I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

Alte cuvinte

Zis-a iarăși: Iată cele ce nasc vrajba și pustiesc sufletul în chip jalnic: flecăreala, vorbele cu înțelesuri, potrivirea cuvântului după gustul fiecăruia, îndrăzneala, fățarnicia și îngâmfarea. Sufletul celui ce le are pe acestea, este sterp de toată virtutea.

Zis-a iarăși: Sufletul care nu asudă pentru fiecare virtute, nu poate să ajungă la odihna Fiului lui Dumnezeu. Nu fiți, deci, fără grijă de viața voastră, fraților. Minte să nu făurească zilnic pricini pentru lucrul răutății. Nu vă irosiți vremea înainte de a ajunge la odihna Fiului lui Dumnezeu, adică la smerenia în toate, la nevinovăție, la iubire față de toți oamenii, la lepădarea tuturor celor străine de Dumnezeu, la moarte față de tot lucrul rău. *Dumnezeu nu minte* (Tit 1, 2); El ajută slăbiciunii noastre, cu milostivirea Sa.

CUVÂNTUL XXIII

Despre desăvârșire

Zis-a un Părinte: Dacă omul nu agonisește credința în Dumnezeu, dorirea neîntreruptă de Dumnezeu, nevinovăția, nerăsplătirea răului cu rău, înfrânarea, smerenia, curăția, iubirea de oameni, lepădarea de sine, blândețea, răbdarea, neîncetata rugăciunea către Dumnezeu întru strâmtorarea inimii, dragostea adevărată, neîndoiiala, luarea aminte la cele ce se întâmplă, neîncrederea în faptele sale bune sau în slujirea sa, și a cere de-a

pururea ajutorul lui Dumnezeu în toate, fără de toate acestea nu se poate mântui. Căci vrăjmașii tăi nu te cruță, omule! Deci, nu fi nepăsător, nu nesocoti conștiința, nu-ți pune toată nădejdea în tine, dacă ai făcut un lucru vrednic de Dumnezeu, câtă vreme te afli în țara vrăjmașilor tăi.

Nevoința cu pricepere izgonește nepăsarea, iar întristarea vindecă rănilile făcute de vrăjmașii dinlăuntru.

Dragostea desăvârșită de Dumnezeu, după voia Sa, este potrivnică războaielor celor nevăzute, iar curăția lăuntrică, biruitoare în nevăzutul război, pregătește odihna Fiului lui Dumnezeu, iar curăția văzută, păzește virtuțile. Știința naște virtutea și tot ea o păzește. Mulțumește lui Dumnezeu în vreme de ispită și vei izgoni gândurile care vin. Nu socoti că osteneala ta e plăcută lui Dumnezeu și te va păzi ajutorul Său.

Cel ce caută pe Dumnezeu din toată inima și cu evlavie, acela nu se socoate bine plăcut lui Dumnezeu, căci dacă conștiința sa îl mustră de ceva nefiresc, el este străin de libertate. În adevăr, dacă este cineva care mustră, este un acuzator, și câtă vreme este vină, nu este libertate.

Dacă în vremea rugăciunii, conștiința nu te învinuiește de nici o răutate, atunci cu adevărat ești liber și ai intrat în Sfânta Sa odihnă. Dacă vezi că rodul cel bun s-a întărit și neghina vrăjmașului nu-l mai înădușă; că cei ce te luptă au dat înapoi, dar nu cu viclenie, dacă nu te mai luptă simțurile și dacă norul a acoperit cortul și dacă soarele nu te mai arde ziua, nici luna, noaptea; dacă ai toate cele trebuitoare pentru construirea cortului și păzirea lui

după voia lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu ți-a dat biruința, și de acum El Însuși va umbri cortul, că este al Lui, și El va merge înaintea cortului și va pregăti locul odihnei Sale. Și dacă nu se oprește El mai întâi, în locul în care voiește, cortul nu se poate odihni, precum zice Scriptura (Numeri 9, 17).

Omul este pândit de o mare primejdie dacă nu se cunoaște pe sine și nu știe precis că nu se află în sine ceva de la cel ce mânie pe Dumnezeu, care l-a învățat lucruri potrivnice firii. Deci, trebuie să ne temem de bunătatea Sa, care ne povățuiește să ne aducem aminte de Dumnezeu, care de-a pururea ne îndeamnă să nu uităm Sfânta Sa umilință, care să ne stăpânească inimile prin milostivirea lui Dumnezeu.

Să nu cruțăm nimic pentru dobândirea și paza acestor virtuți până la sfârșit; să ne vedem păcatele și să nu nădăjduim în noi înșine, câtă vreme ne aflăm în grea robie. Căci judecarea aproapelui, ocărârea fratelui, a-l disprețui în inimă, a-l muștra când se ivește prilejul, a-l ocări cu mânie, a-l vorbi de rău față de cineva, toate acestea depărtează pe om de la milostivirea lui Dumnezeu, pe care o primesc Sfinții, și de slăvitele virtuți. Astfel de fapte zădărnicesc ostenele omului și nimicesc roadele lor cele bune.

Zis-a iarăși: Dacă zice cineva că-și plânge păcatele și totuși săvârșește păcatul, acela e fără de minte. Dacă zice cineva că-și plânge păcatele și totuși iubește vreunul, acela se înșală singur. Cel ce caută liniștea și nu se îngrijește să-și taie patimile, este orb față de sfintele virtuți. Cel ce-și lasă păcatele sale și se îngrijește de îndrep-

tarea altora, nu se poate ruga lui Dumnezeu cu toată inima, nici nu se poate ruga cu înțelegere. Iată ce este bărbăția: ca omul să se lupte împotriva păcatelor săvârșite, rugându-se lui Dumnezeu să i le ierte, și să-i ajute să nu le mai facă, nici cu mintea, nici cu fapta, nici cu simțirea. Dacă aducerea aminte de păcatele sale nu stăpânește neconținut inima și nu o întoarce de la toate cele lumești, omul nu se poate opri de la păcatele sale și de a se îndulci de cele făcute și nici de a se opri să nu mai judece făptura lui Dumnezeu. Ferice de cel ce s-a învrednicit cu adevărat de acestea, și nu în chip fățarnic și cu multă răutate.

Zis-a iarăși: Iată lucrarea celor ce în adevăr se căiesc cu duhul și cu simțirile: nu judeca pe aproapele. În adevăr, dacă te îngrijești de păcatele tale, nu le mai vezi pe cele ale aproapelui.

Zis-a iarăși: Cine face rău pentru rău, este departe de căință. Cel ce din slavă deșartă se ia după un lucru lumesc, este departe de întristarea minții. Cel ce se mâhnește că părerea sa nu a fost luată în seamă, este străin de întristare. Este departe de întristare cel ce voiește să fie mai mare și cel ce vrea să se facă voia sa.

Este lucru rușinos pentru cineva să zică despre altul că este bun sau rău, fiindcă îl socoate pe acela mai rău decât pe sine. Este lucru rușinos pentru cineva să se ocupe de lucruri care nu-l privesc pe el, e o greșeală și amară robie, care nu-l lasă să-și vadă păcatele sale.

Dacă te superi când cineva te ocărăște, nu ai adevărata întristare. Dacă suferi când te-ai păgubit într-o neguțătorie, nu ai adevărata întristare. Dacă te tulburi,

~~fiind~~ învinuit de un lucru pe care nu-l știi, nu ai întristare. Dacă primești laudele ce ți se aduc, nu ai întristare. Dacă te înghesui pe lângă mai marii lumii, dorind prietenia lor, nu ai întristare. Dacă într-o convorbire cu alții nu ~~sunți~~ sunt de aceeași părere cu tine, iar tu ții la părerile tale, nu ai întristare. Dacă vorbele tale fiind nesocotite, ~~tu~~ te mâhnești, nu ai întristare.

Toate acestea arată că omul cel vechi trăiește, că ~~este~~ în putere, că nu are cine să-i stea împotrivă și că ~~este~~ adevărata întristare.

Cel ce lucrează după Dumnezeu, are nevoie de ochi ~~de~~ înțelegător, ca să-și dea seama că de voie este vrăjmaș ~~lui~~ Dumnezeu. Dacă păzești poruncile lui Dumnezeu și ~~tot~~ lucru îl faci cu știință, pentru Dumnezeu, dacă ești ~~convins~~ că nu poți plăcea lui Dumnezeu pe măsura slavei Sale și dacă ai înaintea ochilor păcatele tale, acestea ~~se vor~~ împotrivi celui rău, care vrea să te doboare cu ~~gândul~~ că ești mântuit și vor păzi cele zidite cu ajutorul ~~întristării~~. Atunci te vei cunoaște pe tine și vei ști unde ~~să~~ ~~slăbăvești~~ (Apocalipsa 2, 13).

Zis-a iarăși: Nu socoti în inima ta că ai dobândit ~~învingerea~~. Căci până ce omul nu s-a înfățișat la judecată, ~~nu a~~ auzit hotărârea și nu știe locul ce i s-a orânduit, nu ~~trebuie~~ să se încreadă în sine. Căci teama este a bine ~~plăcea~~ lui Dumnezeu.

Zis-a iarăși: Întristarea după Dumnezeu, care mis-
~~te~~ ~~inima~~, duce la stăpânirea simțurilor, și împotrivirea
~~de~~ ~~trezvie~~ păzește întregi puterile minții. Omul singur
~~este~~ ~~neputincios~~ și trebuie să nu se încreadă în sine, ci
~~fiind~~ odihnă trebuie să se ostenească până se află în trup.

Fericiți cei ce nu socot că lucrul lor este bineplăcut Domnului și care se tem de ziua întâlnirii cu Dumnezeu, căci ei nu nădăjduiesc în faptele lor. Căci cunoscând fapta lui Dumnezeu, știu că nu ajung să împlinească cum se cuvine voia Lui, ci își cunosc slăbiciunea și se îndestulează întristarea lor, se plâng pe sine și nu se mai îngrijesc de alții, pe care numai Dumnezeu se cuvine să-i judece.

Zis-a iarăși: Atunci a ajuns la biruință cel ce se ostenește, când se află cu totul în stăpânirea lui Dumnezeu, când este desăvârșit, după voia Lui, când este scris în cartea vieții, când Îngerii vor mărturisi despre dânsul că a scăpat de domnii cei „de-a stânga“. Atunci mintea lui se află cu locuitorii cerului. Dar câtă vreme durează războiul, omul se află în frică și cutremur, biruitor sau biruit astăzi, biruitor sau biruit mâine, căci lupta apasă inima.

Însă nepătimirea nu știe de război; ea a primit plata și nu se mai îngrijorează de soarta celor trei, când ei, cu harul lui Dumnezeu, au ajuns la pace între dânsii. Iar cei trei sunt: sufletul, trupul și duhul, după cuvântul Apostolului (I Tesaloniceni 5, 23). El mai spunea, undeva într-o epistolă, că atunci când cei trei au devenit una prin lucrarea Sfântului Duh, nu mai pot fi despărțiți. *Căci Hristos a murit și a înviat, și nu mai moare; moartea nu mai are stăpânire asupra Lui* (Romani 6, 9). Moartea Sa a fost mântuire pentru noi, căci prin moartea Sa a omorât păcatul pentru totdeauna (Romani 6, 10), și învierea Sa a fost mântuire pentru noi, căci prin moartea Sa a fost viață pentru cei ce cred cu tărie în El. Și El a tămăduit de patimi pe cei ce sunt ai Săi, pentru ca ei să trăiască în Dumnezeu și să aducă roadă de dreptate.

Deci, nu te crede mort, câtă vreme ești asaltat de vrăjmași: fie în somn, fie când ești treaz. Căci atâta vreme cât bietul om se luptă, el nu are siguranță, și privind de departe, nu se încrede în lucrurile sale; pe când, cel fără de minte care cade în fiecare zi, se socotește biruitor, când nu este nici o luptă în stadion.

De aceea, Domnul nostru zice ucenicilor Săi: *Să nu salutați pe nimeni, în cale* (Luca 10, 4). *Salutați pe cei ce se află în casă, și dacă va fi acolo un fiu al păcii, rămâneți acolo, și pacea voastră se va odihni peste el* (Luca 10, 6).

Tot așa zice Elisei lui Gheezi, trimițându-l: *Dacă vei întâlni un om să nu-l binecuvintezi și să nu primești de la nimeni binecuvântare* (IV Regi 4, 29). El știa că acesta nu va da viață copilului și că nu va avea puterea să-l învieze. Dar când a intrat omul lui Dumnezeu și a văzut copilul întins pe pat, a încuiat ușa în urma lui, și a făcut ceea ce știa, urcându-se în pat peste copil, și coborându-se și plimbându-se de șapte ori. Și când simțurile s-au încălzit, prin voia lui Dumnezeu, ochii copilului s-au deschis (IV Regi 4, 32-35).

Ce să zicem noi, ticăloșii, care ținem mai mult la slava lumii decât la slava lui Dumnezeu? Care nu știm cum să ne luptăm, care ne grăbim să ajungem la odihnă, fără osteneală, și nu cunoaștem îndelunga răbdare a lui Dumnezeu? El lasă neghina împreună cu rodul cel bun și nu trimite să adune neghina înainte de vremea secerișului (Matei 13, 24-30). Ori, Ghezi a mers în fugă, dar nu a izbutit să învieze copilul, fiindcă iubea mai mult slava oamenilor decât slava lui Dumnezeu.

Fericiți sunt ochii care nu îndrăznesc să se ridice către Dumnezeu, care își cunosc păcatele și se roagă pentru iertarea lor. Și vai de cei ce-și pierd vremea, socotindu-se fără păcate, care-și calcă în picioare conștiința, ca să nu-i mustre, și nu-și dau seama că nu-i puțin lucru a fi în neorânduială cu ceva. După cum plugarul socotește nefolositoare sămânța care nu încolțește și se întristează de osteneala sa, pentru că aceea nu a crescut, tot așa și omul, chiar dacă ar cunoaște toate tainele și știința (I Corinteni 13, 2), chiar dacă ar face multe minuni și tămăduiri (Matei 7, 22), chiar dacă ar răbda multe nevoințe, dacă și-ar da și hainele Sale, încă este stăpânit de teamă, neputând să se încreadă în conștiința sa, fiindcă are vrăjmași care-l urmăresc, și-i întind curse, până ce va auzi acest cuvânt: *Dragostea nu cade niciodată, ci toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă* (I Corinteni 13, 7).

Vai, câte osteneți cere calea lui Dumnezeu! Precum Însuși a spus-o: *Strâmtă este ușa și îngustă calea care duce la viață și puțini o află* (Matei 7, 14). Iar noi, cei leneși și stăpâniți de patimi, o socotim că este odihnă, neputând purta jugul despre care El zice: *Luați jugul Meu și învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun și sarcina Mea ușoară* (Matei 11, 29-30).

Cine este omul cel înțelept, după Dumnezeu, și plin de teamă, care să nu lupte din toate puterile ca să se nevoiască în osteneală și să fugă de lume, în liniște, trezvie și grijă, ca să nu se socotească nevrednic de a rosti numele lui Dumnezeu?

Din pricina patimilor care lucrează în noi, Stăpânul și Domnul Iisus a venit să le omoare în noi, care nu mai umblăm după trup, ci după duh, învățându-ne toată voia Tatălui. El spune ucenicilor Săi, învățându-i: *Când veți face toate cele ce vi s-au poruncit, să ziceți: Slugi netreb-nice suntem, că ceea ce am fost dator să facem, am făcut* (Luca 17, 10). El a spus acestea celor ce se ostenesc și se păzesc, pentru ca ei să cunoască pe cei ce le jefuiesc și le răpesc osteneala.

Un om fuge de spaimă când vede un animal otrăvitor: fie șarpe, fie viperă, fie scorpion, fie orice fiară cu venin de moarte. Pe când sufletul nerușinat și ticălos, stă nemișcat în fața lucrurilor care-l omoară, nu fuge de ele, nu se ferește, ci se complace în ele și li se supune cu toată inima. De aceea își irosește vremea zadarnic și fără rod.

CUVÂNTUL XXIV

Despre nepătimire

Pe calea virtuților sunt căderi, pentru că există vrăjmașul; se află schimbare și mutare; este îndestulare și lipsă, este nedesăvârșire și deznădejde; este bucurie și osteneală a inimii, este sporire și poticnire. Căci așa este călătoria, până ce vei intra în odihnă.

Pe când nepătimirea, este străină de toate acestea și nu are nevoie de nimic, fiindcă se află în Dumnezeu și Dumnezeu într-însa. Ea nu mai știe de vrăjmași, de cădere, de necredință, de osteneală, pentru a le păzi, de

teamă de patimi, de vreo poftă de ceva, de vreun necaz adus de vrăjmași. Slava sa e mare și nemăsurată.

Câtă vreme este teama de vreo patimă oarecare, suntem departe de nepătimire, și câtă vreme avem vreo muștrare în conștiință, suntem străini de ea.

Așa este trupul pe care l-a luat Iisus și așa este dragostea pe care El a poruncit-o ucenicilor Săi să o lucreze cu bucurie. Din această pricină, mulți neștiutori credeau că au ajuns la nepătimire, dar patimile încă trăiau în sufletul lor; nu-și aveau trupurile curățite deplin, și-și neglijau îndatoririle lor.

Iertați-mă, pentru Dumnezeu!

CUVÂNTUL XXV

Către Avva Petru, ucenicul său

Când îmi scrii: „Vreau să mă pocăiesc lui Dumnezeu pentru păcatele mele, dacă Domnul mă va izbăvi de această amară grijă a acestui veac“. Bine ai spus: „dacă mă vei izbăvi de grija acestui veac“, căci nu este cu putință a avea în același timp grijă de amândouă, precum adeseori a zis Domnul: *Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona* (Matei 6, 24).

Mamona este tot lucrul acestei lumi. Dacă omul nu-l părăsește, nu poate sluji lui Dumnezeu. Iar slujirea lui Dumnezeu aceasta este: a nu avea nimic străin în minte când Îl lăudăm, nici poftă, când ne rugăm, nici răutate, când Îi cântăm, nici ură când I ne închinăm, nici

invidia cea rea care este poticnire în convorbirea cu El, nici poftă rușinoasă în mădularele noastre, când ne aducem aminte de El. Că toate acestea sunt ziduri întunecoase care închid pe bietul suflet și nu poate sluji lui Dumnezeu cu curăție când se află în ele, fiindcă îl țin pe loc și nu-l lasă să alerge întru întâmpinarea lui Dumnezeu, ca să-L laude în taină, să I se roage cu dulceața dragostei, întru desfătarea inimii și cu o sfântă voință, pentru ca să fie luminat de El. Din această pricină, mintea e mereu întunecată și nu poate spori după Dumnezeu, pentru că nu are grijă să taie aceste lucruri cu pricepere, și îi este cu neputință să le taie, dacă nu s-a lepădat de grija cea lumească.

Sunt două „materii” care au putere asupra sufletului. Una vine din afară: aceasta este grija acestui veac pentru odihna trupului, cealaltă dinlăuntru, este aceea a patimilor, care se împotrivesc virtuților. Însă sufletul nu o vede pe cea dinlăuntru, adică pe cea a patimilor, dacă nu este slobod de cea din afară. De aceea zice și Domnul: *Cine nu se leapădă de toate voile sale, nu poate să fie ucenicul Meu* (Luca 14, 33). Materia cea din afară vine din voință, iar cea dinlăuntru vine din purtarea cea din afară.

Stăpânul nostru Iisus, știind că voința le conduce pe amândouă, ne-a poruncit să o tăiem. Câtă vreme sufletul se îngrijește de lucrurile cele din afară, duhul este mort și patimile cele dinlăuntru își arată fără opreliște puterea. Dacă sufletul ascultă cuvântul lui Iisus, își taie toate voile și urăște tot lucrul acestei lumi, atunci și mintea se trezește și se luptă, până ce le izgonește din casa

sa, veghind fără încetare asupra sufletului și păzindu-l să nu se mai întoarcă la cele ce îl vatămă.

Sufletul se aseamănă cu o femeie tânără ce trăiește cu bărbatul ei. Când bărbatul iese afară din casă, ea lasă teama și supunerea și nu mai are râvnă pentru grija celor din casă. Dar când bărbatul se întoarce, ea este cuprinsă de teamă și lasă cele ce făcea și se îndeletnicește cu cele după voia bărbatului, iar el se ocupă cu treburile casei, unde este nevoie. Așa și mintea: dacă este trează se îngrijește de suflet și-l păzește neconținut; până ce naște și crește copii cu el, și de aici se fac amândoi o singură inimă; sufletul este supus minții și o ascultă, cum scrie Apostolul: *Bărbatul este cap femeii* (I Corinteni 11, 3), și de asemenea: *Bărbatul nu este dator să-și acopere capul, fiind chipul și slava lui Dumnezeu, iar femeia este slava bărbatului. Că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat. De aceea, femeia trebuie să aibă semn de supunere pe capul ei, pentru îngeri; însă nici bărbatul fără femeie, nici femeia fără bărbat, în Domnul, căci precum este femeia din bărbat, tot așa și bărbatul prin femeie, și toate de la Dumnezeu* (I Corinteni 11, 7-12).

Cuvântul acesta este pentru cei ce se învrednicesc să se facă una în Domnul și care nu mai sunt despărțiți. Aceștia se roagă lui Dumnezeu în toată curăția, care binecuvintează pe Dumnezeu cu inimă sfântă și Dumnezeu îi luminează, că sunt adevărații închinători pe care îi caută Dumnezeu (Ioan 4, 23) și despre care El a zis: *Voi locui în ei și voi umbla cu ei* (II Corinteni 6, 16).

Aceasta înseamnă ceea ce a zis El: *Dacă doi din voi se vor învoi între ei, tot ceea ce vor cere întru numele Meu,*

li se va da (Matei 18, 19). El voiește ca cei ce sunt ai Săi să fie curați de materia cea văzută și de cea ascunsă în suflet și de tot ceea ce El a nimicit în Trupul Său, prin întrupare, precum a zis: *Rămâneți în Mine și Eu întru voi* (Ioan 15, 4).

Vezi, frate? El voiește ca noi mai întâi să rămânem în El prin purtarea noastră și El va rămâne în noi prin curăție, după puterea noastră.

Dar poate va zice cineva: „Eu rămân în El prin botez, dar nu pot duce această viață“.

Ascultă, preaiubite: Este sigur că cel ce primește botezul, îl primește pentru nimicirea păcatului, precum zice Apostolul: *Noi ne-am îngropat prin botez împreună cu El în moarte, ca să se nimicească trupul păcatului, pentru ca noi să nu mai slujim păcatului* (Romani 6, 4-6). Căci este cu neputință ca Hristos și păcatul să stea împreună, iar dacă Hristos se află în tine, păcatul a murit iar duhul este viu pentru dreptate (Romani 6, 8-10), precum a zis Apostolul: *Femeia măritată este legată prin lege de bărbatul ei, cât trăiește el; iar dacă bărbatul îi moare, este slobodă de legea bărbatului ei. Dar trăindu-i bărbatul, ea se cheamă preacurvă de va fi cu alt bărbat; iar de îi va muri bărbatul, ea este slobodă de lege și nu este preacurvă dacă ia alt bărbat* (Romani 7, 2-3). Tot așa și cel ce voiește să știe dacă Hristos sălășluiește într-însul, va cunoaște aceasta din gândurile sale. Câtă vreme păcatul îi înșeală inima, Dumnezeu nu locuiește într-însul și Duhul Său nu află în el odihnă. Căci Dumnezeu locuiește în chip firesc în omul care împlinește poruncile Lui și omul în Dumnezeu, dacă sufletul său este liber, cum zice

Apostolul: *Cel ce se unește cu desfrânata este un singur trup cu ea, și cel ce se unește cu Domnul, se face un singur Duh cu El* (I Corinteni 6, 16-17). Tot ceea ce este împotriva firii e numit desfrânare.

Deci, dacă sufletul este slobod și dacă s-a eliberat de piedicile din văzduh, atunci el rămâne în Dumnezeu și se împărtășește din Duhul Său, după cuvântul: *Cel ce se unește cu Domnul, face cu Dânsul un singur Duh*. Și Duhul îl învață cum să se roage, iar el I se închină neîncetat. Iar Acela este unit cu dânsul și rămâne în el, îl povățuiește și de-a pururea îl odihnește și îi descoperă slava Sa și harurile Sale cele negrăite. Sufletul cu adevărat se naște din El prin botez și prin insuflarea Duhului, precum este scris: *Cel născut din Dumnezeu nu păcătuiește și cel viclean nu se atinge de el* (I Ioan 5, 18), căci este născut din Dumnezeu, cum spune Evanghelia: *Nu veți intra în împărăția cerurilor, dacă nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii* (Matei 18, 3); și încă ca niște prunci de curând născuți să doriți laptele duhovnicesc și neprefăcut, ca prin el să creșteți spre mântuire (I Petru 2, 2).

Dar care este lucrarea pruncului? Pruncul, dacă îl lovești plânge și este vesel cu cei ce se bucură de el. Dacă îl ocărăști, nu se supără, și când îl lauzi nu se mândrește. Dacă cinstești pe altul mai mult decât pe el, nu este invidios. Dacă îi iei lucrurile lui, nu se tulbură, dacă-i dăruiești ceva, nu ia aminte. Nu se judecă cu nimeni, nu se ceartă din pricina lucrurilor sale, nu urăște pe nimeni. Dacă este sărac, nu se întristează; dacă este bogat, nu se înalță. Dacă vede o femeie, nu o pofteste. Plăcerea sau neliniștea nu-l chinuie. Nu judecă pe nimeni, nu invidiază

pe nimeni. Nu se laudă cu cele ce nu știe, nu râde de înfățișarea aproapelui, nu vrăjμάșuiește pe nimeni, nu se fățarnicește, nu caută slava acestei lumi, nu umblă după bogății, nu-i place să poruncească, nu-i încrezut, nu-i certăreț, nu e stăpânit de patimi, nu se tulbură pe nimeni. Dacă îl despoi, nu se supără, nu ține la voia sa, nu se teme de foame sau de răufăcători, nici de animale sălbatice, nici de război. Dacă se întâmplă prigoană, el nu se tulbură.

Așa este cel despre care Domnul a zis: *Dacă nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în Împărăția lui Dumnezeu* (Matei 18, 3).

Iar după ce pruncul crește puțin și răul începe să locuiască într-însul, Apostolul ne spune iarăși: *Să nu mai fim prunci aruncați de valuri și purtați de tot vântul învățaturii, în amăgirea oamenilor întru vicleșug, spre uneltirea înțelepciunii, ci, ținând adevărul în dragoste, să creștem în toate întru El, care este capul - Hristos* (Efeseni 4, 14-15). Și adaugă: *Cu lapte v-am hrănit, iar nu cu bucate, căci încă nu puteți mânca, și nici măcar acum nu puteți* (I Corinteni 3, 2). Și iarăși: *Câtă vreme moștenitorul este prunc, nu se deosebește cu nimic de rob, cu toate că este stăpân peste toate, ci este sub epitropi și îngrijitori până la vremea rânduită de tatăl său; așa și noi, când eram prunci, eram robiți sub stihiiile lumii* (Galateni 4, 1-3). Și iarăși: *Fugi de poftele tinereții* (II Timotei 2, 22).

Deci, el ne învață să părăsim copilăria, zicând: *Fraților, nu fiți copii cu mintea, ci cu răutatea, fiți prunci. La minte, fiți desăvârșiți* (I Corinteni 14, 20). Deci, lucrul acestor copii este ceea ce spune Apostolul Petru: *Lepădați*

dar toată răutatea și tot vicleșugul și fățarnicia, pizma și toată clewetirea ca niște prunci de curând născuți (I Petru 2, 1-2).

Frate, știi tu care este înțelesul cuvântului pe care l-ai auzit de la Stăpânul nostru Iisus: *Amin, amin zic vouă, de nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor?* (Matei 18, 3).

Acest cuvânt ne umple de teamă, căci a fost rostit cu jurământ: *Amin, amin zic vouă; că El Însuși este Aminul.* De aceea Apostolul zice: *Fiindcă nu avea pe nimeni mai mare decât El, S-a jurat pe Sine Însuși, zicând: Cu adevărat, binecuvântând, Te voi binecuvânta* (Evrei 6, 13).

Să înțelegem bine cuvântul și să cugetăm la el în toată vremea cu frică și cu cutremur, ori de câte ori vrăjmașul ne ațâță împotriva aproapelui, sau când cineva ne rănește, ne ocărăște sau ne defaimă, sau când cineva se ceartă cu noi, nevoind să asculte, sau când necurata mânie ne chinuie, căutând vreun rău făcut de aproapele, ca să ne întunece sufletul cu pornire și cu ură.

Deci, dacă ceva din acestea se iscă în sufletul nostru, să ne grăbim a ne aduce aminte de cuvântul Stăpânului: *Amin, amin zic vouă, de nu vă veți întoarce și de nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor* (Matei 18, 3).

Cine nu se va teme, auzind acest cuvânt? Sau ce înțelept, dorind să-și mântuiască sufletul, nu va arunca de la inimă toată ocara pe care o spune aproapelui său? Sau cine, temându-se de gheenă, nu va lepăda toată ura de la inimă, ca să nu fie izgonit afară din Împărăție? Căci cuvântul rostit de Mântuitorul este hotărât: *Dacă nu vă*

veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra întru împărăția cerurilor.

Greu este acest cuvânt pentru cei ce țin la voia lor, pentru cei ce iubesc lumea, pentru cei ce nu cunosc darul Sfântului Duh; căci dacă acesta ar veni peste ei, ar uita tot răul, și i-ar învăța, potrivit cu darurile Sale, în locul mâniei, blândețea; în locul vrăjmășiei, pacea; în locul lașității, răbdarea; în locul urii, dragostea; căci așa sunt cei ce s-au învrednicit de nașterea cea din nou.

Să ne grăbim, deci, a tăia de la inimă ce ne-a zis marele Apostol și să o aruncăm pentru a ajunge la măsura pruncului. Căci cei ce au avut grijă și și-au tăiat-o de la sufletul lor, au ajuns la sfânta bărbăție și la desăvârșire.

Domnul, după ce a suflat asupra ucenicilor și le-a zis: *Luați Duh Sfânt* (Ioan 20, 22), li s-a arătat la țărmul Mării Galileii, zicând: *Fiilor, aveți ceva de mâncare?* (Ioan 21, 5), arătându-le că prin suflarea Duhului Sfânt, i-a făcut prunci, deși cu trupul nu erau prunci. Este scris, de asemenea: *Iată Eu și pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu.*

Deoarece pruncii s-au făcut iarăși părtași „trupului și sângelui“, în chip apropiat S-a împărtășit și El de acestea, ca prin moarte să surpe pe cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul, și să-i izgonească pe aceștia (Isaia 8, 18 și Evrei 2, 13-15). De „trupul și sângele“ cui S-a făcut părtaș, „dacă nu de al acelora care au lepădat toată stricăciunea și au ajuns la măsura sfintei pruncii?“. Aceștia s-au făcut desăvârșiți, după cuvântul Apostolului: *Până ce vom ajunge toți la unitatea credinței Fiului lui Dumnezeu, la starea de bărbat desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos* (Efeseni 4, 13). Și încă:

Creșterea trupului să fie spre zidire în dragoste (Efeseni 4, 16). Acestora le scrie Apostolul Ioan, zicând: Vă scriu vouă, copiilor, fiindcă ați cunoscut pe Tatăl; vă scriu vouă, părinților, pentru că ați cunoscut pe Cel ce este de la început; v-am scris vouă, tinerilor, pentru că ați biruit pe cel viclean (II Ioan 2, 12-13).

Să știți că cei ce s-au făcut prunci cu răutatea, aceia sunt luptători împotriva vrăjmașului, fiindcă s-au dezbrăcat de armura lui, care este răutatea. Dar ei s-au făcut și părinți și au ajuns măsura desăvârșirii, deoarece li s-au făcut descoperiri și taine, ca să ajungă la înțelepciune, la unitate, la blândețe și la curăție. Căci acestea sunt lucrurile blândeții și aceia sunt cei ce preamăresc pe Hristos în trupurile lor (I Corinteni 6, 20).

Să ne luptăm, dar, preaiubiți frați, în această vreme de mare foamete care a venit pe pământ, fără să ne dez-nădăjduim, ci rugând necontenit bunătatea lui Dumnezeu să ne ajute, ca să nu fim înșelați de viclenia celui rău și zavistnic, care face răul fără milă și cu nerușinare, zicând: „Dacă nu azi, atunci mâine, că nu voi slăbi până ce nu voi pune mâna pe el“. Ci noi să ne rugăm cu stăruință, zicând ca Sfântul David: *Caută-mă, auzi-mă, Doamne, Dumnezeul meu; luminează ochii mei, ca nu cumva să adorm întru moarte, ca nu cumva să zică vrăjmașul meu: «Întăritu-m-am asupra lui». Cei ce mă necăjesc se vor bucura dacă mă voi clătina (Psalmul 12, 4-5).*

Dacă ei ne asaltează, să strigăm zicând: *Dumnezeule, cine se va asemana Ție? Să nu taci, nici să Te liniștești, Dumnezeule! Că iată vrăjmașii Tăi s-au întăritat, și cei ce Te urăsc au ridicat capul, împotriva poporului Tău*

au lucrat cu vicleșug și s-au sfătuit împotriva lui, zicând: Să nu mai rămână nici-o urmă din Israil (Psalmul 82, 1-4). Sporind în Duhul Sfânt, Proorocul zice: Dumnezeu meu, fă-i ca o roată, ca trestia în fața vântului. Umples fețele lor de ocară, ca să cunoască că Tu singur ești Domnul (Psalmul 82, 12, 15 și 17).

Iată, cei ce luptă prin credință, își întăresc inima împotriva vrăjmașului și, mai înainte de a se lupta cu ei, s-au întărit cu putere pe Sfânta Piatră, care este Hristos (I Cor. 10, 4), zicând cu inima tare: *Înconjurați-mă ca albinele fagurul, dar s-au atins ca focul în spini și, în numele Domnului, i-am înfrânt pe ei (Psalmul 117, 12).*

Dacă vedem că vrăjmașii ne înconjoară cu viclenia lor, adică cu acedia, ca să ne slăbănogească sufletul cu plăcerea, sau să ne mâniem împotriva aproapelui, când nu-și face datoria; fie să ne întunece ochii cu pofta trupească sau cu lăcomia spre mâncare; fie cu nesocotirea aproapelui, fie cu deosebirea fraților, zicând: cutare este bun, iar cutare este rău.

Deci, dacă ne asaltează cu aceste patimi, să nu ne descurajăm, ci ca David să strigăm cu inima tare, zicând: *Domnul este apărătorul vieții mele. De s-ar rândui împotriva mea oștire, nu se va înfricoșa inima mea. De s-ar ridica împotriva mea război, eu în El nădăjduiesc. Una am cerut de la Domnul, pe aceasta o voi căuta, ca să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele. Ca să văd frumusețea Domnului și să cercetez locașul Lui cel Sfânt. Că Domnul m-a ascuns în cortul Său și iată, acum a înălțat capul meu peste vrăjmașii mei (Psalmul 26, 2-10).*

Iată ce fac cei ce și-au deșteptat mintea lor dintre cei morți, pe care Apostolul îi numește „noapte“, când zice: *Noi nu suntem ai nopții, nici ai întunericului* (I Tesaloniceni 5, 5). Și muștrând pe cei ce nu se îngrijesc de sine, el zice: *Căci cei ce dorm, noaptea dorm, și cei ce se îmbată, noaptea se îmbată* (I Tesaloniceni 5, 7). Și iarăși: *Ziua Domnului vine ca un fur* (I Tesaloniceni 5, 2), și ei nu pot scăpa de ea, fiindcă se află în noapte. Și zice celor ce-și trezesc mintea din patimi, care sunt noapte: *Să ne îmbrăcăm cu platoșa credinței și cu coiful nădejdi de mântuire* (I Tesaloniceni 5, 8).

Să facem deci, tot lucrul cu trezvie, cu luare aminte în tot ceasul la sufletul nostru, ca să nu facă nimic în afară de cele firești, căci sufletul din fire este nestatornic, după cuvântul Proorocului Isaia, care zice: *Domnul îți este milostiv ție, că ești sărman, lovit de vijelie și fără mângâiere* (54, 10-11). Sufletul se aseamănă cu fierul: ruginește dacă este neîngrijit, și dacă îl bagi în foc fierul este ca focul și nimeni nu-l poate ține în mână, că este de foc.

Așa este și sufletul. Dacă stă în Dumnezeu și în lucrurile Lui, se face foc care arde pe toți vrăjmașii săi, care îl ruginiseră prin nepăsare, și îl curăță din nou, ca pe fier. El nu-și mai găsește plăcerea în lucrurile lumii, ci își află odihna în firea sa, de care s-a învrednicit, și pe care o avea la început. Dar dacă sufletul își părăsește firea sa, moare, cum mor animalele pe care le bagi la apă, fiindcă firea lor este pământească. La fel și peștii, dacă îi scoți din apă pe uscat, mor, fiindcă firea lor este din apă. De asemenea, păsările, se simt în voia lor în văzduh, iar

când se așează pe pământ se tem să nu fie prinse. Tot așa și sufletul, este desăvârșit când se află în starea sa firească, iar dacă o părăsește, moare degrabă.

Cei ce s-au învrednicit să păzească aceste daruri, privesc lumea ca pe o temniță și ar vrea să scape de ea, ca să nu moară. Acest suflet nu mai poate iubi lumea, chiar dacă ar vrea. El își aduce aminte de starea în care se afla înainte de întoarcerea sa la Dumnezeu, în ce stare se afla când îl pustiise lumea.

În ce chip atunci, când vrăjmașul unui împărat intră într-un oraș, mai marii orașului, cuprinși de frică, trec de partea lui și, siliți de răutatea aceluia, se grăbesc să răstoarne chipurile împăratului și să anuleze legile lui, iar dacă acesta dictează alte legi aspre, își ridică chipul propriu și silește pe întregul popor să slujească. Iar dacă locuitorii orașului înștiințează în taină pe împăratul legitim, zicându-i: „Vino în ajutorul nostru“, el vine plin de mânie cu armata sa. La această veste locuitorii orașului îi deschid porțile cu bucurie; el intră, nimicește pe vrăjmași, îi dăruie chipul ridicat prin silnicie și-i anulează legiurile; orașul se bucură și împăratul își reface legile și chipul, se instalează în oraș și-l întărește, pentru ca nimeni să nu-l mai poată cuceri, iar pe locuitori îi învață cum să lupte ca să fie fără teamă, înaintea oricărui inamic.

La fel este și sufletul. După Sfântul Botez, vrăjmașul l-a robit din nou, l-a umilit cu toate vicleșugurile sale rușinoase, a răsturnat chipul Împăratului și l-a pus pe al său și legile sale; l-a silit să se grijească de acest veac, l-a îndemnat să săvârșască nelegiuirea fără rușine, și a făcut cu el ce a voit. Dar, în sfârșit, bunătatea sufletească a

Marelui Împărat Iisus a trimis pocăință, și sufletul s-a înveselit. Pocăința a deschis ușa și Marele Împărat Hristos a intrat, a ucis pe vrăjmașul Său, i-a nimicit chipul și legile sale nelegiuite și, liberându-l, l-a pecetluit cu Sfântul Său Chip, i-a dat legi sfinte și l-a învățat să lupte cu toate puterile, și de acum El se odihnește în acest suflet, care de acum a devenit al Său. Aceasta a fost nașterea din Dumnezeu.

Nu este cu putință ca sufletul să intre într-o odihnă Fiului lui Dumnezeu, dacă nu poartă pecetea Împăratului. Așa cum, nici un negustor nu primește și nici nu plătește cu monedă care nu are chipul împăratului; nici un zaraf nu o schimbă și nici împăratul nu o primește în vistierie. Tot așa și sufletul, dacă nu poartă chipul Marelui Împărat Iisus, îngerii nu se bucură de el, și Împăratul îl izgonește, zicând: „Cum ai intrat aici, neavând chipul Meu?” (Matei 22, 12). Semnul chipului Său este dragostea, căci El Însuși zice: *După aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă vă veți iubi unii pe alții* (Ioan 13, 35).

Dar nu-i cu putință să rămână cu noi dragostea Lui, dacă sufletul este împărțit, căutând pe Dumnezeu și iubind lucrurile lumii. Precum o pasăre nu poate zbura numai cu o aripă sau dacă este agățată de ceva, tot așa sufletul nu poate spori după Dumnezeu, dacă este legat de ceva din lume. De asemenea, precum o corabie, dacă-i lipsește ceva de la cârmă, nu poate pluti spre țintă, tot așa sufletul, nu poate trece valurile patimilor, dacă-i lipsește vreuna din virtuți.

În ce chip marinarii pe mare nu poartă nici haine frumoase, nici mâneci la haine, nici ghete, căci dacă nu

sunt goi nu pot naviga; tot așa și sufletului îi este cu neputință să treacă valurile vânturilor potrivnice ale răutății, dacă nu este despuiat de lucrurile lumii.

Iarăși: precum un ostaș, care merge să se lupte cu vrăjmașul împăratului, nu-și poate păzi viața dacă-i lipsește ceva din armura sa, tot așa nu-i cu putință monahului să reziste patimilor, dacă-i lipsește vreo virtute. Și precum când vrăjmașii vor să intre într-o cetate întărită care are ruinate o parte din întărituri, ei se silesc să intre prin spărtură, deoarece, chiar dacă sunt paznici la porți, ei nu pot să reziste inamicului, dacă nu a fost refăcută întăritura dărâmată; tot așa este cu neputință călugărului nevoitor să reziste vrăjmașului, dacă se află sub stăpânirea vreunei patimi și nu poate ajunge nici la măsura desăvârșirii.

Nu spun eu aceasta, ci Dumnezeuiasca Scriptură: *Și Dumnezeu a zis lui Noe: În neamul acesta, numai pe tine te-am văzut drept înaintea Mea* (Facere 7, 1). A zis și către Avraam: *Fii fără prihană înaintea Mea și voi încheia cu tine un legământ veșnic* (Facere 17, 1-2). Și Isaac, binecuvântând pe fiul său, Iacov, a zis: *Să te întărească Dumnezeul meu, ca să poți împlini toată voia Lui*. Scribe, de asemenea, la Numeri: *Oricine a făcut făgăduință, să se ferească de vin, de sicheră, de oțet de vin, de băutură fermentată și nimic din cele făcute din struguri să nu bea* (6, 2-4). Tot așa și în Deuteronom: *Când vei ieși cu război asupra dușmanilor tăi, ferește-te de tot ce este rău* (23, 9), până când dușmanul tău va fi dat în mâinile tale. *În cetățile celor șapte neamuri să nu lași nici un suflet în viață, ca să nu te învețe să păcătuiești împotriva Mea* (Deuterono-

mul 20, 17-18). Și ca să ne învețe ca să nu deznădăjduim, când zicem: „Cum îi vom nimici, când aceia sunt atât de mulți?“, El ne zice: *Nu poți să-i pierzi repede, ca să nu se pustiască pământul și să se înmulțească fiarele câmpului, ci încetul cu încetul, până ce te vei înmulți și vei crește și Dumnezeu îți va lărgi hotarele* (Deuteronomul 7, 22). Și de asemenea, le dădu această poruncă: *Bagă de seamă, să nu faci legământ cu cananeenii, că îi voi nimici înaintea ta* (Deuteronomul 7, 2). Și când Iosua Navi merge să înconjoare Ierihonul și să-l dărâme, Dumnezeu zice: *Să blestem cetatea cu tot ce este în ea* (Iosua 6, 17). Și când a vrut să lupte împotriva cetății Ai, Israil a întors spatele în fața lor și nu putea să lupte cu dușmanii, pentru că Achar furase ceva din cele sortite blestemului. Atunci Iosua, aruncându-se cu fața la pământ, plânse înaintea lui Dumnezeu, zicând: *Ce voi face, că Israil a întors spatele vrăjmașilor săi?* (Iosua 7, 8). Iar conducătorul oștirii Domnului i-a zis: *Pentru că blestemul este în mijlocul tău, Israile, nu vei putea sta împotriva vrăjmașilor tăi* (Iosua 7, 13); și el nu a mai ieșit la luptă până ce nu a nimicit pe Achar.

Vedem că Dumnezeu i-a luat lui Saul domnia, pentru că el luase de la Amalec ceea ce era sortit blestemului (I Regi 15, 15). Și pentru că Ionatan băgase sulița lui într-un fagure de miere și o dusesse la gură, Dumnezeu nu a ascultat pe Israil în ziua aceea (I Regi 14, 27). Eclesiastul zice, de asemenea, pentru a ne învăța că, o foarte mică patimă nimicește puterea virtuții: *Muștele moarte strică untdelemnul, puțină nebunie strică prețul la multă înțelepciune* (Eclesiastul 10, 1). Iezechil zice iarăși:

În ziua în care dreptul se va abate de la dreptatea sa, eu îi voi pune întristarea înaintea feții sale, și nu-mi voi mai aduce aminte de dreptatea sa (Iezechil 18, 24). Apostolul zice iarăși: Puțin aluat dospește toată frământătura (Galateni 5, 9).

Anania și Safira, femeia sa, care luaseră o parte din prețul ogorului și mințiseră, căzură degrabă la picioarele Apostolilor și muriră, din pricina acestei fapte mărunte (Fapte 5, 1-10). Apostolul Iacov zice, de asemenea: *Cel ce păzește toată Legea, de va greși într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat față de toate (Iacov 2, 10).*

Pentru a ne da putere să ne întoarcem la El, Dumnezeu zice prin Iezechil: *În ziua în care păcătosul se va întoarce de la calea nelegiurii sale și va face ceea ce este bun și drept, nu voi mai pomeni nelegiuirile lui și va trăi. Că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu, zice Domnul. Întoarceți-vă și vă pocăiți, de ce să muriți voi, casa lui Israil? (Iezechil 18, 21, 31-32). Și Ieremia zice, de asemenea: Întoarceți-vă la mine casă a lui Israil și eu vă voi vindeca, zice Domnul Atotțiitorul (Ieremia 3, 22). Și iarăși: Oare cel ce cade nu se mai scoală? Și cei ce rătăcesc drumul nu se mai întorc? De ce poporul acesta s-a rătăcit așa fără rușine; de ce s-a întărit rătăcirea lui și nu vrea să se mai întoarcă la Mine? - zice Domnul. Întoarceți-vă la Mine, și Eu voi veni la voi (Ieremia 8, 4-5).*

Și Domnul nostru Iisus Hristos zice, de asemenea: *Dacă veți ierta oamenilor greșelile lor și Tatăl vostru Cereșc va ierta vouă; iar de nu veți ierta, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă (Matei 6, 14-15). Zice și Apostolul Pavel: De va cădea vreun om în greșală, voi, cei duhovnicești,*

îndreptați pe unul ca acesta, cu duhul blândeții (Galateni 6, 1). Și Iacov zice: *Fraților, dacă unul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe, că cel ce a întors, pe păcătos de la rătăcirea lui, își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate* (Iacov 5, 19-20).

Iată că toate mărturiile Scripturilor ne îndeamnă să ne cercetăm pe noi înșine, ca nu cumva în osteneala noastră, să fim răi față de aproapele nostru, sau să ținem mânie asupra lui, fără să-l iertăm și așa să ne pierdem osteneala, și Domnul nostru Iisus să nu ne vină în ajutor în vremea năvălirii vrăjmașului. El Însuși a osândit pe cei ce fac astfel, zicând: *Slugă rea, eu ți-am iertat toată datoria, fiindcă m-ai rugat; nu se cuvenea să ai și tu milă față de cel împreună slugă cu tine? Și mâniindu-se, l-a dat chinuitorilor, până ce va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu Cel ceresc, vă va face vouă, dacă nu va ierta fiecare din voi, pe fratele său din toată inima* (Matei 18, 32-35).

Cercetează-ți deci, frate, inima în fiecare zi, în fața lui Dumnezeu și vezi ce se află într-însa. Ocara unui frate, ură, nedreptate, zavistie, mândrie, când zici: „Nu pot să văd pe cutare că este nesuferit!“? Dacă o astfel de otrăvă încolțește în inima ta, adu-ți aminte de cuvântul Domnului nostru Iisus, care zice: *Așa vă va face vouă și Tatăl vostru Cel ceresc, dacă nu va ierta fiecare pe fratele său, din toată inima.*

Tot așa și cel ce se teme de gheenă, va arunca toată răutatea de la inimă, ca să nu cadă asupra lui această grozavă hotărâre.

Ia aminte la inimă, frate, supraveghează-ți vrăjmașii, că sunt plini de răutate vicleană; și fii în inima ta în-

credințat de acest cuvânt: „E cu neputință omului să facă binele, atunci când face răul; pe când răul poate să-lășlui sub pretextul binelui“. De aceea Domnul ne-a învățat să luăm aminte la acest lucru, zicând: *Strâmtă este ușa, îngustă calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află, și largă și lată este cea care duce la pierzare și mulți merg pe dânsa. Păziți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar înlăuntru sunt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște* (Matei 7, 14-16). Dar care sunt roadele lor, dacă nu toate cele potrivnice firii, cu care ne asaltează, ca să le primim în inimă? Însă pe cei ce iubesc pe Dumnezeu din toată inima, proorocii cei mincinoși nu-i poate înșela să primească ceva din lucrurile lor, după cuvântul Apostolului: *Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul sau strâmtoarea, sau prigoana, sau foamea, sau golătatea sau sabia? Ci sunt încredințat că nici moartea, nici viața nici îngerii, nici căpeteniile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici altă făptură oarecare nu va putea să ne despartă de dragostea lui Hristos* (Romani 8, 35, 38-39).

Vezi, fratele meu, că cei ce iubesc pe Dumnezeu din toată inima, nimic din lume nu-i poate despărți de dragostea Lui? Ia aminte la tine, ca nu cumva vreun lucru al pierzării să te abată de la dragostea lui Dumnezeu; fie aur sau argint, casă sau plăcere, ură sau ocară, cuvântul tăios al cuiva, sau veninul balaurului care suflă în inima noastră. Nu te tulbura! Ci mai degrabă să ne sârguim a privi la șarpele de aramă făcut de Moise, după cuvântul lui Dumnezeu, pe care el îl pusese pe un lemn în culmea muntelui, pentru ca tot omul mușcat de șarpe

să-l poată vedea și să fie vindecat (Numeri 21, 8-9).

Domnul nostru, Iisus Hristos, este asemenea șarpelui de aramă. Pentru că șarpele este vrăjmașul, de care a ascultat Adam și s-a făcut vrăjmaș lui Dumnezeu. Dar Domnul nostru Iisus Hristos S-a făcut om desăvârșit în toate, afară de păcat (Evrei 4, 15), după asemănarea lui Adam, pentru noi.

Șarpele de aramă este asemenea cu cel ce s-a făcut vrăjmaș lui Dumnezeu, dar care nu are gând viclean, venin sau răutate, care nu se cațără nici nu șuieră, și nu are răsuflarea vrăjmașului. Domnul nostru Iisus Hristos a luat acest chip pentru stingerea veninului primit de Adam din gura balaurului și pentru a duce firea, devenită potrivnică firii, la starea sa firească.

El zice lui Moise: *Ce ai în mână? Și Moise răspunse: Un toiag. Aruncă-l la pământ (îi zise iarăși), și el îl aruncă și se făcu șarpe, și Moise fugi de lângă el. Dumnezeu îi zise: Întinde mâna și apucă-l de coadă. Și Moise îl apucă și se făcu toiag în mâna lui (Ieșire 4, 2-4). Și Dumnezeu îi zise: Ia toiagul care a fost schimbat în șarpe și lovește fluviul Egiptului înaintea lui Faraon, și apa se va schimba în sânge (Ieșire 7, 15-17). Și iarăși: Ia toiagul care a fost schimbat în șarpe și lovește Marea Roșie, și ea va seca (Ieșire 14, 16). Și iarăși i-a zis: Ia toiagul pe care-l ai în mână și cu care ai lovit marea, și lovește cu el stânca, și din ea va izvorî apă (Numeri 20, 8).*

Vezi, că cel ce merge pe urmele Domnului nostru Iisus Hristos, după ce fusese vrăjmaș și șarpe, a fost schimbat în toiag, și nici un vrăjmaș nu-i va putea sta împotrivă?

Această taină este mare: dacă balaurul își varsă veninul în noi, să ne grăbim a arunca ochii la Cel ce S-a urcat pe cruce, căci El a făcut aceasta pentru noi și a răbdat fără murmur, fără să răspundă vreun cuvânt rău, ci a rămas nemișcat, ca șarpele de aramă. Deci, dacă ne uităm la El și mergem pe urmele Lui, suntem vindecați de mușcăturile nevăzuților șerpi. De la El vine puterea și ajutorul, căci a zis: *Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălțat și Fiul Omului, pentru ca tot cel ce crede într-însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică* (Ioan 3, 14).

Aceasta înseamnă a merge pe urmele Lui, pentru a fi vindecați de El. Dar cum să fim vindecați dacă nu credem în atotputernicia Lui? În pustie, nu șarpele de aramă venea la cei mușcați ca să-i îngrijească, ci cel mușcat de șarpe se uita cu credință și era vindecat (Numeri 21, 9). Mulți au fost omorâți de șerpi, căci nu credeau în cuvântul lui Dumnezeu, după cum zice Apostolul: *Să nu ispitim pe Dumnezeu, cum Îl ispitiră aceia și pieriră mușcați de șerpi* (I Corinteni 10, 9).

Știi tu, frate, că și acum se află șerpi în suflet, care vor să ispitească pe Iisus? Iar a ispiti pe Iisus înseamnă a-L întreba de poruncile Sale și a nu le împlini, precum scrie: *Un legiuitor îi zise, pentru a-L ispiti: Învățătorule, care este cea dintâi și cea mai mare poruncă din Lege? Și Iisus îi zise: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul Tău din toată inima ta, și din tot sufletul tău, și pe aproapele tău, ca pe tine însuși. De aceste două porunci atârnă toată Legea și Proorocii* (Matei 22, 35-40).

Vezi că cei ce întreabă, fără să facă, se numesc ispititori? Că ei nu voiesc să creadă că șarpele de aramă poate să-i izbăvească de veninul nevăzutului șarpe.

Stăpânește-ți deci, inima, și nu te lăsa cuprins de moleșeală, zicând: „Cum aș putea păzi virtuțile, când sunt un om păcătos?”. Iar dacă omul părăsește păcatul și se întoarce la Dumnezeu, pocăința îl renaște, cum zice Apostolul: *Cum am purtat chipul celui pământesc, vom purta și chipul Celui ceresc* (I Corinteni 15, 49).

Vezi? El a dat omului putința să se schimbe, prin pocăința sa, într-un om cu totul nou.

Pruncul, câtă vreme se află la sânul mamei sale, ea îl păzește neconținut de tot răul; când plânge, ea îl alăptează. Din când în când ea îi mai dă și câte o palmă, ușurel, ca să primească laptele cu teamă, iar nu cu îndrăzneală. Dar când pruncul plânge, mama se înduioșează, căci este rodul pântecelui ei; îl mângâie, îl îmbrățișează, îl sărută, până ce îl alăptează.

Dacă-i arăți pruncului aur, argint, pietre scumpe, sau orice alte lucruri din această lume, el se uită la ele, dar când se află în brațele mamei sale, el le nesocotește pe toate, numai să sugă. Tatăl său nu-l ceartă, pentru că pruncul nu merge la lucru, și nici la război împotriva vrăjmașului, că este mic și nu poate; are picioare, și nu poate sta drept; are mâini, dar nu poate purta arma. Mama sa îl îngrijește cu multă dragoste, până ce, încetul cu încetul, va crește. Și dacă s-a făcut mai mărișor, și se bate cu altul, care îl trânteste la pământ, tatăl lui nu se supără, știind că copilul este mic. Când ajunge matur, se arată și puterea sa. Dacă este potrivnic dușmanilor ta-

tălui său, acesta îi încredințează atunci treburile sale, fiindcă este fiul său. Dar, dacă după toate ostenelile părinților săi pentru dânsul, el crescând devine o pacoste, dacă urăște pe părinți, dacă-și minte rudele și se unește cu vrăjmașii lor, atunci părinții lasă toată bunăvoința și îl izgonește din casa lor, lipsindu-l de moștenire.

Iar noi, frate, să luăm aminte la noi înșine, și să stăm la adăpostul pocăinței, să primim laptele din sfântul ei piept, ca să ne hrănească. Să disprețuim toate cele văzute, pentru ca laptele său să fie prea dulce în gura noastră. Să luăm jugul învățaturii ei, pentru ca și ea să aibă grijă de noi; și dacă ne luptăm împotriva vrăjmașului nostru, și el ne doboară, fiindcă suntem încă mici, să plângem înaintea ei, ca ea să roage pe Tatăl nostru să pedepsească pe cei ce ne-au bătut. Să tăiem din inimă toată voia proprie și să trăim ca niște străini, pentru ca să ne mântuie ca pe Avraam (Evrei 11, 9). Să ne supunem ei ca Iacov, ca să primim binecuvântarea Tatălui nostru, ca Moise, care a fost ocrotit de ea, și s-a ridicat împotriva celor ce voiau să-l omoare, ca un om slobod de toată patima.

Să nu o nesocotim ca să nu ne urască ca pe Isaac (Facere 26, 35). Să păzim curăția ei, ca să ne înalțe ca pe Iosif în pământul vrăjmașilor noștri. Ea să ne fie adăpost tare ca lui Iosua, fiul lui Navi: *Era copil care nu ieșea din cort* (Ieșire 33, 11). Să nu dăm loc acediei în inimă, ca să nu ne dezmoștenească de pământul făgăduinței. Să iubim smerenia în toate și să ne silim a intra în pământul făgăduinței, unde curge lapte și miere, asemenea lui Caleb (Numeri 14, 24). Să nu poftim nimic din cele de pier-

zare, ca să nu fim nimiciți ca Acan (Iosua, cap. 7). Să o avem în conștiință, că degrabă ne duce la căință, ca să ne mântuiască în ceasul ispitei, ca să nu ne piardă ca pe fiii lui Eli (I Regi 2, 12-17). Să fugim de toată nedreptatea, ca Samuil, pe care conștiința sa nu-l mustra cu ceva împotriva fratelui său (I Regi 12, 3). Să ne ferim de reaua zavistie față de alții, ca să nu ne lege ca pe Saul. Să ne păzim a face rău aproapelui, ca să ne păzească de cel rău, ca pe David.

Să fugim de lăudăroșenie și de slava deșartă, ca să nu ne izgonească din fața Tatălui nostru, ca pe Abesalom, ci să iubim modestia și smerenia, ca să ne facă răz-bunători ai Tatălui nostru, ca pe Solomon (III Regi 2, 1-34). Să iubim lepădarea în toate, omorând mădularele noastre pentru tot lucrul aducător de moarte, ca să avem inimă vitează împotriva vrăjmașilor, ca Ilie Tesviteanul. Să nu fim prietenii poftelor, plini de toată necurăția, ca să nu ne nimicească ca pe Ahab (III Regi 21, 21). Să luptăm până la moarte, ca să nu pierdem sfânta moștenire, ca Nabot din Israil (III Regi 21, 3).

Să ascultăm întru toate de părinții cei duhovnicești, tăindu-ne toată voia și să fim supuși, pentru ca binecuvântarea lor să rămână peste noi ca peste Elisei (IV Regi 2, 15). Să nu fim lacomi și nici mincinoși, ca să nu ne blesteme ca pe Ghiezi (IV Regi 5, 27). Să iubim pe cei credincioși mai mult decât pe noi înșine, pentru ca să ne binecuvânteze ca pe somaniteanca (IV Regi, cap. 4). Să nu iubim cu patimă lucrurile rușinoase, ca să nu ne nimicească ca pe Ahia și Sedechia, care au fost arși de regele Babilonului (Ieremia, cap. 36). Să urâm păcatul

până la moarte, pentru sufletele noastre, pentru ca să avem ajutor în vreme de nevoie, ca Suzana (Daniel, cap. 13). Să nu dorim bucate felurite, ca să nu ne părăsească ca pe cei ce primeau hrana de la masa lui Nabucodonosor. Să iubim omorârea despre toate, ca ea să se bucure de noi, ca de cei împreună cu Azaria. Să nu fim vicleni ca babilonienii, care cârteau împotriva celor credincioși (Daniil 3, 12). Să ne facem datoria fără lenevire, ca Daniil, care mai degrabă ar fi murit decât să-și lase rugăciunile cele din fiecare zi (Daniil 6, 11). Că puternic este Dumnezeu, Cel ce izbăvește din necaz pe cei ce-L iubesc și nimicește pe cei răi. Că credința în Dumnezeu a celui drept a făcut pe fiecare ca pe niște miei.

Binecuvântat să fie Dumnezeul pocăinței, să binecuvinteze pe cei ce o iubesc și se pleacă sub ascultarea ei, ca să fie născuți de sus, în voința lui Dumnezeu.

De două lucruri are nevoie omul, fratele meu: de dreaptă socoteală, care taie toată voia cea trupească și de ascuțită trezvie în toate căile sale, ca să nu rătăcească și să cadă în mâinile vrăjmașilor pocăinții. Că sunt mulți cei ce-l înconjoară și vor să-l despartă de dânsa: îndreptățirea de sine îi taie capul, judecarea păcatelor altora o izgonește, osândirea celor nepăsători o curmă. Scrie la Proverbe: *Toate căile ei sunt drepte, fără să lucreze nu mănâncă, țese cămăși și haine pentru bărbatul ei, este ca și corabia unui negustor care aduce bogăție de departe* (Proverbe 31, 14; 22, 27). Să înțelegem ce este ea, din aceste cuvinte.

Neguțătorul care încarcă un vas, nu pune în el numai un fel de marfă, ci tot ce știe că-i va aduce un câștig.

Și dacă vede pe cineva care a suferit o pagubă, nu-l invidiază, ci mai degrabă invidiază pe cei ce s-au îmbogățit și s-au întors cu bine la casa lor. El se ferește de toată neguțătoria păgubitoare și ia cu împrumut ceea ce aduce câștig, până ce el însuși o cumpără. Grija lui este să cumpere iarăși marfă care-i aduce câștig și să întrebe nu pe cei ce-l invidiază, ci pe cei ce s-au îmbogățit și s-au întors cu bine acasă: „Cum să vând acest lucru? Cum să-l cumpăr pe acela?”.

Așa este sufletul care voiește cu tot dinadinsul să ajungă la Dumnezeu. O singură neguțătorie nu este de ajuns și se îndeletnicește cu toată neguțătoria care aduce câștig; și, dimpotrivă, se ferește să facă neguțătoria care aduce pagubă.

Deci și tu, frate, ești neguțătorul lui Iisus. Bagă de seamă: Neguțătorul acestui Împărat este străin de tot negoțul care aduce pagubă. Și iată ceea ce nu-i este lui de folos: slava oamenilor, mândria, îndreptățirea de sine, disprețul, cuvintele de ocară, iubirea lucrului, îngâmfarea, iubirea de plăceri. Toate acestea sunt păgubitoare pentru neguțătoria lui Iisus și nu este pe placul Lui, dacă ești stăpânit de ele.

Cercetează-te deci, frate: Tu ce ai? Ia aminte la puterile tale sufletești și vezi: care rodesc pentru Dumnezeu și care se învoiesc la păcate? Sunt cumva ochii robiți de plăcere? Este limba biruită de alergarea ei? Se bucură inima de cinstea primită de la oameni? Se bucură urechile de bârfeli? Toate acestea sunt păgubitoare pentru minte. Că scrie la Levitic: *Domnul grăi așa lui Aaron: Să nu jertfești pe altarul Meu animalul cu meteahnă, ca să*

nu mori (Levitic 22, 20). Ori Aaron este simbolul minții. Și fiindcă vrăjmașul își amestecă viclenia sa în așa-zisa îndreptățire de sine, de aceea Dumnezeu poruncește să o cercetăm înainte de a I-o aduce, ca să nu murim. A muri înseamnă a te abate de la calea cea dreaptă și a te uni cu cei ce-și întinează puterile lor sufletești.

Acestea sunt cuvintele celor ce Îl iubesc pe Iisus, nădăjduiesc într-Însul, și-L au ca un Sfânt Logodnic, și sufletul lor devine o logodnică împodobită cu virtutea, oglindind Sfântul Său Chip, după cuvântul Apostolului: *Iar noi toți, privind ca în oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului, ne prefacem în același chip din slavă în slavă, ca de la Duhul Domnului* (II Corinteni 3, 18). *Căci acum vedem ca în oglindă, în chip umbrat, dar atunci Îl vom vedea față către față* (I Corinteni 13, 12). Tot așa și cei ce s-au logodit Lui într-o curăție, se uită la ei ca într-o oglindă, să vadă dacă nu cumva pe chipul lor se află vreo pată, care nu-i place Logodnicului lor, căci El caută fecioare, suflete curate, fără pată, cum scrie despre Rebeca: *Fecioara era foarte frumoasă și nu cunoștea de bărbat* (Facere 24, 16).

Și Proorocul zice: *Aduce-se-vor Împăratului fecioare în urma ei, cele de aproape ale ei se vor aduce Ție* (Psalmul 44, 16). „Aduce-se-vor” arată Sfânta Sa întrupare; iar „cele de aproape ale ei” înseamnă să fii unit cu El; pentru că nașterea din nou prin Sfântul Botez i-a înnoit de toată stricăciunea și nu-și mai aduc aminte de ea, precum El le spune: *Ascultă fiică și vezi și pleacă urechea ta și uită pe poporul tău și casa părintelui tău, și Împăratul va dori frumusețea ta* (Psalmul 44, 12-13). Toate puterile

cerești se vor minuna de el pentru curăția care i-a dat-o pocăința, care s-a făcut una cu el; și-i vor zice: *Cine este aceasta care urcă ca zorile de albă, sprijinită de frate-său?* (Cântarea Cântărilor 6, 10; 8, 5).

Să ne străduim deci, din răspuțeri, cu lacrimi, luptând puțin câte puțin până la dezbrăcarea de omul cel vechi, păzindu-ne de tot lucrul pierzător, până ce dragostea lui Hristos se va sălășlui întru noi, luându-ne chipul cel pământesc și punând Sfântul Său Chip în inima noastră, ca să ne facem vrednici de El, curați de orice pată, precum zice Apostolul: *Precum am purtat chipul celui pământesc să purtăm și chipul Celui ceresc* (I Corințeni 15, 49). Pentru că Apostolul știe, că de la cădere, nu există om fără păcat, și că pocăința poate înnoi pe om la starea fără de păcat. De aceea ne zice el să lepădăm purtarea omului neascultător de poruncă, pentru a deprinde purtarea Domnului nostru Iisus Hristos, adică sfintele porunci ale Celui ce S-a milostivit și a răbdat robia omului pentru a-l aduce în paraclisul lăuntric pentru a-i da toate sfintele Sale virtuți.

Oare i-a dat să mănânce din pomul vieții, adică din curăția care s-a arătat în El, care a îmblânzit pe Heruvim și sabia de foc pe care o învârtea el pentru a păzi calea spre pomul vieții (Facere 3, 24), care este cunoașterea Sfintelor Sale cuvinte și care aduce pace în sufletele credincioșilor, care îi păzește neconținut și le închiude urechile la cuvântul vătămător al șarpelui; le aduce aminte de amara robie a lor din trecut, ca să nu se mai întoarcă la ea, ci să mulțumească fără încetare Celui ce i-a răscumpărat cu prețul Sângelui Său, Care a șters pe

Cruce zapisul robiei lor (Coloseni 2, 14), Care a revărsat peste ei Duhul Său, Care a făcut din ei frați și prieteni ai Săi? (Ioan 15, 14). Să aveți pace în inimi, *că Mă duc la Tatăl Meu și Tatăl vostru, și la Dumnezeu Meu și Dumnezeu vostru* (Ioan 20, 17). Și iarăși: *Părinte, voiesc ca acolo unde sunt Eu să fie și ei cu Mine, căci i-am iubit pe ei, precum și Tu M-ai iubit pe Mine* (Ioan 17, 23-24).

El ne mai arată că nu vorbește de toți, ci de acei care s-au lepădat de lucrurile lumii; aceia au fost vrednici să se facă logodnicele Sale și să rămână în unire cu El, cum zice Apostolul: *De aceea va părăsi omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi un singur trup; taina aceasta este mare; iar eu zic în Hristos și în Biserică* (Efeseni 5, 31-32). El zice iarăși: *Păgânii sunt împreună moștenitori și mădulare ale aceluiasi trup și părtași la aceeași făgăduință, în Hristos Iisus, prin Evanghelie* (Efeseni 3, 6).

Vezi? În cei socotiți vrednici să se facă un singur trup cu El, sălășluiește Sfântul Duh, Care îi ajută și are grijă de ei, precum este scris: *Nu voi veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru va vorbi în voi* (Matei 10, 20). Zice și Apostolul: *Dumnezeu ni le-a descoperit prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar și adâncurile lui Dumnezeu* (I Corinteni 2, 10). Noi însă - zice el - avem mintea lui Hristos (I Corinteni 2, 16). Cum deci mintea lui Hristos poate concepe vreun păcat? Înțelege dar cu inima această taină: fiecare ființă pe pământ naște, unindu-se cu cele din soiul ei, și nu cu una străină, fie că e vorba de animale domestice, animale sălbatice, târâtoare sau păsări. De aceea Dumnezeu a trecut prin fața lui

Adam toate animalele, ca să vadă dacă el își va găsi vreunul asemenea lui, și el n-a găsit nici unul, pentru că nu erau de soiul lui. Atunci Dumnezeu, luând una din coastele lui Adam, făcu pe femeie (Facere 2, 19-23).

Mare este această taină, a celor ce s-au logodit cu El. Ei sunt în aceeași fire cu El prin nașterea din nou și fac parte din Sfântul Său Trup, precum zice Apostolul: *Noi toți suntem un singur trup în Hristos și fiecare suntem mădulare unii altora* (Romani 12, 5), și încă: *Suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui* (Efeseni 5, 30).

Vezi? El vrea ca omul să fie asemenea Lui în toate, așa cum Eva este ieșită din Adam și seamănă în toate cu el. Prin urmare, dacă noi avem ceva din lipsa de minte a animalelor sau din lăcomia fiarelor sălbatice, jefuindu-ne unii pe alții, sau din nestatornicia păsărilor, sau din veninul târâtoarelor, astfel de suflete nu pot fi fecioare ale Lui, căci purtarea lui nu este ca a Sa.

Vezi, frate, că El voiește ca omul să se asemene Lui, să fie străin de tot ce este potrivnic firii, ca să se învrednicească a-i fi Lui mireasă? Ori sufletul se cunoaște după purtarea sa. Dacă săvârșește lucrurile Lui, Duhul Sfânt sălășluiește într-însul, pentru că faptele renasc pe suflet nepătimaș, și Duhul Sfânt sălășluiește în acest suflet, după cuvintele Domnului: *Dacă Mă iubiți, păziți poruncile Mele, și Eu voi ruga pe Tatăl și El va trimite pe Mângâietorul, Duhul Adevărului* (Ioan 14, 15-17). Apostolul zice de asemenea: *Nu știți oare că Hristos locuiește în voi? Afară numai dacă sunteți nevrednici* (II Corinteni 13, 5).

Vezi? Dacă omul nu agonisește purtarea lui Iisus, nu este cercat, și nici *fecioară* a Lui nu este.

Toate fecioarele și-au pregătit candelile, dar cele ce nu aveau fapte, au fost aruncate afară (Matei 25, 1-12).

Năvodul aruncat în mare prinse tot felul de pești, dar El alese numai pe cei buni pentru Împărăția Sa (Matei 13, 47-48).

Neghina crescă împreună cu grâul, dar la vremea secerișului a fost legată și aruncată în foc (Matei 13, 25-30).

Coardele rămaseră în butuc, dar cele ce nu aveau rod au fost aruncate în foc (Ioan 15, 6).

Oile pășteau cu caprele laolaltă, dar El nu băgă în staul decât pe oi, iară caprele au fost lăsate afară (Matei 25, 32-33).

Semănătorul semănă sămânța sa, dar s-a bucurat numai de ceea ce a crescut în pământul cel bun (Matei 13, 3-8).

El și-a dat argintul său fără vreun gând ascuns, dar s-a bucurat numai de cei care l-au întors cu dobândă (Matei 25, 14-23).

Toți au fost chemați la nuntă, dar pe cel care nu avea haină de nuntă, a poruncit să-l arunce în întinericul cel veșnic (Matei 22, 11-13).

Aceste cuvinte sunt pentru noi, căci toți zicem că credem, ci El va arunca afară pe cei ce nu se poartă potrivit cu Dumnezeuirea Sa, precum El a zis: *Mulți sunt chemați, dar puțini aleși* (Matei 22, 14).

Să ne cercetăm pe noi, fraților, și să ne cântărim faptele noastre, înainte de a ne întâlni cu Dânsul. Să nu ne luăm după cei ce-și fac voile lor trupești, să nu irosim

bogăția pe care nu o putem găsi la ceasul nevoii. Să ne silim să o găsim și să urâm ca pe un vrăjmaș, ceea ce va trebui să părăsim. Să ne uităm la cei ce și-au cheltuit toată osteneala în grija pentru lucrurile trecătoare, le-au lăsat și s-au dus, și din pricina lor au moștenit gheena, pentru că n-au voit să meargă pe urmele Domnului, să se facă vrednici de logodirea cu El. Să ne ostenim deci, cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu, în strâmtoarea inimii, cu adânci suspinuri, ca să nu fim rușinați asemenea lor.

Căci dacă e ceață mare pe mare și multe corăbii se pierd, pe când altele se izbăvesc, oamenii nu zic: „Să ne întoarcem și noi ca aceia“, ci se întăresc unii pe alții, ca să nu se descurajeze, rugându-se lui Dumnezeu ca să-i ajute. Cu adevărat groasă este ceața pe pământ! Să ne dezbrăcăm și să strigăm ca să nu pierim. Căci când este furtună pe mare, vei vedea pe marinarii și pe călătorii corabiei că îmbărbătează pe pilot; iar omul care nu este dezbrăcat de tot ceea ce duce la pieire, nu poate scăpa de această mare furtunoasă. Moise nu a putut cânta Domnului înainte ca să treacă marea și să vadă moartea celor ce voiau să țină neamul lor în robia Egiptului. Iar după ce i-a trecut și au devenit liberi, atunci el a zis: *Să cântăm Domnului, căci cu slavă S-a proslăvit. Pe cal și pe călăreț i-a aruncat în mare* (Ieșire 15, 1).

Deci, dacă mintea va mântui puterile sufletului de voile cărnii și va trece marea, stâlpul Dumnezeirii, văzând mândria patimilor ridicându-se asupra sufletului, voind să-l robească în păcat, și dacă mintea neconținut vorbește tainic cu Dumnezeu, El îi trimite ajutorul Său, care le nimicește pe toate dintr-odată, precum este scris:

Dumnezeu zise lui Moise: Ce strigi către Mine? Poruncește fiilor lui Israil să se gătească, iar tu ia toiagul ce-l ai în mână și ridică-l peste apele mării și ele vor seca (Ieșire 14, 15-16).

Dumnezeu este credincios ca să întindă și astăzi mâna lui Moise pentru a izbăvi pe Israil din mâna egiptenilor, care sunt voile trupești, pe care noi le facem, ca să ne învrednicim a cânta și noi o cântare nouă: *Să cântăm Domnului, căci cu slavă S-a proslăvit* (Ieșire 15, 1).

Dar cum vom putea zice: *Căci cu Slavă S-a proslăvit*, când fugim din fața vrăjmașului nostru și de bună voie ne întoarcem în Egipt, când poftim mâncarea din robia lui Faraon și silim pe Aaron: *Fă-ne dumnezeu ca să ne ducă în Egipt* (Ieșire 32, 1) și defăimăm hrana cea duhovnicească? (Numeri 21, 5). Dar Dumnezeu este puternic să coboare pe Moise din munte ca să nimicească vițelul care ne-a învrăjmășit cu Dumnezeu, care ne-a dat pocăința ca să ne întoarcem la El; e puternic să-i dea lui Moise puterea să se roage pentru noi, zicând: *Dacă le ierți păcatele, iartă-le; dacă nu, șterge-mă și pe mine din cartea celor vii* (Ieșire 32, 32), și pentru a da lui Iosua putere să nimicească cele șapte neamuri care robeau pământul făgăduinței, prin zavistnica lor răutate, pentru ca Israil să intre în moștenirea sa și să o stăpânească nestincherit în vecii vecilor. Amin.

De la El vine puterea, ajutorul, stăpânirea, înțelepciunea și mântuirea. El este în noi, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru slava și cinstea lui Dumnezeu Tatăl și a Duhului Sfânt, mai înainte de veci, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Dacă citești acestea, frate, silește-te să le faci, pentru ca Dumnezeu să te ocrotească în vremea ispitei. Amin.

CUVÂNTUL XXVI

Cuvinte auzite de la dânsul și spuse de Avva Petru, ucenicul său

Spunea Părintele meu: Ostenește-te cu bărbăție pentru a ridica de jos ceea ce trebuie ridicat.

Curăția se roagă lui Dumnezeu; frica de Dumnezeu și strâmtorarea iartă păcatele.

Zadarnică este osteneala celui ce are duh de răzbunare în inima sa.

Nu dori să ți se ceară sfat sau cuvânt pentru vremea de acum și să nu te încrezi în cel ce te întreabă.

Trage necontenit cu urechea la cei ce vorbesc în tine și roagă-te lui Dumnezeu să te învețe pe care din ei se cade să-i asculți.

Silește-te ca să nu vorbești una cu gura și alta cu inima.

Zis-a iarăși: Aruncă-te cu știință înaintea lui Dumnezeu și împlinește cu smerenie poruncile Lui și vei agonisi dragostea, iar aceasta aduce nepătimirea.

Zis-a iarăși: Cel ce trăiește în singurătate trebuie să se cerceteze în tot ceasul: A scăpat oare de cei care îi vor ieși înaintea în văzduh? A scăpat oare de dânșii, până se află încă în viață? Căci câtă vreme este în robia lor,

încă nu e slobod; de aceea trebuie nevoință, până ce va veni milostivirea.

Zis-a iarăși: Omul care osândește în inima sa este departe de mila lui Dumnezeu.

Cerându-i eu un cuvânt, el îmi zise: Dacă voiești să-l urmezi pe Domnul nostru Iisus Hristos, păzește cu vântul Său; dacă vrei să răstignești împreună cu El pe omul tău cel vechi, trebuie să tai de la tine pe cei ce te coboară de pe Cruce și să te gătești a răbda ocară, să faci bine celor ce-ți fac rău, să te smerești, să-ți stăpânești voile, să-ți pui pază gurii și să nu judeci pe nimeni în inima ta.

Zis-a iarăși: Frica de întâlnirea cu Dumnezeu trebuie să fie răsuflarea celui ce trăiește în singurătate; căci dacă păcatul îi mai înșală inima, nu poate avea frică de Dumnezeu și este departe de milostivirea Lui.

Zis-a iarăși: Aceasta ne mistuie pe noi, că avem nepătimirea în gură, iar în inimă, nedreptatea și răutatea.

Zis-a iarăși: Dacă omul nu luptă până la moarte să-și facă trupul asemenea cu cel luat de Preaiubitul Iisus în înomenirea Sa, apoi nu va avea întâlnire fericită cu El și nici nu va scăpa de amara robie.

Zis-a aceasta: Milă, milă, milă! Vai, unde a ajuns sufletul? Cât de curat a fost creat! În ce robie se află și de câtă zădărnicie este legat!

Zis-a iarăși: Rogu-te, nu slăbi cu inima, cât te afli în trup. Precum plugarul nu-și pune nădejde în grâul de pe ogor, că nu știe ce i se poate întâmpla până să-l vadă în hambar, tot așa și omul nu trebuie să slăbească cu inima, până la cea din urmă răsuflare (Iov 27, 3). Omul care

seamănă pe ogor nădăjduiește să aibă rod bun și lucrează cu nădejde. Dar nu puțin se teme când grâul e crescut și se roagă pentru rod lui Dumnezeu. Și precum omul nu știe până la moarte ce patimă va veni peste el, tot așa omul se cade să slăbească cu inima, câtă vreme răsuflă, ci neconținut să strige către Dumnezeu, pentru a dobândi ajutorul și mila Sa.

L-am întrebat odată: Părinte, ce este smerenia, și din ce se naște? Și el mi-a zis: Ascultarea, tăierea vocii cu umilință și fără tulburare, curăția, răbdarea ocărilor, primirea cu lesnire a cuvântului aspru al aproapelui, în sfârșit, smerenia!

Zis-a iarăși: Fericit este cel ce a agonisit pe omul cel nou, înainte de întâlnirea cu Hristos, căci Apostolul spune: *Trupul și sângele nu pot moșteni Împărăția lui Dumnezeu* (I Corinteni 15, 50).

Zicea de asemenea: Când sunt între voi pizmă, ceartă și dezbinări, au nu sunteți trupești și după om umblați? (I Corinteni 3, 3).

Zis-a iarăși: Suferim atât de mult de la vrăjmașii noștri, pentru că nu ne cunoaștem greșelile și nu știm ce este întristarea. Căci dacă am cunoaște întristarea, ne-ar arăta ce păcate avem și dacă ne-am vedea păcatele noastre, ne-am rușina să căutăm la fața desfrânatelor care sunt mai vrednice de cinste decât noi; că ele săvârșesc cu nerușinare păcatul pentru că nu cunosc pe Dumnezeu, pe când noi, cei credincioși, săvârșim în inima noastră păcatul lor.

Zis-a iarăși: Omul care rabdă ocara și se leapădă de voia sa pentru Dumnezeu, ca să nu se strecoare viața

Alina între el și aproapele, arată că este lucrător. Căci **Alina** are mintea trează și stă cu știință la picioarele **Domnului** Iisus, el se străduiește să-și taie voia sa, ca să **Alina** despărțit de Preaiubitul Său Domn, fiindcă cel ce **Alina** voia sa, nu se află în pace cu cei credincioși. Căci **Alina** mânia, pornirea împotriva aproapelui îi hăr- **Alina** inima sa, care crede că are știință.

Alina cerem lui Dumnezeu să ne învețe să ne cunoaș- **Alina** păcatele și să ne silim a fugi de oameni și să nu stăm **Alina** duhovnice convorbiri cu mireni, ca să nu fie sufletul **Alina** de întuneric înaintea lui Dumnezeu. Unul din **Alina** zice că nu-i cu putință omului și cuvinte lumești **Alina** și să aibă pace în inima sa. Cel ce zice că cele **Alina** sau grăite nu-l vatămă cu nimic, se aseamănă cu **Alina** nu vede lumina ca să intre sau să iasă din casă. **Alina** acesta văzut să te ajute să înțelegi acest lucru: **Alina** mic, trecând prin fața lui, îi ascunde lumina și **Alina**. Lucrul acesta nu-i limpede pentru toți, ci pentru **Alina** duhovnicească cunoștință.

Alina a iarăși: Omul care-și vede de-a pururea păca- **Alina** are limbă pentru a vorbi cu altul.

Alina a iarăși: Urăște toate cele din lume, precum și **Alina** trupului, fiindcă toate acestea te fac vrăjmaș lui **Alina**. Așa cum omul care are un vrăjmaș se luptă **Alina** lui, tot așa și noi trebuie să dăm luptă trupului **Alina** i lăsăm odihnă.

Alina a iarăși: Străduiește-te să te lepezi de tine, ca **Alina** plânge cu lesnire; și ia aminte cu tot dinadinsul să **Alina** vorbești în cele ale credinței, în afară de cele pri- **Alina** la Părinți.

Zis-a iarăși: Cel ce este lucrător și iubește pe Dumnezeu se cade să ia aminte la fiecare gând, judecându-l cu dreaptă judecată: sunt oare de la trup sau nu? Căci câtă vreme ceva potrivit firii are putere asupra mădular al tău, încă nu poți fi ca o fecioară.

L-am întrebat odată: Ce înseamnă rugăciunea evaghiatică „Sfințească-se numele Tău?” (Matei 6, 9), și mi-a răspuns: Acest lucru privește pe cei desăvârșiți, căci noi, cei robiți de patimi, nu se poate sfinți numele lui Dumnezeu.

Zis-a iarăși: Aducerea aminte de Dumnezeu începe din suflet: mânia, frica, dorința de a învăța pe alții, vorbele zadarnice. Iar răbdarea și blândețea aduc dragostea.

Zis-a iarăși: Părinții noștri de demult ziceau: «Viața pustnicească este fuga de trup și cugetarea la moarte. Dar e primejdios să se însingureze cineva, dacă nu are lucrarea potrivnică păcatelor care îl robesc, și în inimă căință pentru păcatele săvârșite din nepăsare; dacă nu crede că Dumnezeu i-a iertat păcatele și nu zice vrăjmașului său: «Eu nu nădăjduiesc în nici una din ostentările mele, mai înainte de a mă înfățișa la judecată, fără vreo îndreptățire și disprețuiesc pe cei ce surpă casa sufletului, când inima se învoiește cu ei».

Zis-a iarăși: Omul are nevoie de mare smerenie și trebuie să se arunce pe sine înaintea milostivirii lui Dumnezeu pentru a cunoaște și a scăpa de tâlharii ascunși.

Zis-a iarăși despre pacea cu aproapele: Dumnezeu nu sălășluiește în locul unde nu este pace. Dar cel ce

...păcatele, vede și pacea; căci nu locul unde te afli
...păcatele, ci smerenia.

Is-a zice că David, când a căzut în greșeală cu feme-
...**Unie**, n-a găsit altă jertfă spre a o aduce lui Dum-
...pentru păcatul său, afară de aceasta: *Jertfa plăcu-*
lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită
Dumnezeu nu o va urgisi (Psalmul 50, 18).

Is-a iarăși: Nerăbdarea și a ocări pe altul tulbură
...și nu o lasă să vadă lumina lui Dumnezeu.

Is-a iarăși: Silește-te să te izbăvești de aceste trei
...care povârnesc sufletul și care sunt: agoniseala,
...de la oameni și odihna trupească, căci dacă pun
...pe suflet, nu-l lasă să sporească.

Is-a iarăși: Dacă stând în chilie, judeci cu mintea
...apele tău, judecă-l după păcatele tale, care sunt
...mai multe decât ale lui; și dacă ți se pare că faci
...bună, nu socoti că este bineplăcută lui Dum-

Is-a iarăși: Partea trupului care este mai tare, se
...de cea slabă; dar cel ce se îngrijește de sine și
...«Ce să fac cu cel slab?», nu face parte din Trupul
...; căci cel tare are grijă de cel slab până ce se
...este. Cel neomenos zice în inima sa: «Niciodată
...slăbit», pe când cel ce a agonisit smerenia, ia asu-
...ocara fratelui său, zicând: «Eu am căzut». Cel dis-
...socoate întru sine că este înțelept și că niciodată
...pe cineva, iar cel ce are frica lui Dumnezeu se
...de virtuți, ca să nu slăbească vreuna din ele.

Is-a iarăși: Dacă șezând în chilie împlinindu-ți
...către Dumnezeu în tăcere, și te învoiești cu ceva

care nu este după Dumnezeu, cugetând în tine: «Aceasta nu este păcat, ci sunt gânduri», atunci nici rânduiala pe care o faci în tăcere nu este bună. Iar dacă zici: «Dumnezeu primește rânduiala inimii mele, pe care o fac eu în tăcere», atunci și faptul că inima ta s-a împăcat cu păcatul în tăcere, tăcerea ta este păcat înaintea lui Dumnezeu.

Odată i-am cerut un cuvânt și el mi-a zis: «Cel care nu află ajutorul în vreme de război, nu poate crede în pace».

Zis-a iarăși despre învățătură: Trebuie să te temi dacă nu faci ceea ce înveți, căci câtă vreme greșești în această privință, nu poți învăța pe alții.

Am fost odată la el când era bolnav și l-am găsit foarte obosit. Văzându-mă întristat, mi-a zis: Ce e necazul dacă e nădejde de odihnă după aceea? Teama de acel ceas mă apasă, când voi fi aruncat de la fața lui Dumnezeu; atunci nimeni nu mă va mai asculta și nu voi mai fi nici o nădejde de odihnă.

Zis-a iarăși despre împărtășire: Vai mie! Vai mie! Câtă vreme mă împărtășesc cu vrăjmașii lui Dumnezeu? Ce împărtășire pot avea cu El? Mă împărtășesc deci spre osândă (I Corinteni 11, 29) și spre rușinarea mea. Nu zicem noi: „Sfintele sunt pentru cei sfinți?”. Deci, dacă eu sunt sfânt, atunci cine sunt cei ce lucrează în mine?

Țis-a iarăși când l-am întrebat: „Ce este frica de Dumnezeu”? „Omul care are încredere în altcineva decât în Dumnezeu, nu are frică de Dumnezeu”.

L-am întrebat iarăși: „Ce este un rob al lui Dumnezeu?”. Și el mi-a zis: „Câtă vreme este robul patimilor, nu poate fi și rob al lui Dumnezeu, ci rob al celui care

Alina: Căci, fiind robit, nu poate învăța pe cel stăpânit de aceeași patimă; căci este rușinos să înveți pe cineva în vreme tu nu ești slobod de ceea ce-l înveți. Și nu poți ruga lui Dumnezeu pentru altul, fiind robit de el. **Da,** cine este într-o amară robie, nu este nici fiu, nici rob al lui Dumnezeu. Atunci cum se poate ruga pentru altul? Ci se cuvine mai întâi să roage pe Dumnezeu să-l izbăvească de robie. **Alina:** Și vede omul propria robie și plânge, văzându-se lipsit de cinstea de fiu, care este curăția cea adevărată, pe care Dumnezeu o cere de la el“.

Alina: **Alina:** iarăși: Vai mie! Vai mie! Că nu m-am luptat ca să dobândesc mila! Vai mie! Vai mie! Că nu m-am luptat ca să biruiesc pe vrăjmași și să mă împreună cu Hristos! Căci cum se va putea să-l văd pe leprosul de Împăratul? Vai mie! Vai mie! Că nu pot să scap de care Dumnezeu se îngreșoșează și de care Dumnezeu mă vindecă!

Alina: **Alina:** fost la el când era bolnav și l-am găsit foarte trist. Văzând el întristarea inimii mele, pentru suferința mea zise: „Această boală mă apropie cu durere de Dumnezeu și mă gândesc la ceasul cel amar. De aceea nu-i pot să scap sănătatea cea trupească, pentru că trupul vrea să se împotrivește lui Dumnezeu. Un pom pe care nu-l tăie zilnic, nu se usucă, însă el trebuie să aducă fructe“.

Alina: **Alina:** iarăși: Omul trebuie să aibă inima plină de dragoste și mare grijă pentru paza poruncilor Domnului. **Alina:** **Alina:** mie! Vai mie! Care am pârâși știuți și neștiuți, și am să mă tângădui. Vai mie! Vai mie! Cum voi întâmpina

pe Domnul și pe Sfinții Lui, deoarece nici un mădular sănătos nu mi-au lăsat vrăjmașii mei?

L-am întrebat odată: „Ce se cuvine să facă cel ce trăiește în singurătate?“, și el mi-a zis: „Pustnicul are nevoie de acestea trei: să se teamă neîncetat, să se roage neconținut și să nu slăbească niciodată cu inima“.

Zis-a iarăși: Omul care trăiește în singurătate trebuie să se păzească să nu audă cuvânt nefolositor, căci aceasta îi pierde osteneala, așa cum o femeie însărcinată își leapădă fătul dacă cineva îi aduce o veste rea sau o lovește cu piciorul. Apoi câtă vreme trebuie să se îngrijească, până să conceapă iarăși! Și dacă avortează din nou, moare cu mare durere în inimă, căci cu toată osteneala n-a avut prunc; și bărbatul ei se întristează.

Zis-a iarăși despre Avva Serapion: L-a întrebat un bătrân, zicând: „Fă dragoste și spune-mi, tu cum te vezi?“. Și i-a răspuns: „Eu mă asemăn cu unul care șade într-un turn și privește în afară și face semn trecătorilor să nu se apropie de el“. Și bătrânul, care-l întrebase, i-a zis: „Și eu mă văd ca într-o întăritură cu zăvoare de fier, și dacă cineva ar bate, nu vreau să știu cine este, de unde vine, ce vrea sau cum este el, și nu-i deschid până nu se duce“.

Zis-a iarăși: Dacă cineva caută pe Domnul întru strâmtorarea inimii, îl ascultă pe el Domnul, dar să ceară cu știință și să se îngrijească din toată inima să nu fie legat de vreun lucru lumesc și să ia aminte, de teamă pentru sufletul său, ca să-l înfățișeze fără pată la tribunalul lui Dumnezeu, în măsura puterilor sale.

Zis-a iarăși: Întărește-te în acest cuvânt: osteneala, sărăcia, întristarea, statornicia și tăcerea nasc umilința,

iar umilința iartă păcatele. Dacă omul nu păzește acest cuvânt, zadarnică este lepădarea sa de lume.

CUVÂNTUL XXVII

Despre cuvântul: *Ia aminte la tine însuși*

Fii cu luare aminte la tine și crede cu tărie că Domnul nostru Iisus Hristos, Care este Dumnezeu, cu mare slavă și negrăită măreție, S-a făcut pildă pentru noi, ca și noi să-I urmăm Lui (I Petru 2, 21), că S-a smerit adânc și fără măsură, pentru noi, luând chip de rob, că S-a golit pe Sine (Filipeni 2, 7), că nu S-a rușinat și a răbdat nenumărate batjocuri și ocări, precum este scris: *că a mers ca un miel spre junghiere și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu Și-a deschis gura Sa; întru smerenia Lui, judecata Lui s-a ridicat* (Isaia 53, 7-8); și a suferit și moarte cu multe ocări pentru noi, pentru ca și noi, după poruncile Lui, să răbdăm cu bucurie pentru păcatele noastre, dacă cineva pe drept sau pe nedrept, ne ocărăște, sau ne defaimă, și chiar până la moarte să ne lăsăm și noi duși *ca un miel spre junghiere*, și să fim fără împotrivire, ca un dobitoc necuvântător. Și dacă poți, roagă-te, iar dacă nu, taci desăvârșit și cu multă smerenie.

Ia aminte la tine cu multă grijă, fie că umbli, fie că șezi, și în tot ce faci, să te simți înaintea lui Dumnezeu, cu mare frică și cutremur. Fugi de orice gând de înălțare și mândrie, și de-a pururea trăiește cu blândețe și aten-

ție, în toate fără mânie, fără tulburare, fără agitare, știind că Dumnezeu vede toate mișcările tale.

Ia aminte la tine cu multă grijă și crede că ocările și rușinele răbdate pentru Domnul sunt o mare binefacere și mântuire pentru suflet, și rabdă-le cu inimă bună și fără tulburare, zicându-ți: „Ar trebui să sufăr mai mult pentru păcatele mele“ și: „Sunt eu vrednic să sufăr și să rabd pentru Domnul? Poate așa, prin necazuri și prin ocări, mă voi învrednici cât de puțin să fiu următor patimilor Domnului meu“.

Ori de câte ori îți aduci aminte de cei ce te-au întristat, roagă-te pentru ei din tot sufletul și cu adevărat, ca pentru oamenii care ți-au făcut un mare bine, și nu murmura niciodată împotriva lor. Dar dacă cineva te laudă sau te cinstește, mânănește-te și te roagă lui Dumnezeu să te scape, să te izbăvească de această greutate, și așa cu orice prilej care îți aduce întâietate și cinste, roagă pe Dumnezeu să le îndepărteze de la tine, cugețând: „Nu sunt eu vrednic de aceasta“. Totdeauna caută cu sârguință purtarea și îndeletnicirile cele mai smerite, umblând cu întristare și smerenie, ca un mort îngropat pentru lume, ca cel din urmă dintre toți, și cel mai mare păcătos. Căci acestea aduc mare folos sufletului.

Ia aminte la tine și urăște și îngrozește-te ca de moarte de pieirea sufletului și de munca veșnică, de orice duh de stăpânire, de căutarea onorurilor și a laudelor de la oameni, de părerea că ești cineva, că sporești în virtute sau că ești mai bun decât altul. Leapădă de asemenea, toată pofta rușinoasă, toată plăcerea trupească, fie ea cât de mică, orice gând la altul, atingerea de tru-

pul altuia fără nevoie, sau de a întreba despre cineva fără pricină, sau de a mânca cât de puțin, în afară de vremea rânduită. Păzindu-te astfel și întărindu-te în lucrurile cele mici, nu vei cădea în cele mari, nici vei aluneca pe nesimțite, nesocotind lucrurile mici (Sirah 19, 1).

Ia aminte la tine cu mare grijă, silindu-te din răspun-
teri ca din pricina păcatelor făcute cu mintea, cu cuvân-
tul, cu fapta, cu chipul și cu mersul, să te smerești în
toate, să te socoți ca un gunoi, și din adâncul sufletului,
și în adevăr să te socoți pământ și cenușă, cel din urmă și
cel mai păcătos decât toți creștinii, zicând: „Față de cei-
lalți creștini nu sunt decât pământ și cenușă” și: *toată
dreptatea mea este ca o cârpă lepădată* (Isaia 64, 5); și:
„Dacă Dumnezeu, cu mila și cu Harul Său nu Se milosti-
vește de mine, sunt vrednic de osânda veșnică. Căci dacă
Dumnezeu Se va judeca cu mine, nu voi putea suferi, fiind
plin de ticăloșie“.

Să ai de-a pururea întristarea în suflet și așteptarea
zilnică a morții și strigă cu căldură și fără de încetare că-
tre Dumnezeu, ca să te îndrepteze cu marea Sa milosti-
vire și să aibă milă de tine, ca să nu te doboare mâhni-
rea, ca să nu te veselești și să nu râzi niciodată, ca râsul
tău să se schimbe în mâhnire și bucuria în tristețe (Iacov
4, 9). Mersul tău să fie abătut, pentru că sufletul îți este
sătul de ocară. Acestea sunt de mare folos și mântuire
pentru suflet.

Ia aminte la tine cu mare grijă, socotindu-te din
adâncul sufletului, și cu adevărat, cel mai păcătos decât
toți oamenii, având neconținut sufletul întristat, smerit și
suspînând. Fii de-a pururea tăcând, ca un om nevrednic

și prost, și cu nici un chip să nu vorbești, când nu este nevoie.

Ia aminte la tine să ai înaintea ochilor focul cel veșnic și muncile cele fără de sfârșit, precum și pe cei osândiți și munciți de ele, socotindu-te și pe tine printre ei și nu printre cei vii. Și fiindcă aici este vremea pocăinței care ne scapă de mari și înfricoșate pedepse, de pe acum tânguiește-ți sufletul și trupul, după voia lui Dumnezeu, și necazul și oboseala pentru păcatele tale; pe de o parte, pentru a-ți osteni trupul cu lucrul mâinilor, cu postul și cu tot felul de umiliri, împlinind cu fapta cuvântul: *Cel mai de pe urmă decât toți și sluga tuturor* (Marcu 10, 44), iar pe de altă parte, pentru a-ți strâmtora sufletul, ca să-și aducă aminte de plângerea cea nemângâiată și de scrâșnirea dinților. Stăruie, pe cât poți, în cugetarea Scripturilor și, din când în când, în tănguire și rugăciune aprinsă, aflându-te totdeauna ca în Biserică, pentru ca dracii să nu găsească prilej să-ți arunce în inimă gânduri vătămătoare.

Ia aminte la tine cu multă grijă, ca unul ce știi că Domnul nostru a murit și a Înviat pentru noi, că ne-a răscumpărat cu Sângele Său, ca să nu mai trăiești pentru tine, ci pentru Domnul, Care a murit, și Care a Înviat pentru noi (II Corinteni 5, 15). Crede cu tărie că neconținut te afli înaintea Lui, și că El vede inima ta; și fii în conștiința ta ca un mort și ieșit din trup, înfățișându-te neconținut înaintea Lui.

Ia aminte la tine cu mare grijă, cugetând la robul care cu frică și cu cutremur și cu multă supunere stă lângă stăpânul său și merge pretutindeni cu dânsul, gata

să-i împlinească voia, pentru ca și tu, pretutindeni, fie șezând, fie mergând, singur sau împreună cu alții, să te porți așa cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu, cu frică și cu cutremur, curățindu-ți cu sârguință mintea de gânduri necurate și de toată osândirea, cu multă smerenie, cu mare tăcere și cu știință, pentru Dumnezeu Care te vede, neridicându-ți nicidecum capul, din pricina păcatelor tale.

Ia aminte la tine cu multă grijă, ca de-a pururea să fii gata de a te supune voii lui Dumnezeu, fie pentru moarte, fie pentru viață, fie pentru tot necazul, cu multă grabă și credință, așteptându-te în tot ceasul la mari ispite, încercări, chinuri și moarte înfricoșată.

Ia aminte la tine cu multă grijă și socotind că te afli înaintea lui Dumnezeu, să nu faci fără încuviințarea Lui nici cel mai mic lucru; fie că ai vrea să zici sau să faci ceva, să cercetezi pe cineva, să mănânci, să bei sau să dormi. Caută rostul lucrului, și fă așa cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu, mărturisind astfel pe Dumnezeu în toate faptele tale, pentru ca să agonisești față de El mare dragoste și apropiere.

Ia aminte la tine cu multă grijă, știind că este scris: *Când veți face toate acestea, să ziceți: Slugi netrebnice suntem, că am făcut ceea ce eram dator să facem* (Luca 17, 10); pentru ca tot lucrul pe care-l faci după Dumnezeu să nu-l faci ca pentru plată, ci cu multă smerenie, ca un adevărat rob vrednic, care este dator cu mult și plătește puțin. Socotește că zilnic îți sporești păcatele cu nepăsarea, după cuvântul: *Că face păcat, cel ce știe binele și nu-l face*.

Pentru toată lipsa și împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, deschide ochiul minții și cu tânguire și cu mâhnire roagă-te lui Dumnezeu pentru păcatele tale cele multe, ca să ți le ierte cu mila Sa cea mare și cu iubirea de oameni și să Se milostivească spre tine.

Ia aminte la tine cu multă grijă, și dacă cineva te supără, cu ceva, și tu te mâhnești sau te tulburi, să taci și să nu zici ceva nepotrivit, mai înainte de a-ți liniști inima prin rugăciune. Și dacă este nevoie să-l mustri pe fratele tău și te vezi prins de pornire și de tulburare, nu-i zice nimic, ca să nu pornească tulburarea; ci când vezi că și tu și el v-ați potolit și v-ați îmblânzit, atunci vorbește-i dar nu învinuindu-l, ci atrăgându-i atenția cu multă smerenie. Silește-te și luptă-te totdeauna în acest fel, ca să nu greșești nici un cuvânt când ești mâniat, crezând cu tărie că te afli sub privirile lui Dumnezeu, Care îți cunoaște inima. Stai bine și cu frică, ca și cum L-ai vedea pururea, știind că în fața slavei și negrăitei Sale măreții, tu ești ca un nimica, pământ și cenușă, putreziciune și vierme.

Ia aminte la tine cu multă grijă, știind că Domnul, bogat fiind, a sărăcit pentru noi (II Corinteni 8, 9), că a trăit și a murit pentru noi, și că ne-a răscumpărat cu Sfântul Său Sânge, pentru ca și tu, socotindu-te cumpărat cu preț de sânge, să nu mai trăiești pentru tine, ci pentru Domnul; ca să-I fii slujitor credincios în toate, să fii înaintea lui Dumnezeu ca un dobitoc blând, care nu se împotrivește, ci e supus stăpânului său, mort pentru patimi și plăceri, neavând voie și dorință proprie, ci toată dorirea să fie săvârșirea lucrului lui Dumnezeu; și

astfel să nu te mai socoți liber și stăpân, ci rob al lui Dumnezeu și supus voii Sale.

Ia aminte la tine cu multă grijă, și așteaptă în fiecare zi încercări; necazuri, mari primejdii și moartea. Rabdă-le cu bucurie și fără să te tulburi, cugetând că: *prin multe scârbe ni se cade să intrăm în împărăția cerurilor* (Fapte 14, 22).

Ia aminte la tine cu multă grijă, pentru că în toate cele ce ți se întâmplă: vorbă, faptă sau gând, să nu cauți voia ta sau odihna, ci să cercetezi cu deamănuntul care este voia lui Dumnezeu, și s-o împlinești desăvârșit, fie și cu multă osteneală, pentru împărăția cerurilor, crezând din toată inima că îți este mai de folos decât a te cruța; căci porunca Sa este viață veșnică, și că *cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele* (Psalmul 33, 10).

Ia aminte la tine cu mare grijă, și aflându-te totdeauna înaintea lui Dumnezeu, să nu nădăjduiești de la cineva ceva, fără numai de la El, cu credință. Dacă ai nevoie de ceva, roagă-te lui Dumnezeu, ca ceea ce ai trebuință, să se facă după voia Sa. Mulțumește totdeauna lui Dumnezeu, ca Celui ce ți-a dat. Dacă ai lipsă de ceva, nu nădăjdui deloc la vreun om, nu te întrista și nu murmura împotriva nimănui, ci rabdă cu bucurie și fără tulburare, socotind: „Că sunt vrednic de multe necazuri din pricina păcatelor mele; dar Dumnezeu poate, dacă voiește, să Se milostivească spre mine“. Dacă vei cugeta astfel, El îți va împlini toate nevoile.

Ia aminte la tine cu mare grijă, ca nu cumva să primești vreodată ceva de care nu ești încredințat că Dumnezeu ți-l trimite pe dreptate; și atunci primește-l

cu mare pace. Dar înlătură și aruncă ceea ce-ți vine din vreo nedreptate, luptă, înșelătorie sau prefăcătorie, zicând: *Mai bine puțin și cu frică de Dumnezeu, decât vis-tierie multă cu nedreptate* (Pilde 15, 16).

Ia aminte la tine cu multă grijă și silește-te să fii tăcut, pentru ca Dumnezeu să-ți dea tărie să lupți, și să te obișnuiești a nu vorbi deloc, nici un cuvânt, fără să fie nevoie, nici a întreba pe cineva: „Unde este cutare?” sau „Ce este aceasta?”. Ci dacă trebuie să vorbești, vezi întâi această trebuință dacă este întemeiată. Și dacă este mai bine a vorbi decât a tăcea după Dumnezeu, deschide-ți gura cu frică și cu cutremur, cu fața plecată, vorbește cu sfială și încet; și dacă întâlnești pe cineva vorbește-i puțin, din dragoste, și taci degrabă. Și dacă te întreabă ceva, ascultă numai ce este de nevoie, și nu grăi nimic mai mult.

Ia aminte la tine cu multă grijă și ferește-te nu numai de desfrânare, ci și de pofta ochilor (I Ioan 2, 16), a urechilor, a gurii și a pipăitului. Ochii să-i ai totdeauna ațintiți numai la tine și la lucrul tău, și nu privi la nimeni afară de nevoie. Niciodată să nu privești fără trebuință o femeie sau un om în față; nu îngădui urechilor să audă ceva despre altul, nici convorbiri nefolositoare; gura să tacă și niciodată, fără nevoie, să nu vorbească.

Dacă citești acestea, prea iubite, silește-te să le și îplinești, pentru ca Dumnezeu să te apere în vremea ispitei. Amin.

CUVÂNTUL XXVIII

Despre odraslele răutății

Este nevoie ca să vorbim despre odraslele răutății, pentru ca omul să știe ce este patima care îl desparte de Dumnezeu și să se roage ca să-i trimită ajutorul Său și să-l întărească ca să se poată izbăvi de ele.

Patimile sunt răni ale sufletului, care-l desparte de Dumnezeu. Fericit este cel ce s-a izbăvit de ele, căci se va face oaie duhovnicească pe jertfelnicul lui Dumnezeu și va auzi glasul de bucurie al Domnului: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost pusă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău* (Matei 25, 21). Dar cei ce-și fac voile trupului și nu se îngrijesc de sfântul leac al pocăinței, ca să se curățească, în ceasul nevoii se vor afla goi, fără haina virtuților, și vor fi aruncați în întunericul cel mai dinafară (Matei 22, 11-13), acolo unde este diavolul, lăcomia pântecelui, iubirea de argint, ura, mânia, invidia, slava deșartă, mândria. Iată ramurile răutății și mai sunt multe altele asemenea.

Ce este desfrânarea? Necumpătare. Necumpătarea este grija de podoaba trupească, risipirea, lenea, râsul, privirea fără rușine.

Ce este iubirea de argint? A nu crede în făgăduința lui Dumnezeu, iubirea de trai bun, dorul de slavă lumească, nemilostivirea, iubirea de slavă deșartă, nescotirea altora, lipsa de conștiință și neluarea aminte la judecata lui Dumnezeu.

Ce este grăirea de rău? Necunoașterea slavei lui Dumnezeu, invidia față de aproapele, că nu ești luat în seamă, vorbirea de rău, invidia, teama de părerea altora, mărturia mincinoasă.

Ce este mânia? Dorința de a-ți impune voința ta, discordia, cunoștința mincinoasă, dorința de a învăța pe alții, iubirea de bogăție lumească, lașitatea, plictiseala, nerăbdarea, treburi negustorești.

Ce este invidia? Ura față de aproapele, neocărârea de sine, lenea, iubirea de răsfăț, dorul de a se amesteca în treburile lumești.

Ce este slava deșartă? Iubirea de această viață trecătoare, nevoință trupească spre a se face vestit, iubirea slavei oamenilor mai mult decât a slavei lui Dumnezeu, săvârșirea cu inima a poftelor trupești.

Ce este mândria? A te tulbura că nu ești luat în seamă, nesupunerea față de aproapele, lăudăroșenia că nu ai nevoie de nimeni, încrederea în puterile tale, dorul de a-ți face nume înaintea oamenilor.

Pe acestea toate vrăjmașul le lucrează în bietul suflet, spre a-l desparte de Dumnezeu. Acestea sunt sarcinile grele pe care le-a luat Adam când a mâncat din pom; despre acestea s-a scris: *El a luat asupra-Și slăbiciunile noastre și a purtat neputințele noastre* (Isaia 53, 4); acestea-s blestemele ce au căzut peste Adam; acestea au răstignit pe Cruce pe Domnul nostru Iisus Hristos; acestea sunt burdufurile cele vechi în care se pune vin nou (Matei 9, 17); vulpile care nimicesc via (Judecători 15, 4-5); feșele cu care era înfășurat Lazăr (Ioan 11, 44); draicii pe care Hristos i-a trimis în turma de porci (Matei 8,

31-32); omul cel vechi, de care Apostolul zice să ne dezbrăcăm (Efeseni 4, 22).

Despre acestea zice că: *trupul și sângele nu vor moșteni împărăția cerurilor* (I Corinteni 15, 50). Despre acestea zice iarăși: *Dacă trăiești după trup, veți muri* (Romani.8, 13). Acestea sunt rănila pe care le-au făcut tâlharii celui ce cobora de la Ierusalim la Ierihon (Luca 10, 30). Ne-ghina pe care pământul i-a produs-o lui Adam, când a fost izgonit din rai (Facere 3, 18); jertfa lui Cain, urâtă lui Dumnezeu, pentru că el amestecase cele potrivnice firii cu cele firești, și fiindcă nu i-a plăcut lui Dumnezeu, el a ucis pe Abel (Facere 4, 8); soarta aleasă de Isav, când și-a vândut dreptul de întâi-născut, pentru un blid de mâncare (Facere 25, 29-34); egipteanul ucis de Moise, care s-a făcut dușmanul lui Faraon și a fugit în Madian, până a primit slobozenie de la Dumnezeu ca să meargă să înfrunte pe Faraon și să mântuiască din robie pe frații săi (Ieșire 2, 11-15); aluatul egiptenilor, despre care a zis Dumnezeu lui Moise: *Să nu luați cu voi aluat din pământul Egiptului. Și: timp de șapte zile să mâncați azime, iar ziua a opta va fi zi de sărbătoare pentru Domnul Dumnezeu* (Ieșire 13, 6); pentru ca sufletul să fie liberat de cele șapte patimi și să prăznuiască pe Domnul Dumnezeu, vindecat de boala cea veche și să aibă îndrăzneală către Dumnezeu; sunt proorocii mincinoși care se împotriveau lui Ilie și pe care, dacă nu i-ar fi omorât, nu s-ar fi pogorât ploaia din cer pe pământ (I Regi, cap. 8); sunt leii care sfâșie oaia cea rătăcită; sunt spinii despre care zice Isaia: *Așteptam să rodească struguri, și ea a făcut spini* (Isaia 5, 4); este via pe care a plâns-o Ieremia,

zicând: *Cum s-a întors în amărăciune via cea bună?* (Ieremia 2, 21).

Iar sarcina lui Hristos este ușoară. Ea este: curăția, nemânieră, bunătatea, blândețea, bucuria duhului, stăpânirea patimilor, dragostea spre toți, credința neclintită, răbdarea în necazuri, înstrăinarea de lume, dorul de a ieși din trup și a se întâlni cu Hristos. Iată sarcina cea ușoară pe care ne-a dat-o Hristos s-o purtăm.

Aceasta este calea pentru care Sfinții au răbdat multe osteneli până s-o afle și pe care nimeni nu o poate agonisi, dacă nu se dezbrăca de omul cel vechi; dacă nu este liber și nu a dobândit dragostea. Numai dragostea îl face nepătimaș față de toate. Este deci cu neputință să sălășluiască dragostea în noi, câtă vreme mai iubim ceva din lumea aceasta, precum este scris: *Nu puteți fi părtași la masa lui Dumnezeu și la masa dracilor* (I Cor. 10, 21).

Dar zice și Isaia: *Care din noi poate îndura focul cel mistuitor? Care din noi poate sta pe jarul cel de veci? Omul drept în calea sa și cel ce grăiește cuvinte de cinste, care dă la o parte câștigul nedrept, cel ce trage înapoi mâinile și nu primește mită, care-și astupă urechile când aude fărădelegi și își pune un vâl pe ochi, ca să nu mai vadă răul; acela va locui pe înălțimi, și stâncile cele tari vor fi cetatea lui, pâine i se va da și apa nu-i va lipsi* (Isaia 33, 14-17).

Iată cinstea pe care Dumnezeu o dă celor ce se luptă în această scurtă vreme și se dezbracă de povara lumii, răbdând necazurile.

Vezi cum Dumnezeu vine într-ajutorul celor ce-și taie voile lor și-i scapă de toate patimile? Pe când cei ce-și fac voile lor încep desigur cu duhul (să lucreze), dar cum

nu se pot împotrivi vrăjmașilor lor, pentru că își fac voile lor, și sfârșesc în trup (Galateni 3, 3), se ostenesc la întâmplare și în zadar. De aceea Proorocul Ieremia îi mustră, zicând: *Blestemat să fie cel ce face cu nepăsare lucrurile Domnului* (Ieremia 31, 10).

Vezi? Dumnezeu nu dă ajutorul Său celui ce vrea să slujească și lui Dumnezeu și patimilor; El îi părăsește în voile lor și îi dă în mâinile celor ce îi urăsc. În loc de cinstea pe care o așteaptă de la oameni, au parte de rușine, pentru că nu s-au împotrivit vrăjmașilor lor, până să le dea Dumnezeu ajutor și să smerească pe vrăjmași. Precum grăiesc toate Scripturile: fără nevointă, oste-neală și necaz, omul nu este ascultat de Dumnezeu.

Scrie în Sfânta Evanghelie: *În acea zi mulți Îmi vor zice: Doamne, Doamne, au nu am proorocit și nu am făcut multe minuni în numele Tău?* Și li se va răspunde: *Nu vă cunosc pe voi!* (Matei 7, 22-23); pentru că ei fac oste-neală, dar nu o păzesc.

Stăm bine închiși în chilie, iar omul nostru cel lăuntric se tăvălește în necurății; facem ascultare, dar robia patimilor ne răpește; ținem postul, dar bârfirea altora ni-l pierde; dăm pâine celui sărac, dar ura și nesocotirea fratelui nostru ne-o ia; cugetăm la cuvintele lui Dumnezeu, însă convorbirile ușuratice ni le fură; ospătăm pentru Dumnezeu pe fratele nostru, dar zavistia și zgârcenia ne pierd toată plata.

Toate acestea ni se întâmplă pentru că nu stăruim în voia lui Dumnezeu. De aceea zice El: *Nu vă cunosc pe voi!*, pentru că ei nu s-au ostentat cu știință, ci au bătut văzduhul. Căci nevăzând cununa pe capetele lor, le va

zice: „Nu vă cunosc pe voi, pentru că nu aveți semnul Meu; plecați de la Mine!“.

Să ne silim, fraților, la nevoința noastră și să rugăm pe Dumnezeu să ne trimită frica Sa, și El Însuși va păzi ostenelile noastre, ca nu cumva, când vom ieși din trup, să fim găsiți goi de toată virtutea și să cădem în stăpânirea balaurului. Vrajmașul este plin de viclenie, zavistie, crud, cu chip înspăimântător și fără milă în răutatea sa, căci este ajutorul celor ce iubesc lumea.

Uitați-vă la toți Sfinții: ei s-au dezbrăcat de lume și au ieșit așa la luptă cu vrajmașul, și când Domnul l-a doborât înaintea lor, el a pus-o pe fugă.

Când Daniil a ieșit la luptă cu vrajmașul, acesta nu a găsit la el nimic din ale sale. Leii îl miroseau și nu găseau la el mirosul celui pe care îl mâncaseră pentru neascultarea sa (Daniil, cap. 6).

Iov s-a luptat după ce, mai întâi, s-a eliberat de lucrurile lumii, și a dovedit că cel ce se lăuda, zicând: *Am străbătut pe cele de sub cer, și iată, am venit* (Iov 1, 7), era un fugar, apoi l-a legat lângă el, cum ține un copil o vrabie în mână.

Să rugăm, deci, bunătatea lui Dumnezeu, din toată inima, cu lacrimi și cu nevoie, supunându-ne tuturor, pentru Domnul (I Petru 2, 13), smerindu-ne înaintea fraților noștri, socotindu-i mai treji decât noi, nerăsplătind nimănui cu rău pentru rău, neavând nici gând rău în inimă, fără a zice despre lucrurile acestei lumi, că: „Acesta este al meu“, măsurând în fiecare zi sporirea noastră duhovnicească și păzindu-ne de cugete necurate, ferindu-ne de sațiul trupului, pentru a-l opri de la împli-

nirea poftelor, ci să fie stăpânit de suflet și împreună supuși duhului, și să se facă mireasă curată de toată întinăciunea, care cheamă așa pe mirele său: *Fratele meu să vină în grădină și să mănânce roade din pomii ei* (Cântarea Cântărilor 4, 16).

Să ne luptăm deci, fraților, și, dobândind încrederea Lui, să-L auzim, zicând: *Acolo unde sunt Eu, voiesc ca și ei să fie împreună cu Mine, pentru că i-am iubit, precum M-ai iubit Tu pe Mine. Părinte, Tu în Mine și Eu în ei!* (Ioan 17, 23-24).

A Preasfintei Treimi, Celei de o ființă și fără de început este puterea să Se milostivească de noi, ca și noi să aflăm odihnă cu toți Sfinții în ziua Judecății. Ei I se cuvine slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XXIX

Plângeri

Vai de noi, pătimașii și stricăcioșii, care pentru trecătoarea și spurcata poftă trupească nu vom vedea slava lui Dumnezeu.

Vai nouă, că hrănim cu păcate trupul sortit viermilor și putreziciunii fără să ne temem de focul care ne va munci veșnic, nici de viermele cel neădormit (Isaia 66, 24).

Vai nouă, că stricăciunea nu moștenește nestricăciunea, iar noi disprețuim nestricăciunea și ne lipim cu putere de stricăciune.

Vai nouă, cărora creștinii evlavioși ni se închină și ne sărută trupul întinat de necurății, că suntem *morminte văruite* (Matei 23, 27), pline de putoarea păcatului.

Vai nouă, că singuri ne facem vizuina dracilor și nu sălaș pentru Dumnezeu.

Vai nouă, care prin îmbuibare și moleșeală, ne înmulțim sămânța trupească și turbăm spre spurcata împreunare.

Vai nouă, că ne arătăm plini de bunătate, când suntem lingușiți, dar lipsiți de dânsa, când suntem ocărâți.

Vai nouă, că nu facem deosebire între stricăciune și nestricăciune, și nesocotim dumnezeiasca și înfricoșata judecată.

Vai nouă, că suntem leneși spre bine, dar plini de râvnă și grabnici la cele rele.

Vai nouă, că ne-am pregătit trupul pentru veșnicul întuneric și el era sortit luminii celei veșnice.

Vai nouă, că Cel ce S-a făcut Fiu al Omului, Care este de o ființă cu Dumnezeu-Tatăl, S-a întrupat pentru noi, și nu are la noi unde Să-și plece capul, pe când vulpile, adică slugile cele viclene și rele, își sapă vizuini (Matei 8, 20).

Vai nouă, că cei curați cu inima își aduc Judecătorului sufletele curate și trupurile sfinte și fără prihană, iar pe noi, cei ce avem sufletele întinate și trupurile necurate, ne așteaptă osânda muncilor veșnice.

Vai nouă, că suntem plini de pofte, de toată necurația și pretindem cinstea cuvenită Sfinților.

Vai nouă, că deși ne aflăm sub osândă și împovărați cu multe păcate, trăim printre Sfinți și nevinovați, ca și cum noi înșine am fi curați și liberi de patimi.

Vai nouă, că deși suntem vrednici de ocară, muștrăm și îndreptăm pe cei ce sunt mult mai vrednici decât noi.

Vai nouă, că având bârna în ochi, osândim cu mânie cele mai simple lipsuri ale fraților noștri, ca și cum noi am fi fără pată.

Vai nouă, că legăm sarcini grele și anevoie de purtat (Matei 23, 4), iar noi nici nu le atingem, îndreptându-ne cu slăbiciune trupească.

Vai nouă, că nu mulțumim lui Dumnezeu pentru darurile Sale, și, uitând necazurile, nevoile și încercările trecute, ne arătăm nevrednici de ajutorul și harul lui Dumnezeu, binefăcătorul.

Vai nouă, că iubim ceea ce este rău și purtăm cu anevoie ceea ce este bun.

Vai nouă, celor ce căutăm îndulciri și îngrijirea trupească, cu pricină că ne-am istovit trupul de mare nevoie, când ar trebui să ne pocăim în sac și în cenușă, cu pâine și apă, în lacrimi și suspinuri.

Vai nouă, că delăsăm dumnezeiasca rânduială călugărească și avem cutezanța să învățăm pe alții practica virtutilor.

Vai nouă, că uităm de păcatele săvârșite și nu avem nici o grijă, nici lacrimi pentru cele ce facem acum.

Vai nouă, că după ce am pus început bun, cu harul și cu ajutorul lui Dumnezeu, acum am devenit oameni trupești.

Vai nouă, că suntem așa de robiți de cugetele necurate, încât nu ne dăm seama dacă n-am săvârșit și păcatele la care nu ne-am gândit.

Vai nouă, că mâncăm și bem, și nu ne gândim la războiul pe care-l va aprinde în noi lăcomia.

Vai nouă, că din pricina plăcerilor, cinstim mai mult trupul cel de rând, și nu știm cât de mare este vrednicia sufletului nostru nemuritor.

Vai nouă, că evlavie stă numai în vorbă și în haină.

Vai nouă, că părăsim rugăciunea și citirea Dumnezeieștilor Scripturi și ne irosim zilele în răspândire și vorbă deșartă.

Vai nouă, că suntem așa de împietriți la inimă, încât, în nepăsarea și în nesimțirea noastră, nu știm ce să facem pentru a avea căință și lacrimi.

Vai nouă, știind că Dumnezeu a zis: *Sufletul care a păcătuit, va muri* (Iezechil 18, 4), suntem fără grijă și păcățuim într-una.

Vai nouă, că prin săturare și moleșeală zorim trupul spre pofte spurcate și gânduri rele, că prin vedere primim în inimă săgețile celui viclean și, numai atingându-ne de trup străin, ne aprindem ca armăsarii și nu ne dăm seama de cinstea vredniciei noastre duhovnicești, și nici de veșnica osândă.

Vai de căderea sufletului, care de bună voie s-a înstrăinat de slava cea cerească, și s-a unit cu dracii cei necurați, prin pofta rea față de lucrurile cele pieritoare și prin trupul cel nestăpânit.

Vai nouă, că nu ne-am lepădat de noi înșine și suntem războiți de patimile cele dobitocești.

Vai nouă, că gemem și ne tânguim pentru bolile și durerile trupului, iar pentru rănilor și boala cea istovitoare a sufletului, suntem nesimțitori.

Vai nouă, că sufletul ne este cu totul robit de trup, cel rău stăpânind peste cel bun, și nu au o singură voie, întru slujirea lui Dumnezeu, Făcătorul.

Vai nouă, că gândurile cele rele și necurate reînnoiesc păcatele în noi și nu ne dăm seama când Dumnezeu Se depărtează de noi și se apropie duhurile necurate.

Vai nouă, că în nebunia și lipsa noastră de minte, dorim și pretindem laudele cuvenite Sfinților și nu faptele și ostenele lor.

Vai nouă, că în săvârșirea poruncilor lui Dumnezeu nu avem nici teama robilor, nici râvna și buna așezare a

lucrătorilor, nici dragostea fiilor.

Vai nouă, că nu ne lepădăm desăvârșit de a face și a vorbi, pentru plăcerea oamenilor, și neglijăm cu totul ceea ce se cuvine.

Vai nouă, că ne rușinăm când păcătuim înaintea oamenilor, iar la rușinea cea veșnică nu ne gândim.

Vai nouă, că am uitat că suntem născuți din părinți săraci și necunoscuți și că am făgăduit, pentru Dumnezeu, să iubim sărăcia și smerenia, și năzuim să fim asemenea cu bogătașii și cu cei mari.

Vai nouă, că fiind în lume, ne înfrânăm cu sărăcia, iar acum când am făcut sfintele făgăduințe, ne îngrijim cu multă osteneală de săturarea pântecelui și de odihna trupească.

Vai nouă, că pe când îngerii stau în jurul celor ce se tem de Dumnezeu (Psalmul 33, 7), iar dracii în jurul celor ce nu se tem și calcă poruncile Lui, noi ne așezăm în ceata dracilor.

Vai nouă, că acum ochii ne sunt seci, dar va veni vremea să răbdăm în foc chinurile lacrimilor celor arzătoare și amare, plângerea și scrâșnirea dinților.

Vai nouă, că ne silim să plăcem celor bogați și celor puternici ai lumii, dar ne întoarcem cu silă de la săracii care ne cer milostenie.

Vai nouă, că ne purtăm cu oamenii nu după cum se cuvine, ci după buna noastră plăcere.

Vai nouă, că curățim cu grijă pământul de mărăcini, de scaieți, de ierburile care vatămă roadele, dar nu ne îngrijim, cu frică de Dumnezeu, să ne curățim sufletele de gândurile spurcate, care vatămă sfintele virtuți.

Vai nouă, că având a părăsi pământul unde ne aflăm, ne irosim toată vremea cu grija de cele pământești și pieritoare, peste care nu avem nici o putere când vom pleca de aici.

Vai nouă, că vom da seama Înfrișatului Judecător, de toate faptele vieții noastre pământești, de tot cuvântul deșert, de tot gândul rău și necurat și de cea mai neînsemnată faptă, și totuși nu ne îngrijim de sufletele noastre, ca și cum, toată vremea vieții ar trebui petrecută în nepăsare.

Vai nouă, pentru fărădelegile și nedreptățile săvârșite, precum și de necredința și nesocotirea poruncilor lui Dumnezeu.

Vai nouă, că zăcem în stricăciune ca niște lipsiți de minte și putând să ne facem părtași nestricăciunii, prin ascultarea cuvântului Evangheliei, fiindcă am iubit lucrurile pământești, ne-am lipit de stricăciune și ne-am înstrăinat de nestricăciune.

Vai nouă, că în locul nestricăciunii, am ales blestemata stricăciune.

Vai nouă, că putând birui toată pofta, am fost biruți de patimi, prin iubirea de sine.

Vai nouă, că suntem neiscușiți și fără dreaptă socoteală în cuvintele, gândurile și faptele noastre, și alergăm ca animalele cele fără de minte, după cele plăcute și atrăgătoare.

Vai nouă, că Dumnezeu Cel Preaînalt, a venit printre noi pentru a nimici lucrurile diavolului (I Ioan 3, 8), iar noi tot de acestea am rămas alipiți.

Vai nouă, că ne rușinăm și ne temem să păcătuim înaintea oamenilor, dar nu ne cutremurăm și nu ne temem să săvârșim fărădelegi și păcate sub privirea Celui ce vede și cele ascunse.

Vai nouă, că nu sărăm cu dumnezeiasca sare cuvântul nostru (Coloseni 4, 6), ci neconținut rostim cuvinte nefolositoare și necuviincioase, față de aproapele.

Vai nouă, că vorbirea noastră cu oamenii este plină de lingușire, de minciuni și de fățarnicie, și nu ne temem că vom fi osândiți pentru aceasta.

Vai nouă, că somnul și trândăvia îngăduie diavolului să ne jefuiască inima de căință.

Vai nouă, că ne-am lepădat de lume, dar întrecem pe cei lumești cu patimile.

Vai nouă, că avem trebuință de povățuire și învățătură, iar noi îndreptăm măruntele greșeli ale altora.

Vai nouă, dacă Domnul încercându-ne pe pământ, vom ajunge la judecată fără să ne fi îndreptat.

Vai nouă, că luăm aminte la pântece și de aceea suntem biruiți de pofta cea trupească și de mândrie.

Vai nouă, că deși neconținut ne întinăm sufletul cu gânduri necurate, vrem să fim socotiți sfinți și cinstiți asemenea Sfinților.

Vai nouă, că ne îngrijim numai de lucruri zadarnice și uităm de războiul împotriva diavolului.

Vai nouă, că acum păcătuim cu nerușinare, iar dincolo vom moșteni focul cel nestins, gheena, întunericul cel mai dinafară, viermele cel neadormit, plângerea și scrâșnirea dinților și veșnica rușine înaintea tuturor îngerilor și a oamenilor.

Vai nouă, că sufletul nostru, lipsit de minte și de căință, la învierea morților se va tângui, va suspina și nu va avea ce face în trupul păcătos, cu lacrimile și cu scrâșnirea dinților, din pricina chinurilor nesuferite, amare și dureroase ale focului celui veșnic.

Vai nouă, că fiind iubitori de sine, nu iubim nici pe Dumnezeu, nici pe aproapele, și de aceea suntem robiți de toate patimile, de dorințe dezordonate, și de drăceasca mândrie.

Vai nouă, că nu punem mai presus de toate frica și dragostea de Dumnezeu, și de aceea suntem așa de întristați de Hristos, Care ne iubește.

Vai nouă, că de multă vreme suntem îngăduiți să ne pocăim, iar noi așteptăm să fim smulși ca smochinul cel neroditor, care făcea umbră pământului (Luca 13, 6).

Vai nouă, că din pricina nesimțirii, ne asemănăm fecioarelor celor nebune și nu cumpărăm cu binefacerile față de aproapele, untdelemnul care luminează candelile (Matei 25, 8).

Vai nouă, că în acest trecător surghiun, iubim blestematele plăceri, neaducându-ne aminte de negrăita desfătare a raiului, ba și împărăția cerurilor o nesocotim.

Vai nouă, că zi și noapte ne rugăm lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Doamne!“, dar nu facem ceea ce ne poruncește (Matei 7, 21).

Vai de cel ce scrie aceste plângeri! Că sunt robit de toate cele scrise și nu am nici un suspin de căință.

Vai de cel ce se întristează pentru alții, dar nu o face și pentru sine.

Vai nouă, că nu ne rușinăm de muștrările conștiinței care necontenit ne osândește și mărturisește împotriva noastră și nici nu ne temem de Dumnezeuiasca Judecată și de toate pedepsele care ne așteaptă pentru păcatele noastre.

Vai nouă, că în ciuda împușitelor noastre fapte, ne bucurăm de laudele oamenilor.

Vai nouă, că nepăsarea, răspândirea și uitarea au izgonit frica de Dumnezeu din inimile noastre.

Vai nouă, că alergarea după cele zadarnice, ne-a făcut mintea stearpă și mărginită.

Vai nouă, că Dumnezeuiasca răbdare ne așteaptă, fără să ne piardă după faptele noastre, iar noi nu ne grăbim să ne îndreptăm.

Vai nouă, că acum nu ne aducem aminte de păcatele noastre, dar când sufletul se va despărți de trup, vom vedea cu durere și cu amară căință, că toate cele ce le-am săvârșit cu cuvântul, cu gândul și cu fapta, s-au scris și s-au săpat în aducerea noastră aminte.

Vai nouă, că știm cuvântul Apostolului: *Cel ce mănâncă Pâinea și bea Paharul Domnului cu nevrednicie, își mănâncă și bea lui osândă, că nesocotește Trupul Domnului* (I Corinteni 11, 27), și totuși, fiind plini de necurăție, ne apropiem de înfricoșatele lui Dumnezeu Taine, iertându-ne singuri pentru cele săvârșite. Cu adevărat, cât își primejduiește sufletul și trupul, cu munca veșnică și nemăsurată rușine, cel ce se apropie de Dumnezeu cu suflet necurat, fără ochi luminați, fără să aibă neîntinate puterile sufletului și ale trupului.

Vai mie, că scriu aceste plângeri cu amar, dar încă n-am început lucrarea pocăinței.

Vai mie, care spun adevărul dar binele nu-l săvârșesc.

Vai mie, că laud binele și fac cele rele.

Vai celor ce păcătuiesc cu trupeasca poftă, că amar sfârșit îi așteaptă, cu rușine veșnică.

Vai celor ce se întristează fără nici un folos, că s-au lipsit de întristarea pocăinței.

Vai celor ce ocărăsc pe alții și se pornesc cu mânie, că se despart de preafericita dragoste.

Vai celor zavistnici și invidioși, că sunt străini și potrivnici bunătății și binefacerii lui Dumnezeu.

Vai de cei ce caută să placă oamenilor, că nu pot plăcea și lui Dumnezeu.

Vai celor ce primesc oaspeți, că sunt străini de adevărul lui Dumnezeu.

Vai celor mândri, că au moștenit partea diavolului celui lepădat.

Vai celor ce nu se tem de Dumnezeu, că se vor încurca în tot mai multe păcate și vor fi bătuți și aici și dincolo.

Vai nouă, că înțepăturile și mușcăturile puricilor, păduchilor, ploșnițelor, țânțarilor și albinelor, nu le putem răbda, dar nu facem nimic ca să scăpăm de grozava gură a balaurului, care ne rupe și ne înghite ca pe o mâncare și ne înțeapă cu săgețile sale aducătoare de moarte.

Vai nouă, că diavolul ne istovește cu plăceri, necazuri, silnicii și cu tot felul de viclenii ale acestei lumi, iar noi nu ne străduim să punem capăt relelor.

Vai nouă, că apostazia crește mereu și tot mai mult se leapădă credința ortodoxă, iar noi nu plângem și nu ne frângem inima, nici nu ne oprim de la patimi, ci adăugăm păcat peste păcat, spre a primi laolaltă în gheenă amara și veșnica osândă pentru faptele noastre rele și pentru necredința noastră.

Vai nouă, pentru aceste plângeri, că vom ajunge la sfârșit nu numai fără plângeri și căință pentru păcatele tinereților, ci adăugând la bătrânețe mai mari și mai ne-suferite fărădelegi și păcate mai neîngăduite.

Vai nouă, că nu ne rușinăm de suferințele răbdate și de bolile cele multe ale trupului, ci mai mult sporim păcatul și hrănim cu necumpătare acest trup întinat și păcătos.

Vai nouă, că vom trece prin focul care clocotește mult mai furios decât valurile mării, *pentru ca fiecare să primească după cele ce a făcut în trup, ori bine, ori rău* (II Corinteni 5, 10).

Vai nouă, că nu cugetăm la jăratecul cel întunecos și nematerialnic; nici la amara plângere și scrâșnirea dinților de acolo, căci Dumnezeu va lua focului lumina sa și va munci pe cei nelegiuiți și păcătoși, cu foc arzător și întunecat.

Vai mie, nefericite suflete, că *mare îmi este întristarea și durerea inimii* (Romani 9, 2), și voi zice, plângând pentru mine, că răutatea a schimbat conștiința, stricăciunea a biruit nestricăciunea, minciuna a ascuns adevărul, moartea a biruit viața, ceea ce este pământesc, stricăcios și pieritor a luat locul celui ceresc, nestricăcios și veșnic; ceea ce este greșos și vrednic de ură, mi s-a părut dulce

și mai vrednic de iubire decât adevărata dragoste a lui Hristos, și decât sfințenia; minciuna, izgonind adevărul din inima mea, a adus tristețea în locul bucuriei; am ales rușinea și necinstea în locul cuviinței și al cinstei; mi-a plăcut mai mult amărăciunea decât dulceața; am iubit pământul și țărâna mai mult decât cerul și împărăția Lui; întunericul vrăjmașului urător de bine, s-a sălăsluit în inima mea și a șters din mintea mea lumina cunoștinței.

Vai mie! Vai mie! În ce curse drăcești m-am prins și am căzut, prăvălindu-mă de la așa înălțime! M-am sfărâmat în plină alergare și în zadar au curs sudorile mele. Cine nu mă va plânge cu amar pe mine, cel istovit de osteneală nefolositoare și naufragiat aproape de liman?

Miluiți-mă, miluiți-mă, prietenilor, și rugați stăruitor pe Bunul și Îndelung-Răbdătorul meu Stăpân Iisus, ca prin milostivire să risipească din mintea mea grozavul întuneric adus de vrăjmașul diavol, ca să văd mocirla în care zac și, putând să mă ridic, nu voiesc, de teamă ca puțină vreme ce mi-a mai rămas să nu-mi ia orice nădejde. Nu este suferință mai mare ca a mea, nici durere ca durerea inimii mele, că fărădelegile mele au covârșit capul meu! (Psalmul 37, 4) Răniții mei n-au fost răniți de sabie, și morții mei n-au murit în luptă (Isaia 22, 2), ci săgețile aprinse ale vrăjmașilor s-au înfipt în mine (Psalmul 37, 2) și au orbit pe omul cel dinlăuntru; afundat-m-am în noroiul adâncului, care nu are fund (Psalmul 68, 2); frica de care mă temeam, m-a cuprins (Iov 3, 25) și m-a acoperit umbra morții (Psalmul 43, 21).

Vai mie! Suflete al meu, privește și vezi acestea de acum, care peste puțin vor trece cu amărăciune și dure-

re, și cele pline de spaimă care vor veni. Ia aminte, suflete, din ce bunătăți și din ce nădejdi ai căzut și ce pedeapsă vei primi curând, ca moștenitor fără urmaș și fără mângâietor. Mai înainte ca lumina de deasupra capului tău să se stingă, apucă înainte, aleargă, aruncă-te la pământ, roagă-te și stăruie către Dătătorul luminii celei veșnice, ca să te izbăvească de focul cel mistuitor și de nepătrunsul întuneric, căci numai El ne poate ierta păcatele și ne dăruiește bunătățile Sale, nouă celor nevrednici de mila Sa. Că a Lui este slava și puterea în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL XXX

Alte cuvinte

Fraților, ceea ce am auzit și am văzut la bătrâni, aceea vă spun, fără a lăsa sau a adăuga ceva (Deuteronomul 12, 32).

Avva Ioan mi-a spus: Avva Anuv, Avva Pimen și ceilalți cinci, ei erau șapte frați dintr-o mamă, și toți erau călugări în pustia Schetică. Când au năvălit Mazichii pentru prima dată și au devastat schitul, cei șapte au plecat și au mers la locul numit Terenutis, unde au rămas o vreme, până să-și găsească loc de sălășluire. Acolo se afla un templu părăsit, unde au stat câteva zile.

Avva Anuv, cel mai bătrân, zise lui Avva Pimen: „Tu și ceilalți frați să faceți dragoste, și fiecare să stea singur în liniște și să nu ne întâlnim unii cu alții în a-

ceastă săptămână“. Avva Pimen i-a răspuns: „Vom face precum vrei“. Și au făcut așa. În acel templu se afla o statuie mare de piatră. În fiecare dimineață bătrânul Anuv mergea și arunca cu pietre în obrazul statuii și seara îi zicea: „Iartă-mă!“. Toată săptămâna a făcut așa.

Venind sâmbăta, ei se adunară și Avva Pimen a zis Avvei Anuv: „Te-am văzut în această săptămână bătând cu pietre statuia și făcându-i metanie. Oare așa face un om credincios?“. „Pentru voi am făcut aceasta“, a răspuns bătrânul. „Când aruncam eu cu pietre în statuie, oare s-a mâniat?“. „Nu“, zise Avva Pimen. „Și când îi făceam metanie, s-a supărat cumva? și a zis: Nu te iert?“. „Nu“, zise Avva Pimen. „Apoi iată, că și noi suntem aici șapte frați. Dacă voiești să stăm împreună, să facem ca această statuie: de o ocărăști sau de o lauzi pe ea, nu se tulbură. Iar dacă nu vreți, iată templul are patru uși. Fiecare să meargă încotro vrea“. Atunci ei se aruncară la pământ și făcură metanie Avvei Anuv, zicând: „Precum voiești, Părinte, așa vom face și vom asculta ceea ce ne vei spune“. Și Avva Pimen zise: „Să stăm împreună, și unul din noi să fie iconom, și ceea ce va pune el pe masă, aceea vom mânca, și să nu zică vreunul: „Adă-mi altceva“ sau: „Nu mânânc mâncarea asta“. Și au trăit toată vremea în pace și au murit la adânci bătrânețe.

Și eu sunt de aceeași părere și zidesc pe cuvântul bătrânilor: „Dacă omul nu se face ca o statuie, nu poate locui cu aproapele său“.

Avva Pafnutie mi-a zis: „Pe când trăiau bătrânii Avva Anuv și Avva Pimen, mergeam la ei de două ori pe lună. Chilia mea era departe cam la douăsprezece mile

(cca 20 km) și îi întrebam despre tot gândul. Și ei îmi ziceau așa: «Fii necunoscut în locul unde te afli și vei avea odihnă. Că somaniteanca a primit pe Elisei fiindcă nu avea de lucru cu oamenii (IV Regi 14, 17). Ori, somaniteanca este sufletul lui Elisei, Duhul lui Dumnezeu. Deci, când sufletul se ridică departe de răspândire, atunci vine Duhul; și el care era sterp, acum poate naște”.

Avva Amun mi-a zis: „Am întrebat pe Avva Pimen: Dacă merg în chilia unui frate sau dacă vine el la mine, pentru vreo trebuință, noi ne sfiim să vorbim unul cu altul, ca nu cumva să se ivească între noi vreo vorbă străină”. „Bine faceți, răspunse bătrânul, căci cei tineri au nevoie de multă luare aminte”. Atunci eu am zis: „Dar bătrânii cum de vorbesc?”. Și bătrânul mi-a zis: „Bătrânii au trecut dincolo de luarea aminte, și nici nu găsesc la ei ceva străin de vorbit”. Și l-am întrebat: „Dacă va fi nevoie să vorbesc cu frații, voi vorbi din Scriptură sau din cuvintele bătrânilor?”. „Dacă nu poți păstra tăcerea, e mai bine să vorbești din cuvintele bătrânilor decât din Scriptură, că vorbirea din Scriptură este cu primejdie”.

A zis Avva Petru, ucenicul lui Avva Lot: „Ce voi face? Când sunt singur în liniște, inima este în pace, dar când mă cercetează vreun frate, el vorbește despre oamenii din lume și mă tulbură?”. Și mi-a zis ce zicea Avva Lot: „Cu cheia ta mi-ai deschis ușa”. Și l-am întrebat: „Ce înseamnă cuvântul acesta?”. Iar el mi-a zis: „Dacă vine fratele la tine și tu îl întrebi: «De unde vii? Ce fac frații? Ce mai faceți? Te-au primit sau nu?» sau: «Ai auzit ce s-a întâmplat zilele acestea?» și altele, atunci tu deschizi ușa fratelui și auzi ceea ce nu ai voi. Eu i-am zis: „Ce să fac

dar, Părinte, când vine cineva la mine?". „Plângere și trezvie desăvârșită, zise bătrânul. Acolo unde nu sunt lacrimi, nu este nici trezvie". Și eu iarăși am zis: „Mă aflu în chilie și am lacrimi, dar cineva vine la mine și trebuie să ies și pierd plânsul". „Pentru că nu ești stăpân pe el, ci îl ai de împrumut, dar dacă îl vei supune, el rămâne cu tine". Și l-am întrebat: „Ce este această supunere?". Iar bătrânul mi-a zis: „Să nu-ți întristezi conștiința cu ceva și să te silești a-ți tăia voia în toate. Atunci Dumnezeu Se milostivește de tine și-ți dă plânsul; și când va veni îți vei petrece zilele în pace, căci scrie la Deuteronom: *Dacă fratele tău evreu se vinde ție, el să-ți slujească șase ani, iar în anul al șaptelea îl vei slobozi. Și dacă-i vei da lui femeie și va avea copii în casa ta și din pricina lor nu va vrea să plece de la tine, să iei o sulă și să-i găurești urechea lui, și el îți va fi rob pe vecie*" (15, 12-17).

Și l-am întrebat: „Ce înseamnă acest cuvânt?". El mi-a zis: „Dacă un om se ostenește să-și agonisească un lucru de care are nevoie, totdeauna îl are la îndemână". Și l-am rugat să-mi tâlcuiască acest cuvânt. Și el mi-a zis: „Dacă cineva înfiază copii, aceștia nu stau totdeauna cu dânsul, dar dacă naște copii, aceștia nu pot pleca și nici nu-l părăsesc".

Pe când ședeam în chilia Avvei Avraam, ucenicul Avvei Agaton, a venit un frate la el și i-a zis: „Părinte, voiesc să locuiesc cu frații, dar cum să stau cu ei?". Bătrânul i-a răspuns: „Ca în ziua întâi, când ai intrat la dânsii, așa să păzești înstrăinarea în toate zilele vieții tale, ca să nu ai îndrăzneală față de dânsii". Căci odată Părintele meu, Avva Agaton, stătea în Tebaida cu un frate, numit

Macarie, și în toată vremea era cu el ca în prima zi când venise la dânsul, încât fratele Macarie i-a zis: «Frate Agatoane, de ce te porți cu mine ca un străin, luptându-te ca să nu ai apropiere de mine?». Și Avva Agaton i-a zis: «Că așa se cuvine! Față de străini, vrei nu vrei, nu poți avea îndrăzneală, dar cu tine trebuie să mă păzesc de îndrăzneală». «Și ce este îndrăzneala?», a întrebat Avva Macarie. Și bătrânul a răspuns: «Asemenea este îndrăzneala ca arșița cea mare, care când se face, fug toți de la fața ei, și rodul pomilor îl strică». Și i-a zis Avva Macarie: «Așa de cumplită este îndrăzneala?». Avva Agaton i-a răspuns: «Nu este patimă mai cumplită decât îndrăzneala, căci ea naște toate relele. Monahul lucrător trebuie să se păzească de îndrăzneală, chiar când se află singur în chilie, căci știu eu un frate care locuia în chilie și mai avea una tot în aceeași casă. Se zice că ar fi plecat din chilie fără să știe că mai avea una, dacă nu i-ar fi spus altcineva. Unul ca acesta este lucrător, care luptă împotriva voii sale».

Avva Avraam zise iarăși despre Avva Agaton: «Zicea acela că monahul nu trebuie să lase conștiința să-l învinuiască cu ceva».

Era la noi un frate numit Martirie. El găsi într-o zi pe drum puțină silistră, căzută de la cămilele din Tere-nutis, care veneau de la schit, și o aduse în chilie. Văzând acest lucru, Avva Agaton s-a mirat foarte tare și i-a zis fratelui: «Dacă vrei să stai cu mine, du silistra unde ai găsit-o (iar locul acela se afla la douăsprezece mile depărtare), că nu-i lucru înțelept pentru monah să ia ceea ce nu a pus; și ceea ce nu este înțelept este păcat.

„~~El~~ va fi cineva foarte iubit și voi cunoaște că el mă
~~am~~ în vreo greșeală, mă despart de el». Iar fratele a zis:
~~„Nu~~ vorbă pentru o bucățică de silistră. Este păcat?». ~~El~~,
 îi răspunse el, că orice lucru furat este greșeală și
~~„Nu~~!»; și n-a încetat până ce fratele n-a dus silistra îna-
 î. Și el făcea așa până și în cele mai mici și mai neîn-
 te lucruri.

Zicea iarăși: „Omul să ia aminte în tot ceasul la ju-
 menta lui Dumnezeu“.

În vremea morții sale, el a rămas trei zile cu ochii
 deschizi, fără să se miște. Și l-au clătinat frații, zicând:
 „Avva Agaton, unde ești?“. Și le-a răspuns: „Înaintea ju-
 mentă lui Dumnezeu stau“. Și i-au zis lui: „Și tu te temi,
 de moarte?“. El le-a răspuns: „Cu adevărat m-am silit după
 porunca mea să păzesc poruncile lui Dumnezeu, dar om
 nu, și nu știu de au plăcut lui Dumnezeu lucrurile mele“.
 Și le-a zis lui frații: „Dar nu nădăjduiești că lucrul tău
 este după Dumnezeu?“. Le-a zis Bătrânul: „Înainte de a
 răspuna pe Dumnezeu, nu nădăjduiesc în mine. Că
 judecata este judecata lui Dumnezeu, și alta a oamenilor“. Iar
 frații au mai voit să-l întrebe vreun cuvânt, el le-a
 zis: „Faceți dragoste și nu mai grăiți acum cu mine că
 vreme“. Și așa și-a sfârșit viața, cu bucurie. Și-l ve-
 frații ca pe cineva care ferecește pe prietenii săi.

Avva Agaton avea mare pază întru toate și zicea că
 multă păzire nu sporește omul în nici o faptă bună.

Un frate l-a întrebat odată: „Ce este mai mare, os-
 teneala trupească sau paza minții?“. Și el a răspuns cu
 cuvinte: „Omul se aseamănă cu un pom; ostenea-
 trupească este frunzișul, iar paza minții este rodul.

Deci, dacă nevoitorul nu are trezvie, se aseamănă cu si-comorul care de departe se vede înfrunzit, iar când te apropii nu găsești rod, vezi că este sterp și neroditor. Totuși dacă rodul este crud, și copacul nu are frunze deajuns, căldura îl usucă, căci frunzele nu ocrotesc rodul“.

Odată l-au întrebat frații iarăși: „Avva Agatoane, dintre toate îndeletnicirile care faptă bună este mai cu osteneală?“. „Iertați-mă, eu socotesc că nu este altă osteneală ca rugăciunea către Dumnezeu. Căci omul când voiește să se roage este răspândit de diavoli, care știu că nu este altceva, asemenea rugăciunii, care să-i pună pe fugă. În toată osteneala pe care o face omul cu stăruință, are odihnă; pe când în rugăciune dracii se silesc să-l împiedice până la cea din urmă suflare“.

Avva Agaton era înțelept cu mintea și fără preget cu trupul și se îndestula în toate din lucrul mâinilor, cu hrana și cu îmbrăcămintea. Nu purta haină despre care să se spună că e prea bună sau prea ruptă.

El se ducea să vândă lucrul mâinilor noastre și le dădea cumpărătorului în pace. Prețul ciurului era o sută de monezi, iar a unui coș, o sută cincizeci. Spunea prețul celui ce voia să cumpere și apoi tăcea și lua ceea ce îi da, fără să mai numere. El zicea cu dreaptă socoteală și înțelepciune: «Ce rost are să te târguiești cu cumpărătorul și să păcătuiești, jurându-te pentru câteva parale pe care le-ai fi dat săracilor? Dumnezeu nu voiește de la mine această milostenie, ca să facă pe om să păcătuiască, jurându-se». Și dacă un frate îi zicea: «Atunci pâinea de la chilie de unde ar veni?». El răspundea: «Ce pâine îi trebuie unui om care trăiește singur și se mulțumește cu ce are?».

Când cumpăra o cămașă sau o haină sau un lucru pentru chilie, se uită mai întâi împrejur, și dacă vede vreo femeie săracă care avea lucrul pe care voia să-l cumpere, o întreba: „Cum îl vinzi?“, și îi dădea cât spunea ea, dacă avea de unde; dacă nu îi zicea: „Iartă-mă!“, și o lăsa în pace.

Ochii lui erau supuși și nu rătăceau încoace și-ncolo. El zicea adesea cu simplitate: «Nu știu să fi dus vreodată în chilie, prin ochi, vreo înrobire a gândurilor».

Nu se tulbura niciodată la lucrul mâinilor și ușor se desprindea de el dacă era nevoie să împlinească vreo poruncă a Domnului. Se așeza la lucru până în ceasul al nouălea, când venea vremea rugăciunii, și dacă mai avea puțin de lucru, îl lăsa pentru a doua zi și nu se lipsea de răduiala sa.

Dacă cumpăra vreun lucru pentru chilie și dacă vreun frate bolnav spunea: „Ai plecat pe ascuns, Avva, și eu n-am știut, că voiam să-mi cumperi și mie un lucru“, și dacă aceea pe care dorea era tocmai lucrul pe care-l cumpăraseră pentru trebuința chiliei, îl dădea. Și dacă fratele Martirie îi zicea: „Ne trebuie și nouă!“, Avva Agaton răspundea: „L-am cumpărat fără să fie nevoie de el“.

Ne zicea adesea: „Să nu agonisiți vreun lucru pe care, dacă vreun frate l-ar cere pentru trebuință, voi să zăboviți a i-l da“.

Nu se tulbura ușor cu firea, și dacă cineva îi spunea un cuvânt înțepător, tăcea fără să-i răspundă, făcându-se că n-a auzit. Iar dacă noi îi ziceam: „N-ai auzit, Avva, ce ți-a zis fratele cutare?“, el răspundea: „Da, am auzit, și m-am uitat la mine și am găsit că este adevărat cuvântul

ce mi l-a spus, căci e greșeala mea și-s vinovat“. Atunci noi îi ziceam: „Atunci de ce nu i-ai făcut metanie?“. Și el ne răspundea: „Nu am voit să-i rănesc conștiința“.

Trăia în pace cu toți frații și toți îl iubeau și-i imitau felul de viață al lui.

Iată ce mi-a spus Avva Avraam, care locuia cu el: „Și noi, fraților, să iubim viața noastră, să urmăm celor ce au bineplăcut lui Dumnezeu și să mergem pe urmele lor, că ei au găsit calea cea bună“.

Un frate vrednic de credință mi-a spus: „Eram șapte pustnici și am mers la Avva Sisoe, care locuia în insula Clisma, și l-am rugat să ne spună un cuvânt. Dar el ne-a zis: «Iertați-mă, că eu sunt un prost. Însă am fost la Avva Or și la Avva Atri. Și era Avva Or bolnav de 18 ani, și i-am făcut metanie ca să-mi spună un cuvânt. Avva Or mi-a zis: «Ce pot să-ți spun? Mergi și fă ceea ce vezi; Dumnezeu este al silitorilor, al celor ce-și fac silă în toate» (Matei 11, 12).

Avva Or și Avva Atri nu erau de același neam, dar între ei a fost o mare pace, până ce au ieșit din trup. Cu adevărat era ascultarea Avvei Atri, și adâncă smerenia Avvei Or.

Eu am petrecut câteva zile la ei, urmărindu-i pas cu pas, și am văzut mare minune săvârșită de Avva Atri. Le-a adus cineva un peștișor. Avva Atri voia să-l frigă pentru Avva Or, și luase cuțitul ca să taie peștele. Tocmai atunci îl chemă Avva Or, zicându-i: „Atri, Atri!“. Avva Atri lăsă cuțitul în mijlocul peștelui fără să taie restul. Mă minunai de această ascultare, că nu zisese: „Așteaptă puțin, să tai peștele“. Atunci eu am întrebat pe

Avva Atri: „Unde ai aflat această mare ascultare?“. „Nu este a mea, îmi zise el, ci a bătrânului“. Și el mă apucă, zicându-mi: „Vino și vezi ascultarea lui“. Atunci el fripse o bucată de pește, și înadins îl arsese puțin, apoi îl duse bătrânului, care îl mănca fără a spune vreo vorbă. „E bun bătrâne?“, i-am zis eu. „Foarte bun“, răspunse el. Apoi i-a mai adus puțin pește fript bine, și i-a zis: „L-am cam ars, bătrâne!“. „Da, l-ai trecut puțin!“. Atunci Avva Atri mi-a zis: „Ai văzut ascultarea bătrânului?“. Am plecat de la ei și m-am străduit să păzesc ceea ce văzusem. Iată ce zise Avva Sisoe fraților acelora».

Dar unul din noi îl rugă, zicând: „Fă dragoste și ne spune și tu cuvânt“. Și el a zis: „Cel ce ține nesocotirea de sine în știință, acela împlinește toată Scriptura“.

Un altul din noi l-a întrebat iarăși: „Părinte, ce este înstrăinarea?“. Și el a zis: „Taci și zi la tot lucrul: Cine sunt eu? Nu mă privește! Și nu te amesteca în treburile oamenilor unde locuiești. Iată aceasta este înstrăinarea“. Iată ce mi-a spus fratele că auzise de la Avva Sisoe.

Să luptăm și noi, preaiubiților, zidind pe temelia pusă de părinți, cu grijă de ceea ce am văzut și auzit, ca nu cumva să le nesocotim, și ele să se facă pentru noi judecată și osândă. Dacă le vom păzi după puterile noastre, ne va aștepta milostivirea împreună cu toți Sfinții care au bineplăcut lui Dumnezeu, a Căruia este slava și cinstea în vecii vecilor. Amin.

CUVINTE ALE AVVEI ISAIA

Aflați la Mănăstirea Caracalu (Athos)

Zis-a Avva Pimen: Când o cisternă răspândește miros greu, stăpânul ei, ajutat de muncitori, o curăță și o spală cu multă greutate și osteneală. Cei ce o curăță se murdăresc și rabdă o mare putoare, miros greșos și împuțit. Și când ceea ce miroase greu și noroiul, au fost aruncate afară, cisterna primește din nou apă curată. Tot așa și cel ce se întoarce la o viață nouă, trebuie mai întâi să-și descopere cele din inimă, să alerge la duhovnic ca să-l asculte și îl umple de mare putoare. Și când acela le va stârpi cu de-amănuntul pe toate, atunci apa cea nouă, care e frica de Dumnezeu, va curge în inima sa. Căci cisterna este inima omului, noroiul este păcatul, stăpânul cisternei este sufletul, lucrătorii sunt mintea și limba, iar cel ce varsă apa cea curată este starețul.

Zis-a Avva Macarie: Așa cum o peșteră întunecoasă este sălaș pentru șerpi, de îndată ce intră în stăpânirea cuiva, stăpânul aprinde în ea lumină, o afumă cu tămâie și șerpii fug, și oamenii sălășluiesc într-însa, tot așa și trupul nostru este locul unde se cuibăresc șerpii păcatului. Dar când strălucește în noi lumina spovedaniei, păcatul este izgonit și lumina, care este frica de Dumnezeu, sălășluiește întru noi. Căci peștera e trupul nostru,

șerpilor sunt păcatele, stăpânul peșterii e sufletul, lumina este deschiderea sufletului la duhovnic, cel ce așează într-însa virtuțile și cel ce arde tămâia este starețul.

Zis-a Avva Isaia: Așa cum pe o foaie pe care sunt scrise cuvinte barbare, și pe o tăbliță acoperită cu litere neînțelese, dacă cineva vrea să scrie pe ele, nu poate mai înainte de a netezi ceara și a curăți cu apă pergamentele, tot așa și omul plămădit din multe păcate, și cel ce a scris păcatele pe foaia sufletului său și pe tăblița minții sale, nu le poate curăți decât prin deschiderea de suflet (mărturisirea lor) și prin smerenie. Inima e foaia, mintea, tăblița, mărturisirea e buretele care lustruiește ceara, lacrimile sunt apa, sufletul și partea cugetătoare a minții sunt stăpânul celor două lucruri.

Zis-a iarăși: În ce chip un bolnav împovărat de dureri și de boli, plin de răni viermănoase și de puroi, dacă se ferește de doctor și-și ascunde rănilor, își aduce durere, chin și primejdie, tot așa și cel ce a păcătuit, dacă nu-și arată starețului rănilor sale sufletești, trebuie să rabde înțepăturile, împunsăturile și rănilor conștiinței sale. Și, de asemenea, precum un bolnav plin de viermi și de putoare, istovit de durere și silit de puroiul rănilor, cheamă cu mare strigare pe doctor, iar acesta folosește nu numai unsori, ci și bisturiu și cauter, tot așa și monahul când a căzut în păcat, îndepărtându-se de Dumnezeu, dacă degrab cade la rugăcine, se spovedește și își arată păcatul, el se vindecă foarte repede; căci o rană de curând și proaspătă e mai ușor de îngrijit, dar dacă se învechește, se agravează și e de nevindecat. Bolnavul e păcătosul, plăgile și rănilor sunt patimile și căderile în

păcat, doctorul e egumenul, unsorile, bisturiul și caute-rele sunt postul, privegherea și culcatul pe tare.

Zis-a același: Precum un mort în groapă este ros de viermi și răspândește mare putoare, tot așa și monahul care a păcătuit și nu se spovedește, e ros de cugete rușinoase și jalnice. Și precum un mort răspândește un așa de groaznic miros, încât atrage la sine fiarele sălbaticе, iar dacă trupul e îmbălsămat, nu mai face viermi și nici miros greoi nu mai are, tot așa și cel ce-și arată păcatele sale, nu mai e atacat de gânduri de deznădejde, de acedie și de întristare. Că chilia e un mormânt, călugărul este un mort care a murit lumii, gândurile sunt viermii, putoarea mirosului e mânia, iuțimea, mânia și amărăciunea sunt fiare sălbaticе; mărturisirea este mirosul care omoară viermii și alungă putoarea.

Zis-a iarăși: Precum iedera care înfășoară un pom îi secătuiеște rodul; precum cariul roade lemnul, molia hainele și rugina fierul, tot așa și păcatul mistuie și vestejește pe cel ce nu-l descoperă.

Același Avva Isaia zice: Precum un arcaș încercat și un vânător iscusit nu numai fiarele sălbaticе, ci cu ușurință, pot doborî și păsările văzduhului, tot așa și femeia care scrie scrisoare cu mâna sa și trimite bărbaților, e un vânător și păsărar. Vânătorul țintește urși, pantere, mistreți și lupi, animale fioroase și animale sălbaticе, și aruncă săgeți împotriva lor, că nu le poate prinde pe cele ce se află departe de el, iar femeile care scriu, doboară, rănind cu precizie și cu vicleșug sufletele oamenilor duhovnicești, ale bogaților și săracilor, ale celor mari și ale celor mici, ale preoților și ale călugărilor. Ea are cernea-

la ca un arc, condeiul ca o săgeată, hârtia ca un ampenaj (aripa săgeții), și cuvintele drept fier. O astfel de femeie cheamă cu scrisorile sale nu numai pe vecinii de aproape, ci și pe cei ce se află departe.

Avva Petru, ucenicul Avvei Isaia, spunea: Într-o zi eram la masă cu Părintele meu, Isaia, și alți câțiva bătrâni, iar eu, împins de diavolul, am început să râd. Atunci Avva Isac, egumenul Schitului, aruncându-mi o privire, zise Avvei Isaia: „Îndreaptă-ți ucenicul, că e în primejdie să cadă în mâinile diavolului“. Că râsul vine din netemerea de Dumnezeu, mai ales la masă, unde stăm înaintea Lui și a Sfinților Îngeri, care se luptă pentru noi.

Cum să nu plângem, să nu suspinăm și să nu ne tânguim, când mâncăm hrana animalelor necuvântătoare, noi, care suntem făpturi cugetătoare, și ar trebui să trăim într-o grădină plină de bucurii, potrivit cu puterea pe care ne-o dăduse Dumnezeu? Iar acum, din neascultare, ne-am coborât în rândul vitelor celor fără de minte, și ne asemănăm lor, ca unii ce mâncăm, la fel, hrana lor.

Un călugăr care mănâncă și bea fără teamă și fără să se gândească la ceea ce mănâncă, fără să se dosădească pe sine și să-și ocărăască conștiința, zicând: „Cum? Eu care sunt nimic și vrednic de milă, nevrednic cerului și pământului, eu care mănânc pâine și verdețuri, pe când mulți Sfinți și Drepti, nevoitori și pustnici, răbdând de foame, de sete și de golătate, nu mănâncă nici pâine, pe când eu, ticălosul, mănânc fiertură, deși ar trebui să mănânc pământ și cenușă?“.

Căci un monah care nu se roagă cu mintea când stă la masă, ci glumește și vorbește vrute și nevrute, e un om

trupesc și neduhovnesc. Și cel ce râde la masă e departe de Dumnezeu și Dumnezeu departe de dânsul, rugăciunea sa nu e primită și ostenelile sale sunt zadarnice.

Avva Isaia zice: Toți Sfinții se aseamănă cu o mare grădină plină de tot felul de pomi roditori, mirositori și gustoși, cu roade felurite și udați de aceeași apă. Livada este mănăstirea, pomii sunt călugării, roadele sunt virtuțile, apa este Harul Sfântului Duh. Un singur Duh lucrează în toți (I Corinteni 12, 11), dar ostenelile, faptele și înfrânarea sunt felurite. Că una este viața unui Sfânt și alta a celuilalt. Amin.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Cuvântul I Învățăături către frații cei împreună cu sine	11
Cuvântul II Despre starea firească a sufletului . . .	13
Cuvântul III Despre rânduiala începătorilor . . .	16
Cuvântul IV Despre conștiința celor ce trăiesc în chilie	22
Cuvântul V Despre sporirea celor ce vor să locuiască cu pace împreună	40
Cuvântul VI Cei ce voiesc să trăiască cu bună liniștire	49
Cuvântul VII Despre virtuți	51
Cuvântul VIII Învățăături	57
Cuvântul IX Sfaturi pentru cei ce s-au lepădat de lume	65
Cuvântul X Alte învățăături duhovnicești	68
Cuvântul XI Despre grăuntele de muștar	69
Cuvântul XII Despre vin	71
Cuvântul XIII Despre cei ce luptă și ajung la desă- vârșire	73
Cuvântul XIV Lucrarea căinței	78

Cuvântul XV Despre lepădare	80
Cuvântul XVI Despre bucuria sufletului care slujește lui Dumnezeu	83
Cuvinte diferite	86
Cuvântul XVII Gândurile cu care trebuie să lupte cel ce s-a lepădat de lume și trăiește în înstrăinare .	99
Cuvântul XVIII Despre neținerea de minte a răului	106
Cuvântul XIX Despre patimi	109
Cuvântul XX Despre smerenie	113
Cuvântul XXI Despre pocăință	113
Cuvântul XXII Despre puterea omului celui nou .	128
Alte cuvinte	137
Cuvântul XXIII Despre desăvârșire	137
Cuvântul XXIV Despre nepătimire	145
Cuvântul XXV Către Avva Petru, ucenicul său . .	146
Cuvântul XXVI Cuvinte auzite de la dânsul și spuse de Avva Petru, ucenicul său	178
Cuvântul XXVII Ia aminte la tine însuși	187
Cuvântul XXVIII Despre odraslele răutății	195
Cuvântul XXIX Plângeri	202
Cuvântul XXX Alte cuvinte	214
Cuvinte ale Avvei Isaia aflate la Mănăstirea Caracalu (Athos)	224

Cuviosul Isaia Pustnicul a trăit în veacul al cincilea, în pustia schetică din Egipt și în pustia din Gaza Palestinei. Este cunoscut ca un mare Părinte duhovnicesc, plin de înțelepciune și dreaptă socoteală; de aceea a și fost numit „înțeleptul între înțelepți“.

Cele treizeci de cuvinte către monahi care ne-au rămas de la dânsul, sunt izvorâte dintr-o adâncă trăire duhovnicească și reprezintă adevărata tradiție a Părinților pustiei.

El însuși spune ucenicilor săi că: nu înțelege să-i învețe altceva, decât ceea ce a auzit și a văzut la bătrânii săi Părinți duhovnicești (Cele 27 de capete despre paza minții, pe care le avem în Filocalia, vol. I, reprezintă un mic extras din Asketiconul Avvei Isaia).

Cuprinsul acestor învățături este foarte felurit, dar nu-i greu de văzut că ele urmăresc să-i învețe pe monahi smerenia, să se îngrijească numai de păcatele lor, iar smerenia îi va aduce la dragostea frățească, arătându-le cum să se poarte unii cu alții.